

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A jövő munkája.

Budapest, július 13.

A kultuszminisztérium új egyetemek állításának gondolatával foglalkozik. Városok versenyeztek egy harmadik egyetemért s a kultuszminiszter úgy tesz igazságot a versenyzők között, hogy mindegyiknek juttat egyetemet, sőt olyan városokra is gondolt, amelyek nem is mertek versenyezni. Minden más téren kényelmesnek és költségesnek tartanók a versenyzők közt való igazságtételnek ezt a módját, de a kultúra terén éppen ez a mód tetszik nekünk legjobban. A kultúráért lehet sokat, de sohasem eleget tenni. És bár annyi egyetemért versenyeznének a városok, mint kaszárnyáért. Bár annyi egyetemet lehetne állítani, mint kaszárnyát.

Szabadon gróf Tisza után mi is azt mondhatnók Lengyel Zoltánról mai interpellációjára alkalmából, hogy megragadta a lélektani pillanatot, mikor az egyetemek mizériáiról, az oktatásügy felszínességéről, a jövő generáció kultúréheztesítéséről beszélt a törvényhozásnak. Valóban, ez a lélektani pillanat. Új egyetemeket készülnék állítani: tehát meg kell mondani, hogy ezek ne legyenek olyanok, mint a budapesti és a kolozsvári, ne abban versenyezzenek egymással, hogy melyik törődik keve-

sebbet a hallgatókkal s melyik tud több jövedelmet felmutatni vizsgadíjakban, ne úgy rendezkedjenek be, hogy a magyar ifjuság legfőbb véletlen diplomához jusson általuk, de tudáshoz még véletlenül sem, szóval, egyetemek legyenek és nem diplomagyarak. Mert nagy igazság rejlik abban a megállapításban, hogy a magyar közélet egész lelki szegénysége ennek a lélektelen egyetemi életnek következtése és igazán képzett, igazán hazafias, igazán hasznos szukkreszcenciát azért nem látnak a közélet egyetlen pararelláján sem, mert aki nálunk ritka kivétel gyanánt igazán hasznos emberré fejlődhetik, az egyetem daczára lesz az. Az egyetemi oktatás, legalább mai formájában és mai bajait, nem szállítja az élet számára a szükséges használható emberanyagot.

A jövő szempontjából csakugyan gyökeres munkára van szükség az oktatás egész területén. Meg kell szünnie annak a képtelen helyzetnek, hogy a vizsgaszigor ott nagyobbodik fokozatosan, ahol az már többet ért, semmint használ. Mit ér, ha az ügyvédi vizsgán például a jelöltek képtelen nagy számlékát buktatják el, ha ezek a buktak már az életnek is buktottjai lesznek? A rostálást ott kellene szigorúan venni, ahol a kiostált, magasabb képzettségre alkalmatlan anyag még hasznosíthatná magát ipari vagy kereskedelmi

téren. Az első, igazán döntő rostálást a középiskoláknak kellene végezniök. És ha aztán a lehetőleg megrostált anyag az egyetemekre kerül, megint nem az egyetemi idők alkonyán kellene a szigorinak jelentkeznie, a vizsgáknál, hanem a kezdet kezdetén, az előadások során, mikor a tanszabadságot nem szabad úgy értelmezni, hogy a hallgatóknak szabad ugyan az előadásokra eljárniök, de nincsenek rá kötelezve, például a jogi egyetemen s ahol a tanárok és hallgatók mindennapos találkozásával kell olyan rendszeres tanulást bevezetni, hogy azok az utolsó vizsgák ne legyenek se félelmesek, se komikusak. A tanulást kell kötelezővé tenni, hogy a vizsgák szinte fölöslegessé váljanak. Mert most éppen megfordítva áll a dolog. A tanulás fölösleges, a vizsga pedig szerencsejáték.

A diplomás proletariátus, az uri nyomoruság nem egyetlen s nem legfőbb baj ebben a mai helyzetben. A nagyobb baj: a jövő nemzedék elposványosodása. Ha az oktatás nyegle, a jövő nemzedéknek is azzá kell lennie. Ha a kut závaros, a jövő asztalára tiszta ivóviz nem kerülhet. És nemzeti jövőnk, állami erőnk felfrissülése függ attól, hogy az oktatás a legalsóbb foktól a legfelsőbb fokig tudatosan szolgálja ezt a célt: a sokélyesebb anyag korai eljöttét, ennek produktív pályákra való

A pipás ember.

Írta: Haraszthy né Szederkényi Anna.

Iesiesi, július hóban.

Nagy, otromba, szeges cipőjében figyetlenül lépett a mérlegre. Olyan zavarban volt, hogy majd fölborította az egész alkotmányt. Halina zekéjéből, semmit markolón lógtak kezci ki. Sovány ujjaiából egész érthetően intett ki, mi már nem sokáig veszködünk ezzel a szerttyogós pipával. A pipa tudniillik most is a szájában volt. Göresösen kapaszkodott bele a hegyes orru, keskeny ajku, rugoskodó állu ember a pipájába.

Hogy rászólt a doktor miatta, röviden vágott vissza:

— Pedig ez köll nekem.

— Más is kellene, amit nem szabad, bácsi.

— Ami köll, az köll.

— Itt a mérő czédulája, bácsi. Ötven kiló, ebből lemegy öt kiló a csizmára, meg a zekére, marad kendnek negyvenöt kiló. Ez bizony nem sok. Hizni kell, öreg feszt. Mennyi volt, mikor beteg lett?

— Nem mérésingéltem én magamat, de mikor a százhetes kisiklott a bakterház előtt, egy vállamat vetettem neki, mégis megszaladt a kereke annak a karánnak.

Csendesen tette be maga után az ajtót.

Kikerest magának egy babérfát, alája hengerített ülésének egy lapos követ és ott üldögélt.

Nagyczipős lábát lerakta nehézkesen, két könyökét ráfamasztotta a térdére és úgy két marokra fogva a rövid pipaszárát füstölt bele a kék levegőbe. Reggeltől estig üldögélt a kövön a babérfa alatt, éppen csak enni ment be a fehér ágyas szobába. De a kenyérből az utolsó falatkákat kibozta és ott majszolta be. Azt tartom jobban fogott volna rajta a koszt, ha az egész ott falhatja be.

Sokáig nem tudtam módját lelmi, hogy szállítsam meg. Volt valami megközelíthetetlen, szigorú zárkózottság a szemében és föltem tőle. A nyugágyamat fölállítottam szembe az ő várával.

Ha úgy egymás mellett lakunk, majd csak adódik alkalom a beszédre, gondoltam. Az első nap nem adódott. A pipás ember pipázott, pöfékelt és nézett. Legtöbbet a földre nézett, néha az égre is. Hanem a nézése olyan üres volt, hogy én azt hiszem sohasem igen látta ő ezt meg, amit itt nézett. Mikor a posta megjött, vártam mozdul-e? Biz' ő ott maradt, csendesen a kövön.

Fölkeltem.

— Megjött a posta, — mondtam neki indulóban.

Rántott egyet a vállán.

— Nem vár levelet bácsi?

— Nem.

Keményen bökte oda a nemet, hogy jól megértsem belőle: Mi közöd hozzá, ebadta.

Ültünk egymással szemközt, őt a rogyos tüdeje szegte a kőhöz, engem meg a zakatoló szívem. Ő többet fujtatott a kelle-ténél én meg tulságosan szerettem ezt a ko-

misz életet. Így hát csak kibirtuk valahogy egymás mellett.

Gondolatban kirajzoltam belőle a régi embert. A széles, erős vállát. Amelyiket neki támasztott a nagy bolond karánnak, a két karját, amelyekkel agyonölelhetette volna a menyecskét — de volt-e vajjon neki? Hirtelen szóltam rá.

— Most mit csinálhatnak otthon.

— Ezt ők tudják.

A másik oldalára fogta a pipáját és feléle fujta a füstöt, még azt is sajnálta tőlem.

Délután már eltűnt kövestül együtt, megszökött. Keresett magának egy másik babérfát, ahova nem tolakodnak utána az emberek és alhaman nincs kilátás a tengerre. Ez a nyitott, nagy tükör, amelyből úgy ránk világít nyomorusága, emberi mivoltunk nagyban bántotta a szemét. Ugy oda telepedett eléje szívárványszínű, rémisztő sok vízével, hogy a képzeletét megakasztotta. Nem látta tőle eléggé a magányos bakterházat, a világnak szaladó sinpárt, meg azt az asszonyópet, akit otthon hagyott.

Mert otthon hagyta. Csak az tud így meglelni az emberek nélkül, akinek a lelke tulontul telítve van valakivel. Jól befészkelte magát az az egy, ez alá a halinazeke alá. Egy egész világot kiszorított onnan.

Csak úgy kerülgettem szerdáig. A mérésnél találkoztunk újra. Csupa meglett ember, akiket a gyökerén kezdett ki a nyavalyás élet. A kis fehér czéduláját tartotta valamennyi a kezében és mutogatták egymásnak, tanulmányozták, mint a Sinai hegyen a

Fognak a szónokok.

— Tárgyalás a horvátokkal. —

Ujabb paktum Tomasiccsal.

Budapest, július 13.

A fölrati vita lassanként vége felé közeledik. A szónokok listája lassan-lassan megfogy s valószínű, hogy újabb fölratkozók nem is lesznek. Magában a Justh-pártban is az a nézet kerekedik felül, hogy a vitát nem kell erővel nyújtani s ennél fogva a jövő hét elején a Ház már áttérhet az indemnitás és a beruházási kölcsön tárgyalására, s azután a többi előkészített törvényjavaslatra, úgy hogy augusztus elején a parlament megkezdheti rövid nyári szünetét.

Holnap kezdi meg a horvát bán a horvát-szerb koalícióval közvetítő tárgyalásait, amelyeknek az a célja, hogy a horvátok s a magyar kormány között újabb paktum jöjjön létre. A Drávántul természetesen ismét követelődnek s Magyarország nem lehet eléggé óvatos „testvéreinkkel” szemben, akik azonban csak addig testvéreink, amíg a maguk étvágyát a mi ételünkkel, a mi államiságunk rovására elégíthetik ki, különben rögtön kőszel a legádázabb ellenségeskedésre, amint ezt a mult kormány tapasztalhatta is. Nagyon kell tehát a körükre vigyázni s a megegyezés velük csak akkor ér valamit, ha érte a magyar nemzet presztizséből, jogaiából mit sem ad föl.

A mai nap egyik legérdekesebb híre, hogy a kormány Wekerle Sándor esetleges mandátum-vállalása elé nem fog akadályt gördíteni. Tudvalevő, hogy gróf Apponyi Albert a napokban Petrogally Oszkár, a besztercebányai kerület volt Kossuth-párti képviselőjének kezdeményezésére s Kossuth Ferencz megpártja tudtával a miniszterelnökhöz fordult, hogy gróf Serényi besztercebányai mandátumát engedje át Wekerle Sándornak, amely esetben Petrogally nem kandidál újra, aki az általános választáson a földmivelési miniszterrel szemben csak kis szótöbbséggel bukott el. Ha a munkapárt csakugyan lojalitással intézi el a kérést, a besztercebányai kerületben egyhangú választás lesz.

A horvátok és a kormány.

Tomasic Miklós horvát bán néhány nap óta Budapesten tartózkodik és gróf Khuen-Héderváry miniszterelnökkel tárgyalásokat folytat. Ezeknek a tanácskozásoknak eddigi eredményeit a bán holnap fogja közölni a horvát képviselőkkel, akik a bán intézkedésére Budapestre érkeznek és holnap délelőtt fél 11 órakor a Continentál-szállóban levő klubhelyiségükben értekezletre gyűlnek össze. Az értekezleten, amelyen a bán is résztvesz, a horvát képviselők a horvát politikai helyzetet és a kormányval szemben követendő magatartásukat fogják a bánal megbeszélni.

A horvátok főkövetelése: a vasuti pragmatika megváltoztatása és a dalmát vasutaknak a horvát érdekeknek megfelelő kiépítése. Amennyiben a kormány ezeket a követeléseket teljesíti, a megegyezés létrejön s a horvátok a kormányt támogatni fogják.

Tomasic bán a horvát képviselőkkel folytatott tanácskozás után jelentést fog tenni Khuen-Hédervárynak a horvátok körében uralkodó felfogásról s ha a holnapi megbeszélések nem hozzák meg a végleges megoldást, a bán tovább is Budapesten marad s a miniszterelnök és a horvát képviselők közötti további megbeszéléseket közvetíteni fogja.

Itt említjük meg azt is, hogy Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke holnap este 6 és 7 óra között látogatást fog tenni a horvát képviselők Continentál-szállóbeli klubjában.

Zágrábból jelentik, hogy a horvát közvélemény rendkívül nagy érdeklődéssel tekint ama tárgyalások elé, amelyek a horvát-szerb koalíció és Tomasic bán között csütörtökön, a magyar fővárosban megindulnak. A horvát képviselők klubjának majdnem valamennyi tagja távirati megbírást a ma éjjeli gyorsvonattal Budapestre utazott, hogy a holnap délelőtt kezdődő értekezleten résztvegyenek. Ez értekezlet eredménye kedvezőnek ígérkezik. A koalíció tagja teljes bizalommal viseltetnek a bán személye iránt, akinek közjogi felfogása és kormányzási tevékenysége biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a függő kérdések kielégítő módon fognak megoldatni. A holnapi értekezleten szóba kerül a válaszfelirat, különösen annak aláírása, melyből tollhiba folytán kimaradt a „Dalmátországok” szó, ami pótlandó lesz. Szóba kerül a likai vasut ügye, amelynek kiépítését és a dalmát vasutal való oszlatkozását a horvátok ma is sürgetik. Az értekezleten tisztázódni fog a koalíció és a bán közötti viszony, valamint a horvát országgyűlés többségének, a magyar kormánnyal szemben tanusítandó magatartásának kérdése is.

A többes mandátumok.

A nemzeti munkapárt holnap, csütörtökön délután fogja gróf Serényi földmivelésügyi miniszterrel egyetértőleg elhatározni, hogy mi történjék a miskolci kerülettel, amelynek tudvalevőleg Serényi a képviselője. Valószínű, hogy eleget tesznek a város kérésének s a miniszter a besztercebányai mandátumról fog lemondani. Az esetben, ha Besztercebányán Wekerle Sándor volt miniszterelnök csakugyan föllépne, akkor a kormány — mint munkapárti forrásból értesülünk — neki nem fog ellenjelöltet állítani. Ez irányú választát, ha a döntés így történt meg, pénteken fogja a miniszterelnök gróf Apponyi Albertnek tudomására hozni, aki hétfőn nála Wekerle érdekében interveniált.

A marosvásárhelyi nemzeti munkapárt vezetője elhatározta, hogy amennyiben Székely Ferencz igazságügyminiszter, akit szülővárosában, Szombathelyen és Marosvásárhelyen is országgyűlési képviselőnek választottak meg, a szombathelyi mandátumot tartja meg, ez esetben a marosvásárhelyi nemzeti munkapárt az igazságügyminiszter fiát, dr. Székely Aladár királyi ügyész lépteti fel nemzeti munkapárti programmal. Mint értesülünk, Fenyvesi Soma, a kerület volt képviselője függetlenségi programmal szintén fellép.

A házelnök vacsorája.

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke, pénteken, e hónap 15-én este 8 órakor a Gerbeaud-pavilonban vacsorát ad, amelyre meghívást kaptak: Náray Lajos és Kabos Ferencz, a képviselőház alelnökei, Angyal József, a képviselőház háznagya, Nyegre László, Hammersberg László, Rudnyánszky György, Szinyey-Merse Félix, Lovász Márton, Beszkid Antal, Mihályi Péter, Popovics Dusan, Szász Károly, Szojka Kálmán, Zlinszky István és Vermes Zoltán, a képviselőház jegyzői, Desseffy Arisztid képviselőházi elnöki tanácsos, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Perczel Dezső, gróf Tisza István, Kossuth Ferencz, gróf Apponyi Albert, Justh Gyula, gróf Batthyány Tivadar, Rakovszky István, Melnár János, Széll Kálmán, gróf Andrássy Gyula, és gróf Pejacevich Tódor.

Bécsi hang Tisza beszédéről.

A N. Fr. Pr. mai számában ezt írja: Gróf Tisza István tegnap nagyjelentőségű beszédet mondott, amely Ausztriában is a legnagyobb feltűnést fogja kelteni. Oly pillanatban, mikor az osztrák képviselőház a kisszlávok obstrukciója következtében szünetel és az osztrák képviselőknek semmi módjuk nincs tisztázni a kérdést, mennyire terjed befolyásuk a monarchia külpolitikájára, a magyar parlamentben szólásra emelkedik egy vezető államférfiu és követeli, hogy a magyar nemzet irányadó befolyást szerezzen és gyakoroljon a monarchia külpolitikájára. Amidőn e csengő szavakat halljuk, úgy érezzük, mintha a multba lennénk helyezve. Nem Tisza Istvánt, hanem atyját, Tisza Kálmánt véljük hallani. Tisza István beszédéből kiérkeztet az önrzet és az erőnek ama tudata, amely a magyar képviselőház többségét áthatotta, amidőn a liberális párt megteremtői eredményes évtizedeken át vezették Magyarország ügyeit. Gróf Tisza István oly gondolatokat fejtett ki, melyeknek a

monarchiára nézve alapvető fontosságuk van. Az a fölfogása, hogy a magyar nemzet szükséges tényezője az európai egyensúlynak, vitathatatlan politikai igazság. Ausztria nélkül azonban Magyarország nem teljesítheti európai föladatát. Ausztria nélkül, különösen pedig az ausztriai németek nélkül az Európa szívében élő nagyhatalmasság, melynek fönnállását gróf Tisza szükségesnek mondta, nem érvényesítheti teljes erejét. Gróf Tisza István jelentőségéhez és mindenkor tanusított politikai bátorságához méltó volna, ha leleplezés nélkül elismerné az ausztriai németek nagy történelmi és erkölcsi misszióját a monarchiában. Ezt a hiányt nem tekintve, a németek mindent magukévé tehetnek, amit a magyar államférfiu a monarchia külpolitikájának alapvető kérdéseiről mondott. Ausztriának és Magyarországnak egyetértésben kell haladniuk azon az uton, melyen a monarchiának haladnia kell. A kicsinyes közjogi harcokról le kell tenni. Ausztriának és Magyarországnak becsületesen találkoznia kell a dualizmus alapján, melyet Deák Ferencz és gróf Andrássy Gyula teremtettek.

Főispáni megbíztatás.

A király a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére Kürthy Lajost, Bars- és Zólyom megyék főispánját ez állásában való meghagyása mellett Komárom megye és Komárom szabad királyi város főispánjává ideiglenes minőségben kinevezte.

Bihari szűzbeszéd.

— Lengyel Zoltán az egyetemről. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 13

A Borromeus-encziklika dolgában bejelentett interpelláció s miniszterelnöki válasz sorozatosan csalta be az embereket a képviselőházba, amely különben is leghűvösebb nyári tartózkodási hely. Ez a szenzációnak szánt esemény azonban másodrendű epizóddá zsugorodott össze, amelylyel a kormány elég olesó diadalt szerzett magának az e célra megrendelt munkapárti interpelláció kapcsán.

De a Borromeus-ügytől eltekintve is elég érdekes volt az ülés. A fölrati vita első szónoka a Justh-párti Polónyi Dezső volt, aki természetesen élesen támadta a kormányt. Utána szűzbeszéd hangzott el. Dr. Várady Zsigmond, a jeles kriminalista, Biharország egyik új követe szólalt föl. Tisza megyéjének fiskálisát jó hír előzte meg s mai debut-je nem is hozott csalódást. Váradyt a Ház minden része nagy figyelemmel hallgatta s ő valóban kiváló parlamenti debatternek, értékes erőnek bizonyult, míg ha az igazságot s tétélei nem mindenben helytállóak is.

Az interpellációk sorát a kiegészítőpartti Kovács Gyula nyitotta meg, aki formás beszéd keretében követelte a fedezetlen határidőüzlét eltörlését, a tőzsdereform megvalósítását s a ezukorkartell megszüntetését. Miniszteri választ sem ő, sem Lengyel Zoltán nem kapott, aki az új egyetemek föllállítása s a budapesti egyetem botrányos viszonyai miatt interpellált. Lengyel Zoltán alapos készületségre valló, rendkívül ügyesen fölépített, egészséges tendenciával csoportosított adatai és érvei pártkülönbség nélkül nagy hatást tettek s nem csak a Kossuth-párt, de a többség és a kabinet is melegen honorálta Lengyel kulturális mozgó fejtegetéseit. Nagy és megérdemelt sikere volt.

Részletes tudósításunk a következő:

Bejelentések.

Berzeviczy Albert elnök negyedtízennyolcot nyitotta meg az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét felszólalás nélkül hitelesítették.

Az elnök jelenti, hogy Szász Károly és Rakovszky Iván megszüntették összeférhetetlenségüket. Jelentette továbbá, hogy az összeférhetetlenségi állandó bizottság jegyzőjévé Heincz Hugó választotta. Felhívta az állandó igazolási bizott

ságot, hogy holnap délelőtt 10 órakor a delegációs teremben alakuljon meg. Egyben, miután Beöthy László és Vojnits Sándor mandátuma kéréssel van megítélve, helyettük az igazolási bizottságba póttagul Dobieczy Sándort és Csáky Gusztáv gróft sorsolták ki.

Mihályi Péter jegyző felolvasta az indítvány- és interpellációs-könyvet. Az indítványkönyvben a következő bejegyzés foglaltatik:

Kovács Gyula a választói reform előkészítésére kiküldendő 21 tagú bizottság megválasztása tárgyában. Az indítvány indoklására később tüznek ki határnapot.

Az interpellációs könyv bejegyzései: **Kovács Gyula** a tőzsdereform és a fedezetlen határidő-üzlet eltörlése tárgyában; ugyanezen **Kovács Gyula** a cukorkartell megszűntetése tárgyában; **Lengyel Zoltán** az új egyetemek tárgyában s végül **Thuróczy Vilmos** a Borromeus enciklikának a kalocsai érsek által történt kihirdetése tárgyában.

Az interpellációkra egy órákor tér át a Ház. Következett a kilencz bírálbizottság tagjainak megválasztása, névszerinti szavazással. Az eredményt később hirdetik ki. Áttérnek a felirati vitára.

A felirati vita.

Polónyi Dezső első sorban a választásokat teszi szóvá, hangsúlyozza, hogy a kormány óriási összegeket költött a választásokra. Honnan került ki ez a hatalmas summa? Pártja nevében elszámolást követel. Amerikában éppen most hoztak törvényt arra, hogy a választásra szánt költségek nyilvánosan elszámolandók. Majd **Tisza István** gróf tegnapi beszédével polemizál. **Tisza István** gróf széles alapon tárgyalta a nemzetiségi kérdést, szót a tyukszemrehágás politikájáról, majd édesgetve a nemzetiségeket, lágy hangon fejtegette a közeledés előfeltételeit. Nem tudja mi volt a célja **Tiszának** ezzel a beszéddel. Talán csak az az egy, hogy neutrális területen mozogva, mint a nemzetiségi kérdés, ellentmondások által meg nem zavart székfoglalót akart tartani. Ez sikerült neki. De konstatálni kívánja, hogy ebben a kérdésben semmi újat nem mondott, mert az előadottak szó szerint fedik a koalíció nemzetiségi politikáját. Visszatér a választásokra, ahol szerinte feltétlen visszaélések történtek. Az események erkölcsi konzekvenciáját viselni kellene **Tiszának** is, aki minden feloldozást a miniszterelnökre tol. Az erkölcsi büz...

Elnök: Tessék parlamentáris kifejezést használni.

Polónyi Dezső: Nem tudja mivel vétett a parlamentarizmus ellen. Ő ezt a kifejezést az elnök egyik munkájában olvasta. Ismétli, hogy a választások erkölcsi buzét köteles mindenké szagolni, aki felhőzte.

Elnök: Újlag figyelmezteti, hogy az előző figyelmeztetés alapjául szolgáló kifejezést ne üzze tovább.

Polónyi Dezső: Ezeket a megjegyzéseket nem lehet elégszer megtenni. Ráter a bankkérdésre és számadatokkal igyekszik bizonyítani, hogy az önálló bank felállítása esetén aránytalanul emelkednék az országban a jölet. Óriási gazdasági hasznót rejt magában az önálló bank, míg a bankközösség egyenesen kiszolgáltat benünket Ausztriának. A választói jogról szólva megjegyzi, hogy a felirat a közigazgatás államosítása és a választói jog reformja között bizonyos kapcsolatot sejtet. Még nem tudja milyen irányban fog ez kifejezésre jutni, de hogy a felirat szerkesztői gondolnak valamit, azt biztosan tudja. A választói reform megvalósítását legjobban szükségese teszi az a körülmény, hogy a mostani választások beigazolták a mostani választási törvény korrupcióra vezető intézkedéseit. Nem fogadja el a javaslatot. Csatlakozik a Batthyány által heterjesztett felirati javaslatához.

Az elnöklést **Návay Lajos** alnök vette át.

Várady Zsigmond beszéde.

Várady Zsigmond szerint a felirati vita a régi rendi országgyűlés maradványa. De akkor nem volt népképviselő s ha akkor megtörtént, hogy hetekig, hónapokig tartottak a felirati viták és a sérelmi politika, akkor annak meg volt az igazolása. Ma már azonban a felirati vita meddő és haszontalan, mert elvonja ezt a testületet a törvények hozásától és a népképviselőtől. Nem hiszi, hogy a választási visszaélések teájának sokszori felidőzése helyes.

Felkiáltások balról: Visszaélni szabad, de róla beszélni nem?

Várady Zsigmond: Önök visszaélnék a visszaélésekkel! (Zaj.) Hogy az előrebocsátott véleménye daczára felszólal, annak oka az, hogy az ellenük intézett támadások jogossá teszik a védekezést. **Tisza** felszólalása után azt megértene, ha valaki azzal állna elő, hogy jobban tudná megoldani, de az olyan bírálat, mint Csikvári László képviselőjé (Györffy Gyula) csak lícsinges szempontok érvényesítése. Szabó

István felszólalásából azt látja, hogy az egy igazi demokráta lélek megnyilatkozása. Ezért nélny tévedésről akarja felvilágosítani. Így például a nagybirtokoknak ma aránylag sokkal kisebb a jövedelmük, mint a kisbirtokoké. Tehát a nagybirtokok jövedelmét is fokozni kell. Lehetetlen továbbá a kereskedelmi biztosítás eltörlésével az állami biztosítás behozatala. Apponyinak azt a kijelentését kifogásolja, hogy a munkapárt egyszerű utódja a régi szabadelvű pártnak. Ez a párt a régi Deák-pártból származik s nem kíván egyebet ennek a pártnak, mint hogy abban a szellemben dolgozzék. Az elmúlt szabadelvű kormányzat szabadelvű volt s mérsékelnie kellett magát, hogy milyen mértékben legyen szabadelvű. A függetlenségi pártnak volt hibája, hogy mindig a 48 és 67 közti ütköző pontokra irányították a figyelmet s ez okozta, hogy a szabadelvű párt nem folytathatta a szabadelvű politikát, amelyet folytathatott volna. Most, hogy a függetlenségi párt is kénytelen volt 67-es politikát folytatni, itt volna az ideje, hogy az eddigi irányzattal szakítva, más irányra helyezze át politikáját, az igazi munka és demokrátiás haladás útjára. Azsem volt ok a támadásra, hogy a szabadelvű párt egészen átengedte az ellenzéknek a kormányt s az egész Házat, nem támadást, hanem elismerést érdemel. Legkevésbé volt ezért oka a támadásra Apponyinak, mert ő mondta ki rájuk az impedimentum publicae honstatist. Gróf Batthyány Tivadarnak azt feleli, hogy az ő eljárásukban nincs megalázkodás. Amikor a választási visszaélésekkel vádolják a kormányt és a munkapártot, elfelejtik, hogy magyarok. Mindig voltak választási visszaélések.

Polónyi Dezső: Olvassa el, mit írt Deák Ferenc?

Várady Zsigmond: Olvasni mindenki elolvashatja, csak az a kérdés, ki érti meg? (Zaj.) A függetlenségi pártnak el kell ismernie, hogy minden párt követ el visszaéléseket.

Györffy Gyula: Szégyenteljes beismerés!

Várady Zsigmond: Szégyenteljes az ilyen hang! (Zaj.)

Muzsa Gyula: Ne leckéztessen!

Förster Aurél: Neki szabad, mert szabadelvű!

Poszgay Miklós: Valamikor nem hallgattunk volna ilyen beszédeket.

Báró Podmaniczky Endre: Mert nem szeretik az olyan embert, aki gondolkodik.

Felkiáltások balról: Rendre! Rendre!

Elnök megjegyzi, hogy nem hallott olyan kifejezést, amely bárkire is sértő lehetett volna.

Várady Zsigmond a Kuriahhoz benyújtott kérésekből látja, hogy a tulajdonal is voltak visszaélések. A közpörököt sohasem a munkapárt szavazói intézték a jelöltek ellen. A záptojások intézményét sem a munkapártiak létesítették. A haragok is akkor szóltak, ha a munkapárti jelölt akar beszélni. A gyújtogatás is a munkapárti jelölt ellen használt fegyver volt.

Förster Aurél: Maguk peches emberek! (Nagy derűltetés.)

Várady Zsigmond: A választási verekedések-nél is „véletlenül” mindig a munkapárti embereket verték meg. Vannak vármegyék, ahol a közigazgatási tisztviselők a munkapárt ellen presszionáltak. Vizsgálják meg az ellenzékiek saját belső világukat s portájukat s csak akkor folytassák támadásaikat, ha egy sínec köztük, aki nem követett el választási visszaéléseket. Szintessék meg ezt a vitát s tegyék ezt a testületet törvényhozó testületté. Mindaddig, míg a nép vagyontalan, minden választás több-kevesebb szabálytalansággal fog járni. Emelni kell a nép vagyonságát. Nem a közjogi sérelmi politika folytatásával, hanem a nép szociális és vagyoni viszonyait emelő politikával lehet ezen az állapoton segíteni. A sérelmi politika félretele és igazi demokrátiás politika lesz Magyarország újjászületése. Ajánlja az előző felirati javaslatnak elfogadását. (Éljenzés a jobboldalon. A szöveget számosan üdvözlö.)

Förster Aurél: Kérem a vádlott felmentését!
Poszgay Miklós személyes megtámadtatás címén szólalt fel Podmaniczky bárónak közbeszólására. Visszautasítja a gunyos hangot, amelyet nem fogad el egy fiatal képviselő részéről.

A bírálbizottságok.

Elnök öt perc szünetet ad.

Szünet után

Elnök: Az ülést újból megnyitja. Ki fog hirdetni az állandó bírálbizottsági tagokra megéjtett szavazás eredménye.

Hammersberg László jegyző (olvassa):

Az állandó bírálbizottság tagjait megválasztatták:

I. **Bírálbizottság.** Bay Lajos, Fekete Márton, Kapocsy Jenő, Montbach Imre, Slezák Lajos, Szivák Imre, Zboray Miklós.

II. **Bírálbizottság.** Báró Born Frigyes, Bornmiszsa Lajos, Cziczán János, Ertsey Péter,

Förster Aurél, Radovánovits György, Vertán Endre.

III. **Bírálbizottság.** Bernáth Béla, Csuzy Pál, Helmezy József, Németh Károly, Niemesny Mihály, Szulyovszky Gusztáv, Tüdös János.

IV. **Bírálbizottság.** Desbordes Ernő, Gál Sándor, Haydin Imre, Jankovich Béla, Manasz Gyula, Márkus József, Rákosi Viktor.

V. **Bírálbizottság.** Ivánka Imre, Kende Péter, Márkus László, Molnár Béla, Nyáry Alforz báró, Óváry Ferencz, Szüllő Géza.

VI. **Bírálbizottság.** Falezene Árpád, Huszár Károly (nagyzerlenzi), Meskó László, Okolicsányi László, Szentiványi Gyula, Takács József, Telecsky Kristóf.

VII. **Bírálbizottság.** Báró Inczedy Sámuel, Kelemen Béla, Melzer Vilmos, Nagy Sándor, Polónyi Dezső, Rónay Jenő, Telegdi József.

VIII. **Bírálbizottság.** Beöthy Pál, Bottlik István, Darvai Fülöp, gróf Haller József, Jekabffy Elemér, Kostyál Miklós, Simon Elemér.

IX. **Bírálbizottság.** Beszkid Antal, gróf Bethlen Pál, Farkas Zoltán, báró Ghyllányi Imre, Heinrich Antal, gróf Teleki Ferencz, Várady Gyula.

Elnök: Javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülése holnap délelőtt 10 órakor legyen és annak napirendjére a felirati vita tovább folytatása tűzessék ki. (Helyeslés.) Ilyen értelemben mondja ki a határozatot, Következnek az interpellációk.

A tőzsde ellen.

Kovács Gyula interpellál a tőzsdereform s a fedezetlen határidő-üzlet eltörlése tárgyában, mert a fedezetlen határidő-üzlet káros a mezőgazdákra.

Sándor Pál: Egy szó sem igaz. Ő a legnagyobb játékos a tőzsdén! (Nagy derűltetés.)

Huszár Károly: A Strasser-cég tagja!

Kovács Gyula: Nem bűn a tőzsdén játszani, azt bizonyítja az, hogy Sándor is játszik, de azért szóló, mint mezőgazda, védi a gazdákat.

A következő interpellációt terjeszti elő:

Mivel a fedezetlen határidő-üzlet mai alakjában a közzgazdasági élet minden tényezője, de különösen a mezőgazdák megkárosításával jár:

Hajlandó-e a kereskedelemügyi miniszter ur az összes érdekeltek, így a gazdák, kereskedők és a tőzsde meghallgatása után a fedezetlen határidő-üzlet mai elfajulásait megszüntetni?

Majd a cukorgyárak kartellje tárgyában a következő interpellációt terjeszti elő:

1. Van-e tudomása a kereskedelemügyi miniszter urnak arról, hogy a cukorgyárosoknak a termelőközönség jogos érdekeit sértő kartellmegállapodása értelmében a cukorrépatermő területeket olyképp rajonnirozták, hogy a gazdaközönség csak annak a gyárnak adhatja el cukorrépáját, amelynek rajonjába beosztották?

2. Hajlandó-e a kereskedelemügyi miniszter ur egészséges versenyt kizáró ezen viszás állapot megszüntetésére alkalmas intézkedéseket tenni?

Elnök: A két interpelláció kiadatik a kereskedelmi miniszternek.

Lengyel Zoltán interpellációja.

Lengyel Zoltán az új egyetemek tárgyában interpellált. Az új egyetemek felállítására, kapesán a budapesti egyetemen uralkodó összes állapotokról óhajta szólni. Az első az, hogy jogi karnak akkora a létszáma, hogy, akik akarnak, sem hallgathatnak előadásokat helyszüke miatt. A budapesti tudomány nem tanítanak s nem nevelnek. Ami a vizsgákat illeti, az alapvizsgákon több, mint a hallgatóknak a fele bukik meg. Még furcsábbak az állapotok a szigorlatoknál, ahol még kevesebb vizsgát fogadnak el. Hatszor annyian szigorlatoznak, mint ahány doktori oklevelet adnak ki. A vizsgákra való beosztásoknál az egyetemeken a szolgák járnak el és bizonyos beosztásokkal sok pénzt keresnek. A mostani egyetemi oktatás mellett nem kaphatunk megfelelő anyagot. Az orvosi karon pedig a nepotizmus a nagy baj. A műegyetemen, ahol jobb a tanulmányi szabályzat, ott tanulnak a hallgatók. Néhány esetet is mondott el a jogi karon történt visszasságról. Az egyetemen elfojtották az ifjusági életet s az ifjuság tisztán felekezeti egyesületekbe van sorolva. A budapesti és kolozsvári egyetemen versengés folyik, hogy melyik hódítsa meg a vizsgázókat és vizsgadíjakat. Ezeket az állapotokat nem lehet csupán az új egyetemek felállításával, hanem a budapesti egyetem állapotait kell megszüntetni. A budapesti egyetemen kell behozni a reformot. Az új egyetemeket azért kell felállítani, mert a kultúra s a tudomány téren kell haladni, de azok az egyetemek vidéken legyenek, hogy ott új centrumok keletkezzenek. A nemzetnek áldozatkésznek kell lennie egyetemek, kórházak és klinikák építésére. Reméli, hogy a kultuszminiszter ennek megfelelően fog eljárni és az új egyetemeket elsősorban magyar városokban, mint Szegeden és Debreczenben állítja fel, de nem Pozsonyban, Bécs közelében. Végül a következő kérdéseket terjeszti elő:

Interpelláció a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz.

1. Van-e tudomása a miniszter urnak azon botrányos állapotokról, melyek a budapesti kir. magy. tud egyetemen régtől fogva fennállanak?

2. Harjlandó-e sürgősen intézkedni ezek megszüntetése érdekében s egyszersmind még ez év folyamán törvényjavaslatot nyújtani be a Ház elé a szükséges új egyetemek felállítására tárgyában? (Zajos helyeslés és taps. A szónokot számosan üdvözlék.)

Elnök: Az interpelláció kiadatik a közoktatásügyi miniszternek.

Thuróczy Vilmos interpellált a Borromeusz-cseziklika tárgyában. Az ülés eme részéről lapunk más helyén számolunk be.

Az ülés vége egynegyed háromkor.

A román kereskedelmi szerződés

— A közgazdasági bizottság ülése. —

Budapest, július 13.

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma kezdte tárgyalni a Romániával kötött kereskedelmi szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot. Maga a vita nagyon érdekes volt, mert Károlyi Mihály, az Országos elnöke, ma a bizottságban az osztrák állatértékesítési központ mintájára az összes mezőgazdasági termények értékesítésének szervezését kívánta. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter nagyon figyelemreméltó beszédben válaszolt az agráriusok aggodalmaira. Kijelentette egyrészt azt, hogy a Romániával kötött vám- és kereskedelmi szerződés dacára az a huszhozatali kontingens, melyet a Wekerle-kormány a Balkán államoknak biztosítani kívánt, lényegesen akkor sem fog növekedni, ha a monarchia a változott viszonyok folytán Szerbiával is vám- és kereskedelmi szerződést köt, másrészt pedig, hogy Szerbia sem élő állatbehozatalt, sem élő állat átvitelére jogot kapni nem fog.

Károlyi Mihály indítványára vonatkozólag megjegyezte gróf Serényi, hogy a hazai állattenyésztés fejlesztése érdekében már meg is állapodott a pénzügyminiszterrel abban, hogy a budgetbe legelőjavítási és szerzési célokra és állatvásárok tartására nagyobb összegek fognak rendelkezésre állani. Szilassy, Baross János is, akik pedig az agrár érdekek képviselői a bizottságban, megnyugvással vették tudomásul a miniszter kijelentéseit.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter is hosszabb beszédet mondott, melyben egyenesen magyar érdekeknek mondta a Balkán államokba való exportot. Éppen azért a vámszerződésben hozott esetleges áldozatok ellenértékét megtalálja azokban a tarifakedvezményekben, amelyeket a szerződés biztosít, s amelyek az exportot elősegítik. Utal egyúttal arra, minő vitális érdek a Balkán-piac megszerzése. Miután végül gróf Serényi még rámutatott arra, hogy az ősz előtt a Balkán államokban és így különösen Szerbiában nem lesz a kereskedelmi szerződés tárgyalható, a bizottság a javaslatot elfogadta.

Holnap a pénzügyi bizottság fogja tárgyalni.

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután 5 órakor Beöthy László elnöke alatt ülést tartott, melyen a kormány részéről Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter és gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszterek, Kálmán Gusztáv és Kazy József államtitkárok, Vargha Gyula és Róth Loránt miniszteri tanácsosok voltak jelen.

Beöthy László elnök javaslatára a Romániával kötött kereskedelmi szerződésről és a legeltetési forgalom korlátozásáról szóló törvényjavaslatok vétettek együttes tárgyalás alá.

Az előadó.

Rosenberg Gyula előadó részletesen ismerteti Romániával való gazdasági viszonyaink alakulásának történetét. Helytelennek tart ugyan minden oly irányzatot, mely politikai barátságot vagy korrektséget különösen délkeleti szomszédainkkal való viszonylatban gazdasági előnyök nyújtásával akar elérni vagy jutalmazni, de a tárgyalások során még sem lehetett elzárkózni azon hatás elől, melyet Románia barátságos magatartása reánk gyakorolt. A szerződés 1917-ig van kötve. A legtöbb kedvez-

ményben rejlő és itt elért vámkedvezmények 7 millió koronával értékelhetők. A kedvezmény, amit mi nyújtottunk Romániának a vágott állapotban való állathus megfahatózott mennyiségben való behozatalának engedélyezésében rejlik. Behozhatja évek szerint emelkedő mennyiségben egész 35.000 darabig szarvasmarha husát ugyancsak lépeszertes emelkedésben 120.000 darab sertés husát és 100.000 darab juhok husát. A behozatal állategészségügyi szempontból a legnagyobb biztosítékokkal van körülvéve. Közgazdasági hatása különösen az árképződésre előlegesen biztosan meg nem állapítható, bár nem valószínű, hogy lényeges hatást gyakorolna, miután ezen mennyiséggel mintegy 4 millió szarvasmarha és körülbelül 5-6 millió a vágóhídra levágásra kerülő sertésmennyiséggel áll szemben. Mégis jogosultnak kell tartani a mezőgazdasági érdekkörök azon kívánságát, hogy a magyar és az osztrák kormány között létrejött titkos egyezményben — mely egy állítólagos osztrák indiszkréczió folytán jutott nyilvánosságra — megállapított összes keleti államoknak adható vágott-állathuskontingens nagyban és egészben respektáltassék, mégis bizik abban, hogy a kormány meg fogja találni a módját, hogy az egyezmény rendelkezéseinek nagyobb mérvű túllépése nélkül a többi keleti államokkal is a kereskedelmi szerződéseket megköttesse. Azért feleslegesnek is tartja, hogy a minisztert most a tárgyalások alatt csak alkalmatlan és nem kívánatos nyilatkozattételre szorítsa, vagy pláne a bizalmatlanság jellegével bíró törvényhozási utasítással lássa el. A törvényjavaslatot elfogadásra ajánlja.

Az agráriusok álláspontja.

Gróf Károlyi Mihály engedelmet kér, hogy, bár nem tagja a bizottságnak, a házszabályokban biztosított jogánál fogva mégis indítványt tehesen. A romániai kereskedelmi szerződés beczikkelyezését nem óhajtja ellenezni, mert belátja, hogy egy változhatatlan tényről áll szemben. Azonban aggodalma van az iránt, hogy a szerződés érdekében hozandó áldozatok nagyon súlyosak fognak tenni a mezőgazdaság helyzetét. Ezért a kormány megnyugtató nyilatkozatát óhajtja, hogy a kormány az előző kormány által kötött egyezményben foglalt állatbehozatali kontingenst túllépni nem fogja és az osztrákoknak engedélyezett segélyhez hasonló az osztrák és a magyar termelés paritásának helyreállítására az 1911-iki költségvetéstől kezdődőleg a magyar mezőgazdaság támogatására megfelelő összeget fordítson. Indítványozza, hogy a közgazdasági bizottság mondja ki, hogy mivel a Romániával és általában a Balkán államokkal kötendő szerződés a magyar mezőgazdaság részéről nagy áldozatot jelentenek, felkéri a kormányt, hogy kárpótlásképpen az 1911. évi költségvetéstől kezdődőleg a mi viszonyainknak megfelelően felmért összeget fordítson a magyar mezőgazdaság, különösen pedig a mezőgazdasági termények értékesítésének szervezésére.

Serényi felel.

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter kijelenti, hogy gróf Károlyi Mihály loyális nyilatkozatára ő is loyálisan kíván válaszolni és meg akarja nyugtatni az aggodalmaskodókat, mert tagadhatatlan, hogy a Balkán szerződések kérdésében a mezőgazdasági körökben izgalom észlelhető. Anál inkább fontos ez, mert valóban már ideje, hogy a román szerződés, melynek kérdése már oly régen húzódik, a törvényhozás által elfogadtassék, mert alkalmas lesz a magyar állam prestige-ét a külföldön is emelni. Bajos dolog és a nemzetközi vonatkozásokra való tekintettel nem is lehetséges, hogy még csak a tárgyalás stádiumában levő szerződésre nyilvánosan nyilatkozatokat tenni és ezért a szerződésről részletesen nem szólhat. De annyit mondhat, hogy Szerbia sem élőállatbehozatalt, sem átvitelt nem fog kapni. A huszkontingens is lényegesen alatta fog maradni a múltba megállapított mérvnek. Ami gróf Károlyinak utalását illeti azokra az előnyökre, amelyeket az osztrák kormány az osztrák gazdáknak biztosított az állattenyésztés és értékesítés előmozdítására előírva zott évi 6 millió koronával, elismeri, hogy nem volna méltányos, ha a magyar gazdák disparitásban kerülnének. Már gondolkodása tárgyát képezte ez a kérdés és a pénzügyminiszterrel folytatott tárgyalásai eredményeképpen kilátásba vette, hogy a budgetben legelőjavítási és szerzési célokra, állatvásárok és az állattenyésztés előmozdítására lényeges összegek álljanak rendelkezésre. Felelet fontosnak találja ő is az állatértékesítésnek rendszerezését és szabályozását. Mindent el fog követni, hogy az állattenyésztés és értékesítés kérdése terén lényegesen jobb helyzet álljon elő. Ennek érdekében különös figyelemmel kíván lenni a nagyobb fogyasztási helyeken létesítendő konzumvásárok kérdésére is.

Szilassy Zoltán kijelenti, hogy a magyar mezőgazdák a tőlük kívánt súlyos áldozatokat csak úgy hozhatják megnyugvással, ha remény van, hogy az

ő érdekeik is kellő kielégítésre találjanak. Bizik e tekintetben a kormányban és ezért a szerződést elfogadja.

Baross János előadja, hogy ezt a kérdést nem pártpolitikai szempontból, hanem a legnagyobb tárgyilagossággal óhajtja elbírálni s miután a miniszter kijelentései rá megnyugtatólag hatottak s reméli, hogy a mezőgazdák érdekei kellő figyelemben részesülnek majd és a behozatalra megállapított kontingens be fog tartatni, a javaslatot elfogadja.

Sándor Pál nem tekinti a javaslat elfogadását az ellenzék részéről valami különös lojalitásnak, mert hiszen ezt a szerződést minden nyílt és titkos pótlékával együtt a koalíció kötötte, ez az ő ténye. Nem indokolt a huszdrágaság okát, amint ezt gróf Károlyi teszi, az annyiszor méltatlanul ütött közvetítő kereskedelembe keresni. Helyesebb volna Franciaország eljárását elfogadni, mely a vámoikat abban az arányban szállítja le, amennyiben a gabona egy bizonyos áron túl emelkedik. Indítványozza, hogy adassék felhatalmazás a kormánynak, hogy az időközben megkötendő Balkán-szerződéseket még a törvényhozás tárgyalása előtt egy évi időtartamra léptethesse életbe. Utal arra a hasonló felhatalmazásra, melyet a koalíció két ízben is adott az akkori kormánynak.

Hieronymi beszéde.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter hangsúlyozza, hogy a Balkán-államokba való export szükségét nem lehet kizárólag osztrák érdek gyanánt odaállítani, mert az határozottan magyar érdek és szükséglet is, sőt a közel szomszéd Balkán-félsziget a mi legtermészetesebb iparkiviteli piacunk, hiszen ezen országokkal szemben a mi iparunk már fejlettebb és versenyképes fokon van. De vámháboru esetén reánk nem lehet vigasz, ha valamely Balkán-állam nálunk számszerűleg jobban károsodik, mert a mi export-törékvéseink feltétlenül igen súlyosan károsodnának. Ne beszéljünk mindig csak a magyar részből hozott áldozatokról, mert hiszen kapunk azokért a tarifaengedményekben és azok által biztosított export lehetőségében illő viszontszolgáltatást. Egyébként a nyugati kereskedelmi szerződések megkötése alkalmával, viszont Ausztria volt kénytelen az ipari tarifák terén bizonyos áldozatokat hozni, melyek nélkül mi nyugat felé annyit sem élveznénk, mint amennyit tényleg kaptunk. De a „teher“ és „áldozat“ különben sem kizárólag Magyarországot terheli, hanem épp úgy terheli az osztrák mezőgazdaságot is. Az iparezikkék terén sem lehet az érdekszférákat oly mereven elhatárolni, mert míg Ausztria iparezikkéi hozzánk jönnek, mi a kelet felé visszük ki ipari produktumainkat, s e téren is egy egész érdekláncolat áll fenn. Nem helytálló mondás az, hogy az Ausztriában mezőgazdasági célokra adott évi hat millió korona kizárólag a román szerződés kompenzációjaképpen adatott az osztrák agráriusoknak, sőt éppen az osztrák kereskedelmi miniszter az 1899 december 21-iki ülésben a román kereskedelmi szerződés tárgyalásakor kifejtette, hogy ez nem így áll, ez nem kompenzáció, hanem különben is régebben tervezett intézkedések koincidenciája. A felszólaló osztrák agrárpárti képviselő (pl. Spacek) szavaiból pedig meg lehetett állapítani, hogy ok e „kártalanításokat“ az összes Balkán-szerződések terheivel szemben látták a szóban forgó kormányintézkedésekben, tehát téves gr. Károlyinak az a feltevése, hogy minden további Balkán-szerződés Ausztriában külön-külön fog majd kártalaníttatni. Utal a miniszter számszerűleg is arra, hogy mily vitális érdeke az egész monarchiának a balkáni piac. Nevezetesen a balkáni államokba Ausztria-Magyarország összkivitele 1906. évben 247 millió koronát tett ki, mely összegben Magyarország 56 millióval részesedett. Közlebről kifejti, hogy a magyar vas- és textil-iparnak minő kilátásai lehetnek a Balkánon, ami ennél fontosabb, miután fiatal iparunk a nyugat felé nem aspirálhat. Bármily nagy haszna van is Ausztriának a Balkán-exportból, aránylag a mi hasznunk sem kisebb. A miniszter ezután bővebben kitér a huszdrágas mai enormis magasságának világszerte tapasztalható okaira. Végül gróf Károlyi egy a tőzsdereform szükségét érintő közbeszólása folytán odanyilatkozik, hogy a játékszenvedélyt bármily eszközökkel is korlátozni vagy leküzdödni nagyon nehéz, de mind a mellett a tőzsdereform tervezetével éppen most foglalkozik, s főelvéül vallja, hogy a tőzsdereform tisztességes és hivatott elemekből álljon és a játékszerű irreális ügyletek komoly rendelkezések útján lehetetlenné tétessenek.

Förster Aurél kijelenti, hogy a szövegben levő kérdés elbírálásánál nem pártállása irányítja, hanem kizárólag objektív szempontok. Ezért a szerződést elfogadja.

Ezek után gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter emelkedett szólásra és kijelentette, hogy a Sándor Pál által javasolt felhatalmazási javaslat mellőzését kéri, mert ősz előtt a Balkán-államok-

ban és így különösen Szerbiában sem lesz a kereskedelmi szerződés tárgyalható.

Sándor Pál ezekután visszavonja indítványát és a bizottság a javaslatot a gróf Károlyi Mihály által beadott és a kormány képviselői által elfogadott indítvánnyal együtt elfogadja és annak a pénzügyi bizottságban való képviselőjével Rosenberg Gyula előadót bizza meg.

Végül Rosenberg Gyula előadó bemutatja a legeltetési forgalom korlátozásáról szóló javaslatot, melyet gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter rövid pártoló felszólalása után a bizottság egyhangulag elfogadott.

A pénzügyi bizottság holnap, csütörtökön délután 5 órákor tartja meg az I. számú bizottsági teremben ülését, amelyen szintén a Romániával kötött kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatot és a statisztikai hivatal működéséről szóló miniszteri jelentés kerül tárgyalás alá.

Sok hüho semmiért.

— A magyar Borromeus-ügy. —

Budapest, július 13.

A magyar Borromeus-ügy ma beérkezett a parlament falai közé is; elhangzott egy langyos, pár szavas interpelláció, azután a miniszterelnök válaszolt és védelmébe vette a felekezetek közötti békét. Városey Gyula kalocsai érsek egy újságról elolvasott nyilatkozatában kifejté, hogy a publikálással nem volt semmi ilyenféle szándéka, a publikálás különben is a Németországban kitört forrongások előtt történt. Az encziklikát különben ő „felületesen” olvasta s akármilyen ártalom is rejlik benne, egy kért nem okozhatott, mert bizony az ő egyházmegyéjének a papsága meglehetősen járatan a latin nyelvben.

Az interpellációt Zsilinszky Mihály helyett Thuróczy Vilmos mondotta el. Zsilinszky exponált protestáns ember létere nem akarta magát esetleges támadásoknak kiténni s ezért esett a választás Thuróczy Vilmosra, aki mint katolikus ember nem volt ebben a helyzetben.

Az interpelláció.

A képviselőházban ma délután két órákor került sor a Borromeus-encziklika tárgyában bejelentett interpellációra.

Thuróczy Vilmos: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Sajtó utján közhírré tétetett, hogy a róm. kat. világ feje, X. Pius pápa egy encziklikát adott ki, amelynek tartalma állítólag a vallásfelekezetek közötti béke megzavarását idézhetné elő. Ezt kritika tárgyává tenni itt nem lehet, a törvényhozás testülete nem illetékes és nem jogosult erre. De ugyanezt értesültünk egyúttal arról, hogy a kalocsai egyház feje, az ottani érsek ur, ezt a király tetsvényjoga kikérésének mellőzésével kihirdette, illetőleg egyházi papságánál a promulgálást elrendelte. Ha ez tény, és ha az encziklikának tartalma csakugyan olyan, amely a vallásfelekezeteknek békés együttélését megzavarhatná, akkor nézetem szerint a kormánynak igenis kötelessége gondoskodni a béke helyreállításáról. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Nem akarok további taglalásokba bocsátkozni, hanem minden egyébnek mellőzésével, csak megnyugtatásunkra kértem a miniszterelnök urat arra nézve (Olvassa):

1. Van-e tudomása a t. miniszterelnök urnak arról, hogy Városey Gyula kalocsai érsek ur a római pápa ő szentségének u. n. Borromeus-féle encziklikáját főpásztori körlevélben egyházmegyei papsága előtt kihirdette?

2. Ha igen, mit szándékozik a t. miniszterelnök ur tenni arra nézve, hogy a hazánkban élő vallásfelekezetek között a békés együttélés esetleg meg ne zavartassék?

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Van szerencsém a hozzám intézett interpellációra válaszolni. Az ügyre vonatkozó ismeretem alapján inkább arra fogok szorítkozni, hogy a hozzám intézett kérdés tárgyára vonatkozólag a kormány álláspontját kifejezzem. Magára a kérdésre vonatkozólag nem nyilatkozhatom addig, amíg tudomást nem szerzek arról, vajjon tényleg megtörtént-e az encziklikának a kalocsai érsek által való állítólagos kihirdetése. Hiszen mindmáig csak az újságokból tudunk erről. A kormány mindenestre gondoskodni fog arról, hogy hivatalos tudomást szerezzen magának aziránt: mi is történt tulajdonképen, és tanácskozni fog arról, mi az, amit a kormánynak esetleg tennie kell. (Helyes-

lés.) Egyébként meg vagyok győződve és bátran mondhatom, hogy itt minden szándékosság ki van zárva. (Igaz! Ugy van!)

Szmreacsányi György: Nem is tételezhető fel! (Zaj. Elnök cseget.)

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Azt hiszem, hogy ezt bátran kimondhatom. A kormánynak igen is kötelessége gondoskodni minden tekintetben arról, hogy a vallásfelekezetek közötti béke és együttélés meg ne zavartassék. (Élénk helyeslés.) Ez a kormánynak kötelessége, amely az ő főfelügyeleti jogán is alapszik és amely eddig is, az élő szokásjogon nyugvó ugynevezett jus placeti alapján nem egyszer gyakoroltatott; de ettől is eltekintve, igen is kötelességének ismeri a kormány minden oly esetben, mikor esetleg a vallásfelekezetek béke és együttélés megzavarásától kellene tartania, utját állani annak, és ha az mégis megtörténne, a békés együttélést helyreállítani. (Helyeslés.)

A Ház a miniszterelnök válaszát tudomásul vette.

Városey érsek nyilatkozata.

Városey érsek egy újságról elolvasott a következőket mondotta az encziklika kihirdetése tárgyában:

— Már régebben tudtam, hogy X. Pius pápa ösztöne Borromei szent Károly születésének háromezredik évfordulója alkalmából encziklikát fog közzétenni, mely a szent férfiú kiváló keresztényi hűségével foglalkozik. Nem is lepott meg tehát, amikor a pápai kuria hivatalos lapja, az Acta Apostolicae Sedis hozzám jutott és benne volt a Borromei encziklika. Megvallom őszintén, nem olvastam át tüzetesen a gyönyörű latin nyelven szerkesztett pápai szöveget, csak felületesen betekinttem. Míg minden pápai írásművet: brévet, bulát, rendeletet átolvasok és vörös czeruzával megjelölöm rajta irodám számára azokat a részeket, amelyeket papjaim tudomásul vételére szükségessé tartok, ennél a körlevélnél ezt nem tettem meg. Azt is be kell ismernem, hogy kissé felületesen néztem át, de ez nem jelenti azt, hogy ha áttanulmányoztam volna, nem is közöltem volna. A pápa, ami legfőbb urunk s a tőle származó írásműveket ki vegye tudomásul, ha nem a papság? Irodám intézkedésemre ki is nyomatta a pápa szövegét latin nyelven, eredetiben. Lefordításról szó sem volt, s erre nézve nem intézkedtem. Magunk között meg kell jegyeznem, hogy — sajnos — a mi papjaink ma már egyre kevesebbet tanulnak latinul s nagyon kevesen vannak, akik ezt a klasszikus tömörséggel megírt encziklikát megértenék. Feltéve tehát — amit én nem hiszek — hogy csakugyan káros hatású dolgok vannak benne, akkor sem okozhattak bajt, mert nem voltak sokan, akik megértették. Én csak itt értesültem arról a műfélébörödről, — mert annak kell azt neveznem — amelyet körlevelem támasztott. Hangsúlyoznom kell, hogy engem más felekezetek ellen való tendenzia nem vezetett. Közvettem az írásművet, mint a pápának, szentséges atyánknak szövegét anélkül, hogy szándékomban lett volna az általa ápolat békét veszélyeztetni. Az encziklika közzététele részemről abban az időben történt, amikor még híre sem volt Németországban a forrongásnak, mely az encziklika miatt kerekedett. Nem érhet tehát a vád, hogy akkor követtem el a dolgot, mikor tudtam, hogy a pápai írás egy más országban nagy zavart, békétlenséget és forrongást okozott. Már ki volt nyomva pástorlevelem, amikor Németországban elmérgesedett a dolog és felzúdult a közvélemény az encziklika ellen. Visszavonom sem lehetett a körlevelet, mert részben már szét volt küldve. Különben is a pápai visszavonó rendelet csak Németországra vonatkozik. Magyarországra nem jött ilyen rendelet s így nálunk tényleg publikálni kellett volna a szokásjog alapján.

Az encziklika és a magyar püspökségek.

Arra a győri, szatmári, erdélyi, csanádi és kassai püspökségekhez intézett kérdésre, hogy mi a véleményük az encziklika-afférről megkapták-e ők is a pápa szövegét és kihirdették-e vagy hajlandók-e kijelenteni, a püspökségek majdnem egyöntelműleg azt válaszolták, hogy körülmény nem is esett igazában szó az Edite saepe encziklikáról. A legtöbb püspökség a pápai encziklikát hivatalosan nem kapta meg s ezért természetesen szó sem volt arról, hogy közöljék.

A vatikáni nagykövet informál.

Szécsen Miklós gróf, vatikáni osztrák és magyar nagykövet ma reggel Budapestre érkezett és délelőtt a képviselőházban fölkereste Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt. Utazásának célja az volt, hogy a miniszterelnököt a belügyminisztérium álláspontjáról és a Borromeus-

encziklika ügyének jelenlegi állásáról tájékoztassa. Szécsen gróf ma este fél tíz órákor anyósának, özvegy gróf Mikes Miklósnának meglátogatására Tordaszentlászlóra utazott.

A Borromeus encziklika Bécsben.

A bécsi érseki egyházmegye tegnap kiadott lapjában dr. Nagel püspök, a bécsi hercegérsek koadjutora közzétette a Borromeus-encziklikát, azonban a szószékéről a kihirdetés nem történt meg. A bécsi protestánsok körében nagy izgatottságot keltett ez a hír és máris a megtorlásról tanácskoznak.

Egy kiváló állásu osztrák egyházi férfúnak Nagel püspök azt mondta, hogy az még nem egyértelmű, a promulgációval, ha az encziklika megjelenik az érsekség hivatalos lapjában. Az egyházi szabályok értelmében az érsek tartozik minden iratot közzétenni, amely Rómából az érsekséghez érkezik.

— Nem hiszem — mondotta az illető — hogy az encziklika promulgálása Bécsben megtörténjék, mert ha ez volna a szándék, akkor az érseki egyházmegye lapjában közölt szöveghez a német fordítást is mellékeltek volna. A dolgok jelenlegi állásában véleményem szerint ez a közlés tisztán formáság volt.

Budapest, július 13.

Küldöttségek a Házban. Zagyvarakás közölg küldöttsége tisztelgett ma a Házban Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternél a közölgéből Szolnokra vezető állami ut kiépítése ügyében. A miniszter válaszában megígérte, hogy a küldöttség kérését jóindulatú támogatásban fogja részesíteni. — Tiszapolgár közölg 20 tagú küldöttsége Mátyás Sándor vezetésével ma délben a képviselőház ülésének végeztével felkereste Lukács László pénzügyminisztert s arra kérte őt, hogy Tiszapolgár közölgben dohánybevéltőhivatalt létesítsen. A miniszter kijelentette, hogy a kérdést tanulmányozni fogja és sürgősen intézkedik.

A mentelmi bizottság. A képviselőház mentelmi bizottság a hó 14-én, csütörtökön délután 5 órákor ülést tart a II. számú bizottsági teremben, hogy az előadókat megválaszolja.

EGYHÁZAK.

— (Egyházmegyei közgyűlés.) A honti ág.

hitv. egyházmegye tegnap délelőtt tíz órákor tartotta közgyűlését Ipolyságon, a vármegye nagytermében, amely nagy érdeklődés mellett folyt le. Laszkary Pál egyházfelügyelő megnyitó beszédében megemlékezett a királynak, mint az ág. hitv. egyház főpatronusának nyolczadik születésnapjáról. Abbeli reményét fejezte ki, hogy a politika az egyházmegye tanácskozásából ki lesz zárva. Majd a lelkesi fizetésekre tért át. A lelkesi fizetésnek 2400 koronára való kiegészítését nélkülözhetlen szükségnek tartja, hogy megszünjön az az anomália, hogy sok esetben a lelkes nyugdíjazása esetén nagyobb nyugdíjat élvezzen, mint amennyi fizetést kapott. Az 1848. évi XX. törvényzikk végrehajtását kívánja, de megelégszik annak fokozatos életbeléptetésével. A hívek számának fogyását panasolja, amit az egy-gyermekrendszerre és az 1868. évi LIII. törvényzikk 12. §-ának hatályon kívül helyezésére vezet vissza. Tiltakozik az ellen, hogy a tótajku híveket pánszlávoknak tekintsék, mint ezt helytelenül a választások alatt megtették. Később a legérdekesebb határozat egyike, amelyet a közgyűlés Koncsok László felsőalmási pánszláv pap fegyelmi eljárása során hozott. Az egyházmegyei törvényzék elé került lelkes büne ugyanis az, hogy Koncsok László, a főesperes és a többi paptársai kérelmére sem volt hajlandó a gyóntással járó szertartást magyarul végezni, sőt midőn erre másik papot akartak kijelölni, annak közreműködését, mint fungáló soros lelkes, eltiltotta. Emiatt igen sokan nem gyóntak meg. Mikor emiatt paptársai megrovásban részesítették Koncsokot, ő a Liptószentmiklóson megjelenő „Cirk-

veny Listi"-ben a főesperesről és magyarérzelmű paptársairól rágalmazó cikkek között. A tegnapi közgyűlésen Konczek azzal védekezett, hogy az ő anyanyelve tót és ezen nyelven tud legszívesebben imádkozni. Több felszólalás után elrendelték ellene a fegyelmet.

A levélbotrány.

— Mindent kimagyaráznak. —

Budapest, július 13.

Ma már szóról szóra ismerjük annak a levélnek tartalmát, melyet Vilmos császár írt Nicaragua elnökének. És ma éppenséggel nem értjük és nem látjuk megokolva az Uniobeliek felháborodását. A levél hangja a szokásos udvarias hang, mely az uralkodói illemszabályok szerint minden államfőnek kijár. A nagy kavarodást előidézett levelet akár hivatalos iratnak is tekinthetjük, amelynek csak annyi köze van a császár személyéhez, amennyiben az irat végén ez a néhány szó is ott áll: *Wilhelm I. Rex.*

Ha mindenáron megokolást keresünk mégis, talán abban találhatjuk, hogy az Unióban *Madriz* elnök nem valami kedvelt személyiség s most, hogy a német császár egy szénállomás felállítását kéri *Madriz*tól, ebből azt következtetik, hogy az elnök hajlandó a német hajók részére Nicaraguában szénállomást létesíteni, hogy így szerezzék meg magának a német császár szimpátiáját, aki az ő megerősítése körül támadt nehézségeket egyetlen szavával legyőzni képes lesz.

Az angol sajtóban erős visszhangot támasztott az amerikai újságok támadása, ami nem is feltűnő, mert hiszen Németország és Angolország között nem valami nagyon barátságos a viszony. Azóta, hogy a levél nyilvánosságra jutott, a new-yorki külügyi hivatal igyekszik lecsillapítani a mesterségesen szított felháborodást. Hivatalos nyilatkozatok szólnak arról, hogy Newyorkban a külügyi hivatalban másképen fogják fel a német császár levelét, mint a németellenes amerikai sajtó.

Az egész bonyodalomból most csak az tűnt ki, hogy az új elnök a forradalom után történt megválasztását, ezt a rája nézve fontos eseményt közölte a hatalmakkal és a német császár az első, aki őt üdvözi. De hogy ebből mért lett az a nagy hühö, azt senki sem tudja megmondani.

Vilmos császárnak *Madriz* elnökhöz intézett levele egyébként: egy londoni távirat szerint, teljes szövegében így hangzik:

Strassburg, 1010. ápr. 25.

Nagy és jó barátom!

A múlt év december 26-án kelt szíves levelében kegyes volt közölni velem, hogy excellenziádát polgártársainak jól megérdemelt bizalma a köztársaság elnöki székébe emelte és excellenziád ugyanannak a hónapnak 21-én az elnökséget átvette. Kérem elnök urat, fogadja szívesen szerencsekívánataimat és legyen meggyőződve róla, hogy kormányom iparkodik fog fentartani és ápolni a jó viszonyt, amely szerencsére Németország és Nicaragua között fennáll. Amidőn ismételtén megköszönöm figyelmességét, biztosítom legjobb kívánságaimról, amelyeket ön és a nicaraguai kormány iránt táplálok.

Wilhelm I. Rex.

Hill, washingtoni német nagykövet egy újságíró előtt a következőképpen nyilatkozott az ügyről:

— Az afférről hivatalosan nincs tudomásom, mindössze annyit tudok, amennyit az újságokból olvastam. Az Egyesült-Államok kormánya nem tulajdonít az esetnek különösebb fontosságot. A viszony az Egyesült-Államok és Németország között zavartalan és kitűnő.

Washingtonban a lehető legkedvezőtlenebb benyomást keltette a német császárnak Nicaragua elnökéhez írt levele, főképp azért, mert Nicaragua és az Egyesült Államok közt nagyon feszült a viszony. Amidőn tavaly decemberben Nicaragua volt elnöke, *Zelaya* lemondott és *Madriz* lett az utóda, az új elnök jegyzéket intézett a hatalmakhoz, amelyben a kormányváltásról volt szó. Angliába is küldtek ily levelet és Anglia élnöke-

zésbe lépve Amerikával, még ma sem ismerte el Nicaragua új kormányát. Washingtonban Vilmos császár eljárását szerződészegésnek nyilvánítják Amerikával szemben. Az amerikai kormány mégis hajlandó arra magyarázni a német kormány elhamarkodott lépését, hogy Vilmos császár csak udvariasságot akart tanusítani, mikor elismerte *Madriz* elnököt, de ez nem tekinthető olyan kísérletnek, mintha Németország be akart volna avatkozni az Egyesült-Államok diplomáciai jogkörébe Közép-Amerikát illetően. A washingtoni államkormány terjedelmes hivatalos közleményt adott ki, amelylyel magyarázza Németország eljárását. Mindenesetre léves feltevés, ha a német külügyi kormány azt hiszi, hogy Vilmos császár levelét az amerikai kormány hivatalosan bírálta. A levelét nem az államkormány hozta nyilvánosságra, hanem *Madriz* elnök barátai, akik az új elnöknek ezzel szolgálatot vélték teljesíteni. Németország elhamarkodott lépése a nicaraguai elnök elismerésének ügyében világossá teszi, hogy Berlinben nem sokat törődnek az Egyesült-Államok állásfoglalásával, de jó lesz meggondolni, hogy amennyiben ilyen eset újból előfordulna, azt nem tekintendő ártatlan dolognak és megsértődését több energiával fejeznék ki.

A *Lokalanzeiger* a washingtoni kormány mai nyilatkozatára azt jegyzi meg, hogy csak forma dolga volt, mikor Németország elismerte a nicaraguai új követ megválasztását. A német birodalomnak olyan csekély érdekei vannak Nicaraguában, hogy a helyzet felől nem is volt tájékozódva.

Az „*United Press*“ hírszolgálati ügynökség a német külügyi hivatal állítólagos nyilatkozatát közli, mely alkalmas arra, hogy igen nagy izgatottságot idézzen elő. A nyilatkozat szövege körülbelül így hangzik:

„Németország nem ismeri el, hogy az Egyesült Államoknak jogában állana Németország diplomáciai viszonyát Közép- és Délamerika más államaihoz, különösen pedig Nicaraguához ellenőrizni.“ Az „*Associated Press*“ ezt a hírt minden részében megczáfolja A „*Berl. Tagbl.*“nak megbízható információja szerint az „*United Press*“ jelentése teljesen hamis. A német külügyi hivatal ilyen tartalmu nyilatkozatot sohasem tett, annál kevésbbé, mert az amerikai kormány az ugynevezett afférral sohasem foglalkozott. Diplomáciai körökben ennélfogva azt mondják, hogy az a new-yorki jelentés, mely szerint a washingtoni külügyi hivatal hivatalos jelentést készít elő, a legnagyobb mértékben hitelt nem érdemlő. Ezzel a jelentéshez fűzött összes következtetések is elesnek.

KÜLFÖLD.

Külügyminiszterek találkozója. Bécsből érkező jelentések szerint, *Hakki bég* török nagyvezér, ki legközelebb hosszabb informáló utra indul Európába, augusztusban Marienbadba érkezik és ott találkozni fog gróf *Aehrenthall*. *Izvolszki* orosz külügyminiszternek az a szándéka, hogy augusztusban kurára Karlsbadba megy és nincs kizárva, hogy *Izvolszkinak Pichon* francia külügyminiszterrel már jelzett találkozója Karlsbadban fog megtörténni.

A spanyol kulturharc. A Vatikán elkerülhetetlennek tartja a Spanyolországgal való szakítást. A spanyol kormány utasította vatikáni követét, hogy betegét jelentse és rövid szabadságot vegyen. A Vatikánnal való tárgyalás a követ távolléte alatt szünetelni fog. A miniszteri tanács a közoktatásügyi miniszter javaslatára elhatározta, hogy rendeletet fog kiadni, amelylyel a közoktatást főszebadija az egyházi felügyelet alól és megtiltja a püspököknek és papoknak, hogy a közoktatásra bármennyi befolyást vagy nyomást gyakoroljanak.

Éjszaka érkezik Madridból az a nagyfontosságú hír, hogy a szakítás Spanyolország és Vatikán között közvetlen küszöbön áll. Erre vall, hogy a tárgyalások megakadtak.

Vilmos császár francia hadihajón. Bergenből jelentik, hogy Vilmos császár tegnap reggel látogatást tett a *Lavoisier* francia csirkáló hadiha-

jón. Ugyanakkor a krisztianiai francia követ is fedélzetén volt. Vilmos császár két órát töltött a francia hajón.

A párisi lapok részleteket közölnek Vilmos császárnak *De la Vouddal*, a francia köztársaság krisztianiai követével való találkozásáról. A *Lavoisier* francia fregatt, amelynek fedélzetén *De la Voude* követ volt, tegnapelőtt délelőtt tíz órakor érkezett Bergenbe és a kikötőben *Hohenzollern* hajóval találkozott. *Magreville*, a francia fregatt parancsnoka azonnal átment a *Hohenzollernre*, hogy ennek kapitányát üdvözölje. Vilmos császár nagyon barátságosan fogadta *Magrevillet* és azt mondta neki, hogy szeretne *De la Voude* követtel találkozni. A császár külön meghívót is küldött a francia követnek Krisztianiba. *De la Voude* megjelent a *Hohenzollern*en, ahol Vilmos császár egy óra hosszáig beszélgetett vele. A császár ezután meglátogatta a francia hajót, amelynek egyes részét figyelmesen megtekintette. A látogatás a francia hajón fél óra hosszáig tartott. Délben a császár és kíséretének tíz tagja a bergeni német konzulnak vendége volt. Az ebédre *De la Voude* is meg volt liva.

A belga királyi pár Párisban. Fallières elnök a belga királyi pár tiszteletére 200 terítékű ebédet adott, amelyen a többek közt a kormány tagjai, a két kamara elnöke és *Loubet* volt köztársasági elnök vettek részt. A diner folyamán *Fallières* elnök pohárköszöntőt mondott a királyi párra, melyben biztosította Belgiumot Franciaország barátságáról, kiemelte afrikai kulturmunkáját és hangsúlyozta, hogy a gazdasági és szellemi téren való kölcsönös hatás, valamint a haladás és szabadság érdekében mindkét országban kifejtett párhuzamos tevékenység hozzájárul a kölcsönös kapcsolat megszilárdításához. A belga király válaszában azt mondta, hogy szerencsésnek érzi magát, hogy uralkodása elején Franciaország gyarmatosítási működéséről nagy dicsérrel szólt és azzal az óhajjal fejezte be beszédét, hogy a két nép viszonya mind barátságosabbá váljék, amihez dicső elődjének példáját követve, teljes erejével hozzájárul.

A belga király és királyné Fallières elnök és neje kíséretében ma délelőtt az ősi kastély megtekintésére Versaillesbe érkeztek.

A kastély megtekintése után a belga királyi pár, valamint Fallières elnök és neje megreggeliztek, azután különvonaton visszautaztak Párisba.

Japán anarchisták a Mikádó ellen. Tokióból táviratozzák, hogy a japán hatóságok egy anarkista összeesküvésnek jutottak nyomába, amelynek célja volt, meggyilkolni a mikádót, a császári család tagjait és több előkelő politikust. Az összeesküvés értelmi szerzője *Saitoku* arzenáli munkás, akit a hatóság már régen szemmel tartott anarkista üzemeiért, de sohasem tudott tetten érni. A tengerészeti arzenálban szigorú vizsgálatot tartottak és *Saitokut* elfogták. Lakásán sok írást koboztak el, amelyekből kiderül az összeesküvők egész névsora. *Saitoku* gyártotta a bombákat, amelyekkel a mikádó és az uralkodó család ellen merényletet akartak elkövetni.

Angol nők választójoga. Londonban az alsóház ülésén a nők választójogára vonatkozó javaslat tárgyalása során *Churchil* kijelentette, hogy az elvnek nem ellensége, de a törvényjavaslatot nem tartja demokratikusnak. *Asquith* miniszterelnök kifejtette, hogy az ország szociális és politikai viszonyaira tekintettel kell lennie. Jobbnak tartja a két nem közti választalat fentartani, amely eddig minden nagy kulturálisnál fennmaradt. *Mac Laren* beszédére vonatkozólag a miniszterelnök nyomatókosan kérte a képviselőket, hogy az ilyen beszéd-től tartózkodjanak, mert azzal egyetlen szavazatot sem nyernek meg az ügynek. *Balfour* s *Runtzmann* pártolják a javaslatot. *Lloyd George* kijelentette, hogy a törvényjavaslatot nem fogadhatja el, bár kimondott hiva a nők választójogának. *Chamberlain* ellenzte a javaslatot általános szempontból. Ezután a javaslat második olvasását 299 szavazattal 190 ellen elfogadták, végül azonban 320 szavazattal 175 ellen elvetették azt a javaslatot, hogy a javaslat bizottság elé utaltassék. A határozat következtében a kérdés a mostani ülészakban többé nem kerülhet szónyegre.

Tiltakozás a török egyházi törvények ellen. Joachim görög patriarcha ma audiencián jelent meg a szultán előtt. A patriarcha azt mondta a szultánnak, hogy mélyen fájlalja ugyan, de tiltakoznia kell az új egyházi törvények ellen. A szultán azt válaszolta, hogy szomorúan látja a görögök elégedetlenségét, akiket szeret, mint alkotmányos uralkodónak azonban tisztelnie kell a törvényeket. A jelenlevő *Kozmidis* görög képviselőnek a szultán azt mondta, hogy utasítani fogja a nagyvezírt a patriarcha kívánságainak kielégítésére az új törvények életbeléptetéséről.

Hir szerint a Kréta-hatalmak Törökország azon lépésére, amelynek indoka Görögország intervenciója volt, azzal válaszoltak, hogy a görög kormány nem avatkozott bele Kréta ügyeibe, csak megnyugtatta a krétaiak kedélyeit és a normális rend helyreállítására czélzó barátságos tanácsot adott. A belügyminiszter újabb erélyes lépést kísérel meg a Görögország elleni bojkott megszüntetésére, amennyiben az államokkal való kereskedelmi szerződésekre támaszkodik. A vilájet-hatóságok kötelesek gondoskodni arról, hogy a vámhivatalok teherhordói elálljanak a mozgalomtól és arra bírják a bajkott-bizottságot, hogy a bojkottot szüntessék be. A fáradozások eddig sikertelenek voltak.

Az angol parlament munkaprogramja. Londonból jelentik: Az alsóház mai ülésén *Asquith* miniszterelnök az ülészak hátralévő részének munka-programját fejtegette. Az elintézésre váró főbb javaslatok közé tartozik több költségvetés, a többek közt a léghajózási költségvetés is, amely holnap kerül tárgyalásra, ugyszintén a királynak trónralépésekor tett nyilatkozatának módosítása, valamint a ezivillistára vonatkozó törvényjavaslat. A miniszterelnök kijelentéseiből kitűnik, hogy a ház elnapolása előtt, ami valószínűleg augusztus első hetében történik, a pénzügyi törvényjavaslatot csak első olvasásban tárgyalják. Sir Eduard Sassoon törvényjavaslatot nyújtott be, amely kötelezőleg kimondja, hogy 12 hónapon belül minden angol kikötőből elinduló személyszállító gőzös drótalan távirókészülékkel szerelendő fel és indítványának támogatására utal a Trieste Lloyd-gőzös esetére.

Az orosz-japán egyezmény. A Pétervárott megjelenő félhivatalos *Rosszija* az orosz-japán szerződésről azt írja, hogy a mandzsuriai nyitott kapu elvét már az 1907. évi szerződés megállapította. Így tehát Mandzsuriaának a kereskedelembe való bevonásában mindazok részt vehetnek, akiknek a távoli keleten kereskedelmi érdekeik vannak. Az a kijelentés, hogy a statusquo fennállása biztosítottatik, csozslathatja Kína azon gyanuját, hogy Oroszország Észak-Mandzsuriaát, Japán Dél-Mandzsuriaát birtokába akarja geríteni, habár a két állam közül egyik sem gondol arra, hogy itt szerzett jogait feladja. Az orosz-japán egyezményt hivatalosan most már Bécsben és Berlinben is közölték. Bécsből érkező távirat szerint az orosz és a japán nagykövet hivatalosan közölték az Osztrák-Magyar Monarchia külügyminiszterével azon egyezményt, melyet kormányaik a mandzsuriai vasutak, valamint a távoli Keleten a status quo fentartása érdekében megkötöttek. Berlinben hétfőn hozták tudomására a külügyi hivatalnak az Oroszország és Japán között kötött egyezményt. A nagykövek ezzel kapcsolatban megjegyezték, hogy az új szerződés kiegészítését alkotja az 1907. évi orosz-japán egyezménynek és újabb garanciája a távoli Keleten a status quo és a béke fentartásának. Rámutattak arra is, hogy a nyitott kapu elve épségben marad. Schön államtitkár a két nagykövet közléseit közönnel fogadta és azon várakozásának adott kifejezést, hogy a nyitott kapu elve, melyre Németország, a távoli Keleten való gazdasági törekvései szempontjából nagy súlyt helyez, épségben fog maradni.

TÁVIRATOK.

Uj albán lázadás.

Konstantinápoly, július 13. (Saját tudósítónktól.) Észak-Albániában a lázadás sok albán

törzsfőnök kivégzése miatt újból feléled. Gilanban 10.000 albán van koncentráltva és megfélemlítésükre egy egész hadtest volna szükséges.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata

Newyork.		Jul. 13.	Jul. 12.	Jul. 11.
Buza	helybez	111	111	111
	juliusra	109 $\frac{7}{8}$	111 $\frac{1}{2}$	111 $\frac{1}{2}$
	decemberre	108 $\frac{3}{8}$	109 $\frac{1}{4}$	109 $\frac{1}{4}$
	szeptemberre	107 $\frac{1}{8}$	108 $\frac{1}{8}$	108 $\frac{7}{8}$
Tengeri	juliusra	68 $\frac{3}{4}$	68 $\frac{3}{8}$	68 $\frac{3}{8}$
	szeptemberre	69	68 $\frac{3}{8}$	68 $\frac{3}{8}$
	decemberre	65 $\frac{1}{2}$	65 $\frac{1}{4}$	65 $\frac{1}{4}$
Chicago.				
Buza	juliusra	103 $\frac{1}{2}$	105	105
	szeptemberre	102 $\frac{1}{8}$	103	103
Tengeri	juliusra	58 $\frac{3}{8}$	58 $\frac{1}{2}$	58 $\frac{1}{2}$

Newyork, július 12. Gyapot Newyorkban, helyben 15.75 (15.40). Gyapot júliusra 15.79 (15.64). Gyapot szeptemberre 13.77 (13.65). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 $\frac{7}{8}$ (14 $\frac{7}{8}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Zsir Western steam 12.45 (12.35). Zsir Rohe és Brothers 12.70 (12.60).

Chicago, július 13. Zsir júliusra 11.80 (11.67). Zsir szeptemberre 11.90 (11.75). Szalonna short clear 13.62 (13.62). Sertésus szeptemberre 22.11 (22.50.)

Hol a magyar iskolahajó?

Budapest, július 13.

A múlt kormány tudomásom szerint ankétéket hívott össze annak idején, hogy megbeszélje a magyar iskolahajó kérdését. Hogy kik vettek részt ezen az ankéten, nem tudom. Valószínűleg a szakminiszterium, a hajóstársaságok kiküldöttein kívül a fiumei hajóskapitányok egyletének delegáltjai is. Ami természetesen nem is fontos. A modern vitorláhajó minálunk Magyarországon teljesen ismeretlen, mert ilyen hajónk nincs és sohasem is volt. Azoknak az elkorhadt, rozoga vitorlásoknak, melyek lobogónkat viselik, már régen a hajók temetőjébe kellett volna kerülniök. Miután vitorláhajóink nincsenek, melyek tengerésztszettek és matrózokat nevelnének, igen helyes és dicsegetreméltó szándék egy iskolahajó beszerzése.

Tengerészt nevelni pedig csakis vitorlásokon lehet, még pedig csakis hosszujáratu, modern vitorlásokon.

Németország jelenleg a tengerészeti képzettség szempontjából a világ első állama. Rohamosan növekvő és fejlődő kereskedelmi hajói személyzetet, csakis iskolahajók létesítése útján tudta, annyira kiképezni, hogy ma tengerészei az egész világ elismerését és becsülését bírja. A művelt elemeket a biztos és jól jövedelmező tengerészeti pályához olyképpen vonzza, hogy a nehéz vitorláhajókon, 45 hónapot eltöltendő tengerészszolgálatot iskolahajókon teszi nekik lehetővé. Majdnem internacionális szokás, hogy tengerésztszettek az állami vizsga letétele előtt hosszabb időt kell vitorláhajókon tölteni.

Minálunk Magyarországon magyar születésű és nyelvű tengerész alig van. A tsztek főleg theoretikusan lesznek kiképezve és amikor elhagyják a fiumei akadémiát, inkább tudósok, mint tengerészek. Németországban a „Norddeutsche Lloyd”, továbbá a „Deutscher Schulschiffverein” jelenleg 4 modern gyorsvitorlás iskolahajóval rendelkezik, ezeken kívül más magántársulatok is képeznek ki hajóikon tengerészeket. A kis „Belgium” — német minta szerinti, német parancsnok vezetésére alatt — már évek óta tart fenn iskolahajót; Franciaország szubvencziós törvények támogatásával tart fenn több iskolahajót. A világ legelső tengeri hatalmában, Angliában már régen ismeretes az ugynevezett „apprentice” rendszer, úgy, hogy ma már majdnem minden angol lobogót viselő hajón vannak apprenticek alkalmazva. A világ kereskedelmi tengerészeti országai között jóformán csak Magyarország és az Északamerikai Egyesült Államok nem bírnak iskolahajóval, az Uniónak azonban kedvező kereseti viszonyai folytán tengerészete oly nagy arányban vonzza magához az európai tengerésze-

ket, hogy ezek ma kereskedelmi tengerészeik 80. és haditengerészeik 60 százalékát teszik ki. Így tehát iskolahajók felállítására nem is volt szükség. Ezek az iskolavitorlások majdnem kivétel nélkül világszerte utakra mennek, rakományt vesznek föl, minek következtében a fuvardíjak és a kiképzési díjak összege majdnem fedezi az összes költségeket.

Látható, hogy az egész világ igyekszik a mindinkább eltűnő vitorlások helyébe vitorlás iskolahajókat építeni, hogy folyton növekvő kereskedelmi hajórajukat ezeken a hajókon nevelt tengerészekkel láthassák el.

Hogy az előbbi magyar kormányok hogy vélekedtek, nem tudom, de arra mindenesetre törekedniök kellett volna, hogy az ezidőszerint nem magyar kereskedelmi tengerészetünket lassan magunk lássuk el magyar személyzettel és így az idegeneket belőle kiszorítsuk.

Egyetlen kikötőnkben, Fiumében hazánk akármelyik kereskedelmi lobogóját viselő hajóján tapasztalni fogjuk, hogy nyelvünket egyáltalában nem értik, sőt bennünket utálnak. A hajó személyzete „austriaco”-nak nevezi magát, mert Ausztriának minden tengerparti vidéke képviselve van rajta, csak szép magyar hazánk, a kenyeret adó nincs. Az egész világ hajóinkat osztráknak ismeri, még a magyar hajóstársaságokkal legszorosabb viszonyban lévő olaszok is. Például felhozom az osztrák irredentista mozgalmakból kifolyó tüntetéseket. Noha e mozgalom csakis Ausztria ellen indult meg, mégis az „Adria” magyar királyi tengerhajózási társaság hajói lettek a főiskolai tanárok által vezetett ifjuság tüntetéseinek tárgyai. Évtizedek óta járnak rendes járatu hajóink az olasz partokat és ezeknek a magyar gőzösöknek még nemzetiségüket sem sikerült a kikötők intelligensebb népével megismertetni. Külföldön, a távolabbi kikötőkben még kevesebbet tudnak rólunk.

Törekednünk kell tehát, hogy hajóinkra oly intelligens elemeket vegyünk fel, nemcsak a tisztikaiba, hanem a legénység közé is, mint pl. Németország. A legtöbb tiszt ott már a középiskolában egyéves önkéntességi jogot szerzett magának, a legénység között pedig, eltekintve azoktól, kik direkt tisztaspiránsok, a legnagyobb rész legalább is 4 középiskolát végzett.

A mi kereskedelmi tengerészetünk személyzetét össze se hasonlíthatjuk szellemi és szakképzettségi szempontból a németekével. Egy modern iskolahajó építése, szervezése, lelkiismeretes adminisztrációja által azonban elérhetjük mindezeket. A „Norddeutscher Lloyd” jelenleg két gyorsasága révén világhírűvé vált négy árboczos vitorlást tart fenn jövődöbeli tisztjeinek kizárólagos kiképzésére, még pedig a Herzogin Cecilie, négy árboczos, 3242 brutto regiszter tonna tartalmu acélvitorlást, melyen a kadétek második és harmadik évfolyamát, összesen 70 jelöltet a megfelelő tanárokkal és tsztekkel tart behajózza. A Herzogin Sophie Charlotte szintén hasonló nagyságu és árboczozatu acélvitorlás. Itt a kadétek első évfolyama számszerint ötven növendék van a kellő tsztekkel s tanárokkal behajózza. A „Deutscher Schulschiffverein” két harab három árboczuz acélvitorlást tart fenn, amelyek egyike, a Grossherzogin Elisabeth, 1260 regiszter tonnájú, 80 évfolyam tanfolyamu tengerésztanonczot és 30 különböző évfolyamu (tengerésztanonczot) tiszt növendéket a kellő tsztekkel, tanárokkal és legénységgel hajózza be. A N. D. Lloyd hajói az egész világot járnak teljes rakományval és több utjukon világrekordot értek el gyorsaságuk által. A „Schulschiffverein” hajói azonban csakis európai és amerikai vizeket keresnek fel, rakományt nem vesznek és így csakis a szó szoros értelmében min iskolahajók szerepelnek. Ezeken a hajókon nevelt tsztekből és matrózokból áll ma Németország tengerészetének fiatal generációja és ezek tszteknek szolgálatot a világ legszebb és leglelkibb tengerészetében vezetett hajóin. Nekünk, szerény véleményem szerint, a Herzogin Sophie Charlotten valamivel nagyobb terjedelmű mintájára egy nagy árboczozos, körülbelül 2000—2400 tonnás vitorlást kellene építenünk.

Ennek az építendő iskolahajónak hazafias, nemzeti missziót kell végezni és azért parancsnoka és tisztjei csakis magyar ajku, kellő képzettségű, jó tengerészek lehetnek. Már hosszú idő óta húzódik ennek az iskolahajónak a kérdése. Ne tanácskozzunk olyan sokat, hanem fogjunk bele, építsük meg és adjuk át hivatásának minél előbb, mert minden év csak vesztesége kereskedelmi tengerészetiünknek. Egy pár év, egy évtized végre meg hozhatná az igazán magyar kereskedelmi tengerészetet.

Bignio Gyula, hajóskapitány.

A ragadós halál.

☉

Az egyik ragadós halál az ország határán kopogtat. A másik ragadós halál pedig már itt is van Budapesten, a tisztí főorvos alig győzi elhelyezni az amugy is túlszűfolt kórházakban a tifuszos betegeket. Ezuttal nem az ijesztőbb és imponálóbb fajtaú tifuszról, nem az éhifuszról van szó, csak szelidebb testvéröccséről, a hasi hagymázról. Ez a szelidebb testvéröccs is viszi azonban a megbetegedett emberek közül minden másodikat s Budapesten rövid pár nap alatt máris hetven főre szaporodott a betegek száma, ami a lappangó halálesira expansiv életerejére vall s előre arra utal, hogy nem lesz könnyű megfékezni.

Az orvosok munkájában ez a legesodálatosabb és leggyönyörűbb munka, ahogy üldözik és irtják a láthatatlan halálesirát. Bárbar kelet felől majdnem minden esztendőben kopogtat az ázsiai kolera a magyar határon és a többi kultúrország határain is. Ős időkben ilyenkor levegővel, vízzel, láthatatlan lélekzettel együtt terjedt a ragály, rövid pár hét, pár hónap alatt megriadt ember, új lett az ország. Faluk őrző gyűrűkkel vétették magukat körül, egészséges emberek vasvillával őrizték az egészséges embereket, ország-uton megállították és visszatérítették a szerket és a gyalogost, mert nem tudták, honnan, milyen formában hozzák magukkal a ragályt. És a ragadós halál érthetetlen utakon vasvillán, örlánczon keresztül is egyszerre ott támadt a falu kellős közepén.

A modern orvosi tudomány ma már nagyobbbrészt földertette ezeket a rejtélyes, megdöbbentő misztikus utakat. És most már nem vasvillás embert állít a falu végére, hanem karbolas hordót s mindegyik halálos veszedelmet a maga speciális bujó helyein üldözi: az egyiket az ivóvízben, a másikat az út porában, a harmadikat a betegek szeparálásával. Vajjon sikerül-e most már neki a kolerát megállítani a lengyel határon, a tifuszt korlátozni egy pár megbetegedésre, úgy, ahogy már sikerült egynéhányszor megkötni a tifuszt, a kolerát, a pestist? Az ember megremeg arra a gondolatra, hogy hátha nem sikerül? A kolerajárvány Zemplénmegye legszegényebb, legnyomorgóbb határszélén próbálkozik. A tifuszjárvány a főváros koldus külvárosaiban mutatkozik. Mind a két járványnak minden járványok és minden emberirtás leghívebb szövetségese: a nyomor, a szegénység büze, piszka, üres, korgó gyomra rakott fészket. A zemplénmegyei kémenyteleen gerendaház és a budapesti túlszűfolt bérkaszánya két szélső polusa ugyanannak a baromi sorsnak. Vajjon az ő segítségük végre is nem válik egyszer erősebbé, mint az orvostudomány?

Az „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Tifuszveszedelem Budapesten.

— Megbetegedések és halálozások. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 13.

Két heti titkolódzás után ma kipattant, hogy a fővárost hastifusz veszedelme fenyegeti. Csak nemrégiben esőként a minimumra a vörheny és kanyaró-járvány s míg Lavoczne felől a kolera beszármasa fenyeget, Budapesten a leghatározottabb formában járványossá lett a hastifusz.

A hastifuszos betegek száma jelenleg hetven, de napról-napra jelentenek be két-három újabb megbetegedést. A járvány nagyobbára az alacsonyabb néposztályból szedi betegeit, s halálesetek is nagyobb számban fordultak már elő. A betegek nagyrészt a Szent István-kórháznak egy régebben már e célra berendezett és teljesen elkülönített pavillonjában helyezték el és ott részeseülnek orvosi kezelésben. Csak néhányat kezelnek saját lakásukon, de a tisztí főorvos máris intézkedett, hogy abban az esetben, ha az elkülönítés nem elégséges, ezeket is haladéktalanul szállítsák át a kórházba.

Dr. Magyarovits Mladen tisztí főorvos maga fogott hozzá a kutatáshoz, hogy a tifusz főfészket kikutassa és maga járja sorra a lakásukon kezelte tifuszos betegeket, hogy az esetleges intézkedéseket haladéktalanul foganatosítsa és máris intézkedett a legradikálisabb fertőtlenítésről. Annnyit már megállapított Magyarovits főorvos, hogy a vízezetéki vízben nincsenek tifusz-bacillusok, a megbetegedéseket tehát a fővárosi ivóvíz nem okozta.

A tisztí főorvos utasította az összes kerületi tisztí orvosokat, hogy minden egyes tifuszos gyanus megbetegedést haladéktalanul egyenesen neki jelentsenek be, hogy a járvány terjedésének fokát mindig pontosan ellenőrizhessen. A tisztí főorvos ma délelőtt a Dob-utca 50. számú házában vizsgált meg két tifuszbetegét. Az egyik egy László Mihály nevű tisztiszolgá, aki tegnap betegedett meg.

Mielőtt a tisztí főorvosi hivatal a szükséges radikálisabb óvintézkedések megtételének módja és aránya fölött határozhatna, szükséges, hogy a baj főfészkevel és a keletkezésével legyenek tisztában. E célból dr. Magyarovits ma délelőtt báró Müller Kálmán, a főváros dunabalparti kórháza igazgatójának társaságában meglátogatta a Szent István-kórháznak azt a pavillonját, amelyben a tifuszos betegek fekszenek és ott sorra kérdeztek minden tifuszos beteget a megbetegedés körülményei felől, hogy ily módon bukkanjanak a baj forrására.

Holnap aztán Magyarovits Mladen tisztí főorvos elnöklésével értekezletet tartanak az összes kerületi tisztí orvosok, hogy megbeszéljék az ellenőrzés módozatait és a szükséges óvintézkedéseket. Az értekezlet alapján aztán teljes részletességgel tájékoztatni fogják a budapesti közönséget is, hogy miképpen védekezzenek a veszedelem ellen.

Dr. Magyarovits a járvány dolgában a következő nyilatkozatot tette:

— Tagadhatatlan tény, hogy a hastifusz járványszerű tünetek között lépett fel a fővárosban. Ami meglepő a dologban, ez az, hogy éppen július első felében történik ez, amikor járványkórházaink telve vannak kanyaró- és vörheny-betegekkel — Egyébként is szokatlan ebben az időben a hastifusz járványszerű fellépése. Rendes körülmények között augusztus végén és szeptember elején, szóval a fő-dinnyeszezonban van dolgunk vele. A bajon, hogy a járványkórházakban kevés a helyünk, úgy segítünk, hogy kiürítettük a Szent István-kórház egyik pavillonját. Jelenleg körülbelül hetven hastifuszos betegünk van, ami magában véve még nem jelent járványt, de a megbetegedések száporaságánál, s ama körülményénél fogva, hogy ez az idő nem a tifuszos megbetegedések ideje, arra kell következtetnünk, hogy veszedelmes járvánnyal állunk szemközt, — olyan járványszerű bajjal, amely a leggondosabb és legkörülményesebb óvintézkedéseket igényli. Már eddig is megkísértem, hogy a rendelkezéseimre álló eszközökkel megállapítsam, hogy mi okozza a tifusz terjedését. Konstatáltam, hogy az ivóvizünk, már tudniillik a vízezetéki víz — kifogástalan. A baj esirája ilyenformán másutt keresendő. Nem lehet-

len, hogy a veszedelmet a környékbeli falvakból hurezolták be a fővárosba, ahol könnyen lehetnek fertőzött vízi kutak, vagy pedig a fővárosból kirándulók ihattak forralatlan tejet, ami egymagában véve — is hastifuszt jelent. Egy-két nap múlva mindenesetre tudni fogom a veszedelem okát. Addig is nem tanácsolhatok okosabbat a főváros közönségének, minthogy kellő óvatossággal igyék a környékbeli falvakban vizet s a tejet csak forralt állapotban fogyassza. Ijedelemre, vagy éppen riadalomra egyelőre még nincs ok. A tisztí főorvosi hivatal tudja a kötelességét s mindenké meg lehet győződve, igyekezni fogunk minden eszközzel gátat vetni a veszedelem továbbterjedésének.

A tifuszos veszedelemről Bárczy István dr. polgármesternek a tisztí főorvos naponként jelentést tesz.

Kétes kizárás.

— Ut a béke felé. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 13.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Egyesületének munkásügyi választmánya — mint lapunk mai számában megirtuk — a hat órás titkos ülés daczára megállapodni nem tudott. A tanácskozás anyagát, eredményét titok alatt tartja a választmánya, annál, a kétségtelenül érdekes oknál fogva, mert a választmány máris leszerelte a kizárást. A hétfői tanácskozás szenzációs határozata ugyanis idősnek előtte pattant ki, a munkások valakinek az indiszkrécziója révén másfél órával a kizárás elhatározása után tudomást szereztek a tanácskozás összes részleteiről, legtitkosabb pontjairól.

Ez az indiszkréczió, a kizárás titkának kiptatása oly kollektív komplikációkat idézett elő a gyárosok körében, hogy a tegnapi ülés már azzal foglalkozott, hogy kellő formát találhassanak a kizárás tervének elejtésére. A formát még nem találták meg, annyi azonban máris megállapítható, hogy a terv elmarad. A kizárást, ugyanis nem általánosnak tervezték, csoportonként akarták elbocsátani a munkásokat, főképpen azért, mert hogy körülbelül huszonöt gyárnak olyan fontos és nagy megrendelések vannak, amelyeket feltétlenül el kell intézni. Ezekre a vasművekre egyelőre nem akarták kötelezővé tenni a kizárást, amelyet eredeti terv szerint az amugy is szünetelő vállalatok vezettek volna be. Ez volt körülbelül a gyárosok taktikája s ez a taktika vallott kudarcot — az indiszkréczió révén. A kizárást nem merik végrehajtani, mert a munkások nyomban általános sztrájkba lépnek.

Ezzel a verzióval szemben, legalább ma még, áll a harc. Asbóth igazgató ma a következőleg nyilatkozott:

— A kérdés a munkások részéről könnyen megoldható. Itt a munkaadók hatalmi kérdéséről van szó. Egy kis csoport (a 83 rézműves-munkás) követelésekkel állott elő. De ez csak próba akart lenni. Ha ebben az alapjában véve jelentéktelen mozgalomban győztek volna a munkások, nem állottak volna meg, hanem folytatták volna a harcot. Nekünk az ilyen mozgalom a esirájában kell elfojtanunk, különben nem tudjuk megakadályozni a munkások hatalmi előtérbe nyomulását. Holnap délben tizenegy órakor kezdődik a munkaadók képviselőinek plenáris ülése. Körülbelül délben két órakor meg lesz a határozat, amelyet kommunikék utján fogunk tudatni a lapokkal.

A munkások szakszervezetében ma mozgalmas élet volt. A nagyteremben reggel 9 órától fogva gyűléseznek, hogy a bekövetkezendő kizárás eseteére a szükséges teendőket megbeszéljék. A sangerhausen gyár, valamint még több gyár megjelent képviselői hevesen követelték, hogy a végrehajtóbizottság ne gördítsen akadályt a kizárás elő. A munkások körében nem titkolják, hogy miután a vas- és gépiparban kedvező konjunkturára van kilátás, előbb-utóbb kedvezőbb bérfeltételeket követeltek volna. Ettől ijedtek meg a gyárosok, akik hogy a munkásokat letörjék, inkább szünetet tartanak majd az üzemben.

Vanczák János titkár ma a következőleg jelentette a munkások álláspontját:

— A tegnapi értekezletünk tulajdonképpen csak arra szolgált, hogy az érdekelteket kellőleg informáljuk. Megállapítottuk, hogy valótlanság a munkaadóknak az a vádja, hogy a rézművesek bérharca

tulajdonképen spekulatív jellegű volt. Mi a rézművesek mozgalmát egészen jelentéktelennek, egy kis csoport műhelybeli konfliktusának tartottuk. Arra, hogy ebből ilyen nagyfontosságú esemény fejlődhetik ki, nem számítottunk és nem is gondoltunk. A gyárosok egyesületének munkásügyi választmánya már meghozta a kizárási határozatot és ezt — információink szerint, — a munkaadók holnapi plenáris ülése elé terjeszti véglegesítés végett. A munkások nyugodtak, mert érzik, hogy a munkaadók alaptalanul indítják meg a harcokat. Mondhatom, hogy mi egyáltalán nem gondoltuk, hogy a közel jövőben ilyen erős küzdelmünk lesz.

362.000 koronás csalási kísérlet.

— Szenzációs feljelentés. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 13.

Nagy Emil ügyvéd, orsz. képviselő, ügyfele, *Blaskovics* Elemér megbízásából feljelentést adott *Bácskai* Izidor bérlelő, dr. *Bácskai* Albert ügyvéd és dr. *Erdélyi* Miklós ellen, aki fivérével, dr. *Erdélyi* Lajossal közös bankirodát tart fenn. A feljelentés szerint *Blaskovics* Elemér a múlt évben egy fél évre bérbé adta Szolnokmegyében lévő pusztakezeli birtokát *Bácskai* Izidornak, aki a birtokba fektetett és *Blaskovics*nak adott pénzzel együtt 330.000 koronát fordított a bérletre. Miután *Bácskai* a birtokból 300.000 koronát szedett be, *Blaskovics* tartozása csak 30.000 korona, vagy a kölcsönösszeg kamatával együtt legfeljebb 40.000 korona lehetett volna. Annál kínosabb volt *Blaskovics*ra, amikor *Bácskai* 283.000 koronás követeléssel állott elő. Nyilvánvaló lévén, hogy megcsalták, ügyvédje által a feljelentést megtette.

A feljelentés nagy mozgalmat idézett elő a rendőrségen, ahol ma reggeltől késő estig folytak a kihallgatások. Tanuk, gyanúsítottak jöttek-mentek, szóval igen mozgalmas élet uralkodott a rendőrségen.

A kihallgatás folyamán kitűnt, hogy *Bácskai* rendes elszámolást mutatott be a birtokról, amelyben a bevételek és kiadások fel voltak tüntetve. *Blaskovics* átnézte az elszámolást és ezt elfogadta. Készített azonban *Bácskai* még egy mérleget — amit *Blaskovics* nem látott és nem fogadott el — és ebben a mérlegben csekély 362.000 koronával terhelték meg *Blaskovics*ot. Az elszámolások alapján készített betáblázási szerződést azonban nem a *Blaskovics* által elfogadott kimutatások szerint készítették el, hanem a második és a valóságnak meg nem felelő kimutatás alapján, úgy hogy *Blaskovics* birtokát 362.000 koronával terhelték meg. *Blaskovics* meg se nézte ezt a szerződést — abban a tudatban élt, hogy ez ugyanis az általa elfogadott elszámolási jegyzék alapján történt. És minden tekintetben megbízott dr. *Erdélyi* Miklósban. Ez volt a hiba.

Ez a dr. *Erdélyi* Miklós hét év óta finanszírozza *Blaskovics*nak ügyleteit. Ő közvetítette azt az ügyletet is és ő volt az, aki ezt az ominózus szerződést megcsinálta. Ezért irányul a feljelentés egyik éle *Erdélyi* Miklós ellen. Az ő szerepére ebben az ügyben jellemző, hogy ma délelőtt 10 órától éjjel 11-ig egyhuzamban a rendőrségen volt s ahonnan egyelőre eltávozott. *Sándor* László kapitány ugyan csak megszorongatta.

Hogy mennyire jogos volt a feljelentés alanya, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy *Bácskai* Izor ijedtében kijelentette *Sándor* kapitány előtt, hogy miután őt *Erdélyi* Miklós félrevezette, lemond minden követeléséről *Blaskovics*sal szemben.

Bácskai Albert dr. úgy jutott az ügyhöz, hogy ő öcsével egyharmadrészen társult a *Blaskovics*-birtok bérbevételéhez. Jótállója volt *Bácskai* Izidornak, sőt miután nem volt elegendő pénz együtt, *Bácskai* dr. szerzett *Fleischl* Sándor tőzsdébizományostól 162.000 korona kölcsönt s ennek ellenében lekötötték *Fleischl*nak a birtok 1909. évi szalonna és buzatermését.

Sándor kapitány eddig kihallgatta *Blaskovics* Elemért, továbbá anyját, *Blaskovics* Miklós-nét, dr. *Bácskai* Albertet, *Bácskai* Izort és *Erdélyi* Miklós drt

Erre az ügyre vonatkozólag dr. *Bácskay* Albert budapesti ügyvéd a következőket mondja el:

— *Blaskovics* Elemér kengyeli birtokát a múlt évben el akarta adni, az évi termés fentartásával. Erre meghatalmazottja, *Bácskay* Izidornak — aki a közelben gazdálkodik — ajánlotta fel azt úgy, hogy a múlt évi gazdasági üzemet vegye át és a birtokon levő fundus instrumtus vegye meg. Az üzlet hosszú alkudozás után létrejött; a felek öszszel leszámoztak és *Bácskay* Izidor a mérleg szerint és *Blaskovics* által elismert 283.000 korona követelését a birtokra, — amely közben *Sugár* Sándor esornai birtokosnak hasonló feltételek mellett bérbeadatott — betáblázatta. Mikor *Bácskay* Izidor egy fél év után a pénzt kezdte kérni és *Blaskovics* fizetni nem tudott, ügyvédje, dr. *Nagy* Emil, uszora hasznokat kezdett emlegetni, holott *Blaskovics* és édesanyja többrendbeli levélben hálálkodott előzőleg *Bácskay*nak azokért, amiket az ő érdekében tett. Ezt hallván, *Bácskay* Izidor nyomban kijelentette ügyvédje, dr. *Szilágyi* Arthur Károly útján, hogy ő semmiféle, őt joggal és erkölcsileg meg nem illeto haszonra nem reflektál, arról lemond és kész a javára kiállított okiratok bizonyító erejét igénybe venni. Daczára ennek, *Blaskovics* ur jónak látta uszora feljelentést beadni, sőt abba még *Bácskay* fivérével *Bácskay* Albert ügyvédet is belevenni, akinek pedig *semmi* köze az ügyhöz, mert ő csak, mint fivérének ügyvédje járt el az ügy körül, éppen úgy, mint ahogy *Blaskovics* ügyvédjével, dr. *Borbély* Vidorral képviseltette magát. Nem való az, hogy *Bácskay* Izidort csalásért is jelentették volna fel és miután a törvény szerint uszora esete nem forog fenn, ott, ahol a jogosult a kikötés előnyeirel eleve lemond és ilyeneket nem érvényesít, így még, ha megállanának a feljelentés adatai, aminthogy azok teljesen valótlanok — akkor sem lehetne a jelen esetben büntetendő eseteleményről szólni. A nyomozás különben is nem ezen irányban folyik, hanem abban, hogy *Erdélyi* Miklós, *Blaskovics* Elemér meghatalmazottja, állítólag mindkét szerződő felet félrevezette.

Apró esetek.

Az attaché levele.

A katonai attaché megtörölte izzadó homlokát, azután folytatta a jelentés írását.

... Most pedig óriási fontosságú dologról kell jelentést tennem Exzellenziádnak. Az osztrák-magyar hadvezetőség olyan nagyszabású reformra készül, amely föltétlenül kihatással lesz minden államok hadseregére és amely győztes változtatásokra fogja kényszeríteni az összes idegen hatalmak hadseregi intézményét. Az osztrák-magyar hadvezetőség az utolsó időkben vezet a hatalmas reformok terén, de ez a most jelentett fölülmulja az összes eddigieket. A hadvezetőség mélységesen titkolja a készülő eseményeket, de nekem sikerült megtudnom — ha nagy áldozatok árán is — hogy a hadvezetőség mit tervez.

A katonai attasé újra megtörölte homlokát, azután izgatottan írta le:

— Az osztrák-magyar hadseregben megszűntetik a dobszót.

A Lánczhid.

Az idegenvezető: Ez itt gentelmans, a Lánczhid. Arra szolgál, hogy a közönség a pesti partról átmenessen a budai partra. Üres órában, gentelmans, ez a hid oly beteg, hogy rossz rá nézni. Ezt elismerte már a város, az építészeti hivatal, az állam, sőt hogy a közönség megnyugodjék, ezt többször hivatalos írásban ki is adták. Pontosan tudjuk, hogy a hidnak rosszak a bordái, nincs rendben egy láncza sem, nagyobb súlyokat nem bír ki, de nem reparálják, mert az erre való költség nincsen benne a költségben. Ez, uram, specialitás volt, mert ez volt az első lánczhid és specialitás lesz, mert ez az egyetlen hid, amelyről hivatalosan kiadták, hogy rokkant, hogy a kórházba való és hogy egy szép forgalmas napon a közönséggel együtt bele fog fordulni a vízbe. A mi közönségünk pedig elfogadja, hogy ennek úgy kell lenni és röhögni való türellemmel várja a napot, amelyen a katasztrófa bekövetkezik. Következik a Magyar Tudományos Akadémia...

(A társaság lassan odébb áll.)

UJDONSÁGOK.

Párisban mulatnak.

* * *

Igen, ott mindig mulatnak. Legalább is így tudja a világ! Talán ott is van lappaugó bámat a paloták belsejében, amint van nyomoruság a paloták alatti pinczelakásokban és az emeletek fölötti manzard szobácskák zugában, ahol nálunk egerek, macskák, pókok, madarak és bogarak szoktak lakni.

Igen: Párisban az is tud mulatni, akinek inkább sirnia kellene. A gall mezők fölött mindig nevet a napsugár és kicsalja a derűt a homályból is.

A francia nép jókedve a juliusi napokban éri el tetőpontját. Franciaország akkor ünnepli az ő 48-át.

A véletlen ezekben a zajos napokban vitt francia földre. Amit Páris a juliusi napokban produkál, azt az idegen nem felejtí el soha. Ha addig közömbösen néztük a naptárban: július 14. ezután megvillan lelünkben a gondolat, hogy most Párisban örüiten örülnék az emberek; éjjel-nappal roppják a tánczot, ha nem is a tüzes esérdást, de jó tempós mazurkát, galoppot, bostont és más egyebet.

Az avenükön a rendőr megállítja az autók százát, hogy ne zavarják az utczán játszókat, a boulevardokon ezer és ezer ember tánczol, akik egy pillanatra megölelik egymást a juliusi lázban, azután tovább mennek és eltűnnek.

Furesa, de érdekes pszichológia. A Hotel de Malte emeletéről néztem a nép örömet. Aztán ránk ragadt az öröm és ismeretlen utczákon, ismeretlen emberekkel, az utczára kitett óriás hordók tetején ettük a jó francia kotyvalékat, miközben beljebb buztuk lábunkat, hogy ne galoppozza valaki.

Három nap és három éjjel tánczolnak most egyfolytában Párisban. Egy kicsit hazamennek és alsznak az emberek, azután új erővel járnak. A Szajna, tüzzé válva szikrazik a rakétáktól, s a paloták csillagokat hánynak a magasban, ahol millió kis lampion versenyez a dekoratív művészettel. Az autók es az igavonó, fáradt lovak, kutyák is mind zászlódiszben robognak. A francia asszony, azt az ő félteti, egyetlen gyermekét, melyet még születése előtt törvények biztosítanak az országnak: kocsiba teszi és tomboló éjszakákon, künös boulevardokon, millió ember között taszítja maga előtt és míg a mama ismeretlen párjával egyet tánczol, a rendőr őrizi a csecsemőt. Láttam, hát nem mese.

Oh, még sok mindent láttam. A tánczoló fej fölé, a történelmi emlékü városához előtt, ott feketélik a régi Páris maradványa, az utczai lámpavas, melyre oly sok martirt akasztott a francia népitélet. Tempora mutantur!

Ott jár most a lellem és tudom, hogy mulat, zajong, tombol most a nép, melynek temperamentumából tragédiák születtek a világtörténelem számára.

Eszembe jut, hogy a mi szabadságünneplünkön jéges hó van még az utczákon, sűrű és víz folyik és a műsor szerint egy-két dalárda énekel, de a lelkek nem melegednek fel. Egy pár uriember tudja mi az a márczius 15, de nem ment be az a nép életébe, lelkébe, vérébe. Amíg nem láttam a francia katonát a néppel ölelkezve tánczolni e napon, addig nem is tudtam, hogy a mi szabadságnapunk clyan erőltetett, olyan rideg, olyan vontatott.

Adám Éva.

NAPIREND. Naptár: csütörtök, július 14. — Róm. kath.: Bonaventura. — Prot.: Karolina. — Görög-orsz.: július 1. Kozma, d. — Zsidó: Thamasz 7. — A nap két reggel 4 óra 16 perczkor, nyugszik este 7 óra 54 perczkor. — A hold két délben 12 órákor, nyugszik éjjel 11 órákor.

A miniszterelnök, mint belügyminiszter fogad délután 5 órákor.

Az igazságügyminiszter fogad délután 12 órákor.

A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órákor.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.
A képviselőház pénzügyi bizottságának ülése a képviselőház delegációs termében délután 5 órakor.

Országos papíros-, tanszer- és iskolaszerkiállítás a városligeti Iparcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 40 fillér. — Petőfi-ház (erekllyemúzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — Nemzetközi amatőr fényképképzés a városligeti Műcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti nyári képvására (Váci-utca 9. szám.) Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1. sz.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma 10—1-ig. — A Szechenyi Múzeum 10—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 10-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—1-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 8—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 3—6-ig.

— **A király Ischlben.** A király ma megtekintette az uralkodói jubileum alkalmából emelt Reitendorfi Erzsébet-kórházat. Röviddel egy óra előtt érkezett meg a király a kórház elé. A király dr. Meyer igazgató és Schimitzek műépítész kalauzálása mellett megtekintette a kórház helyiségeit s elismerésének e szavakkal adott kifejezést:

— Egyike ez a legszebb és legmodernebb kórházaknak, melyeket valaha láttam.

Fél kettő után a király visszahajtatott kastélyába. A közönség a királyt az oda- és visszautazás alkalmával lelkes ovációkban részesítette.

— **Kossuth Ferenc utazása.** Kossuth Ferenc, a 48-as függetlenségi Kossuth-párt nagynevű elnöke, július huszadikán orvosai tanácsára Wiesbadenbe utazik.

— **A német császárné balesete.** A „Berl. Ztg. am Mittag” kieli levelezője jelenti, hogy a német császárné tegnap jelentéktelen baleset érte. A császárné, miközben rózsákat szedett, felhasította a kezét, de a seb nagyon könnyű, úgy hogy a császárné utját nemsokára tovább folytathatja.

— **Lipót Szalvátor főherceg Losonczon.** Lipót Szalvátor főherceg a losonci tűzvezető megsemmisítése végett három napig Losonczon tartózkodott. A hivatalos fogadtatás és egyéb ünnepek a főherceg kívánságára elmaradtak.

— **Beteg a holland királyné férje.** Amsterdamból jelentik: *Henrik* hercegnek, a királyné férjének egészségi állapota komoly. A herceg nemcsak reumatikus bajban szenved, de Amsterdamban egy ideggyógyost is konzultált. A második konzultáció pénteken lesz.

— **Fejedelmi vendégek Cettinjében.** A „Grazer Tagespost” zágrábi jelentése szerint Cettinjéből az a hír érkezett Zágrábba, hogy a montenegrói fővárosban Nilita fejedelem kormányzati jubileumának megünneplése alkalmából Ferdinánd trónörökösnek a látogatását is várják. A zágrábi nemzeti színház, mely szerződésileg kötelezte magát arra, hogy a jubileumi ünnepek alatt Cettinjében hat előadást rendez, a trónörökös jelenlétére való tekintettel, kitörülte a műsorból a „*Petur Zrinski*” című drámát, mert ennek az éle Ausztria ellen irányul. Más fejedelmi vendéget is várnak Cettinjébe. Nikita fejedelem megkoronázására. A római *La Vita* lap szerint *Viktor Emánuel* király augusztusban Cettinjébe utazik, hogy jelen legyen *Nikita* montenegrói fejedelem királyi koronázásánál. A látogatás azonban csak magántermészetű lesz és ezért az olasz királyt, aki tudvalevőleg veje a montenegrói fejedelemnek, utjára egy miniszter sem kíséri el.

— **Olasz hercegnő Afrikában.** Rómába érkezett Mombassai távirat szerint az aostai hercegnő a Viktoria-Nyanza-tó mellett fekvő Bukobába érkezett, ahonnan vasúton fog tovább utazni Mombassába. A hercegnőnek Kongóban és Angol-Ugandában számos vadászkalandja volt. Vadászakmányai között, amelyeket nagy ládákba csomagolva visz magával, egy elefántnak hatalmas feje is van, amelyet ő maga ejtett el. A hercegnő eredetileg, mint ismeretes, egészségügyi okokból utazott Afrikába és elcinte hosszabb ideig Egyiptomban tartózkodott, majd a múlt év december vége felé Mozambiqueba ment, ahol vadászott. Egészsége teljesen helyreállt.

— **Tisza István nyaralása.** Gróf Tisza István gróf országgyűlési képviselő ma délután két órakor gesztai birtokára utazott, ahonnan a jövő hét közepén rövid tartózkodásra újra Budapestre jön. E hó végén Tisza István gróf Pöstyén-fürdőre megy kurára s az egész augusztus hónapban ott marad.

— **Hadihajóhadunk Fiumében.** Egyetlen magyar tengeri kikötőnknek f. hó 15-én elevenebb lesz a képe. A *Haus* Antal ellentengernagy parancsnoksága alatt álló megerősített nyári hajóosztály pénteken, e hónap 15-én a fiemei kikötőbe tér be s hétfőig marad ott. A hajóosztálynak két hadosztálya van: az első hadosztályban vannak az Erzhergog Franz Ferdinand, Erzhergog Ferdinand Max és Erzhergog Friedrich csatahajók, a másodikban a Habsburg és Babenberg csatahajók, a Kaiserin Maria Theresia, Zenta, Szigetvár czirkálók s a Kimet, Velebit, Dinara, Csikós és Réka torpedójárművek. Az első osztály parancsnoka *Haus* ellentengernagy, aki egyúttal az egész hajóhad parancsnoka, a második osztályé *Müller* ellentengernagy, vezérkari főnökök, *Begnini* lovag sorhajókapitány és *Raisp* fregattkapitány. A hajóosztályhoz ezenkívül kilenc torpedonaszád és a *Gaea* torpedó-anyahajó tartozik. *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnok, aki szabadságáról most tért vissza Bécsbe, a jövő hónapban a hajóhadhoz megy s résztvesz gyakorlatain.

— **Kitüntetés.** A király Weinert Ferenc zágrábi hétszemélyes táblai tanácsosnak, saját kérelmére történt állandó nyugalomba helyezése alkalmából, sok évi buzgó és sikeres szolgálata elismerésül, a Lipótrend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— **Kadelburg halála.** Marienbadból jelentik, hogy a darabjai után Magyarországon is jól ismert Kadelburg Gusztáv vigjátékiró tegnap este szélütés következtében hirtelen meghalt. Kadelburg magyar születésű ember volt. 1851-ben július 26-án született Budapesten. Kitűnő színész volt, Berlinben és Bécsben hosszú éveken át működött mint hősszerelmes. Nagyon sok darabját Budapesten is előadták; egynéhányat pedig az amerikai színpadokon is játszották. A közönség nagyon kedvelte Kadelburgot.

— **Magyar küldöttség Krakóban.** A krakói lengyel nemzeti ünnepen résztvevő magyarok küldöttsége holnap reggel indul el Budapestről. A küldöttség tagjai a következők: Barsay Andor, Bikády Antal és Csuhá István országgyűlési képviselők, báró Nyáry Albert, dr. Nagy György, Baránszky Gyula fővárosi bizottsági tag, dr. Wagner Károly, Horváth Mihály és Sepsey Andor ifjúsági elnökök, Miklóssi Leó és Szűcs Henrik. A küldöttség Galántán, Zsolnán és Oderbergen át utazik Krakóba. Utközben Érsekújvárról, Galántán és Zsolnán csatlakoznak még a kirándulókhoz.

— **Negyedmillió a krassószörényi árvízkarosultaknak.** A krassószörényi megyei vagyonszövetség ma Karánsebesen Burdia Szilárd vezélése mellett közgyűlést tartott. Az elnök indítványára a vagyonszövetség elhatározta, hogy a krassószörényi megyei árvízkarosultáinak felsegélyezésére negyedmillió korona segélyt nyújt. Kiemelte Burdia a gyors és megfelelő anyagi segély szükségességét, mert csak így remélhető, hogy a vagyontól teljesen elvesztett lakosság fokozott erővel foghasson a munkához. Százezer koronát fordítanak a vagyonszövetség tagok elpusztult házainak felépítésére, százezer koronáért épületeket vásárolnak és gazdasági épületeket állítanak fel és mintegy 80.000 korona segélyt nyújtanak az árvízkarosultaknak földhözért elzárta. A vagyonszövetség határozata a lakosság körében igen nagy örömet keltett.

— **Háromszázezer koronás versenydíj.** Az olasz aviatikai társaság 300.000 korona díjat tűzött ki az Alpések átrepülésére. Paulhan és Latham bejelentették, hogy a díjra pályáznai fognak.

— **A kremsi husbojkott.** Kremben és környékén még egyre tart a husbojkott. A mészárosok most már védekezni próbálnak és azt mondják, hogy a husarak emelkedésének a marhatenyésztők és kereskedők az okai. Elhatározták, hogy ősszel vásárlási bojkottot rendeznek, üzemiüket nagyrészen bezárásztatják, mert csakis így lesz lehetséges a husdrágásznak elejét venni.

— **Uj dohánygyárak.** A pénzügyminisztérium több új dohánygyár felállítását határozta el. Az első felépítendő dohánygyárat *Esztergom* kapja, mely már meg is kapta az értesítést a kormány elhatározásáról.

— **Légghajósok katasztrófája.** Leichlingennél rémes katasztrófa érte az *Erbsloch* nevű légghajót, amely ma reggel itt felszállt. Félórán minden baj nélkül haladt meglehetősen magasságban a légghajó, de akkor egyszerre csak nagy magasságból lezuhant. A légghajónak öt utasa volt, s mind az ötön szörnyet haltak. A nevüket még nem tudják. Kölnből jelentik még nekünk: Az *Erzloh* katasztrófájáról jelentik, hogy az egyik légghajós még élt, de csak néhány percig. Az elpusztult légghajó és a véres holttestek borzalmas látványt nyújtanak. A parasztek beszélik, hogy hallották a csavarok berregését, de magát a légghajót nem látták. Mikor lezuhant, mintha a felhőkből került volna elő. Orrával lefelé hajlott a kosár. *A meghalt öt ember felismerhetetlen. A holttestek véres hústömegek.* Mindegyikük lábáról leszakadt a cipő, kezeik görcsösen mellükre vannak kucsolva, ruhájuk csupa véres rongy. Egyiküknek hatalmas vasdarab áttörte mellkasát, a másiknak mind a két szeme kifolyt. A holttesteket csak nagy nehezen lehetett az eltörött és össze-vissza csavart drótok közül kiszabadítani. A légghajósokat a felszállás előtt figyelmeztették, hogy nagy a köd s ilyenkor veszedelmes a légghajózás. A szerencsétlenül járt kormányozható légghajó a rajna-westfáliai légghajóstársaság tulajdona volt. *Erbsloch* Oszkár mérnök volt az építője. A múlt ősszel már egyszer érte baleset, s most kijavítva újabb próbautra indult. A légghajó vezetője *Erbsloch* maga volt, aki kiváló légghajós hírében állott, kísérői pedig *Tölle*, *Kranz*, *Hött* és *Stütz* mérnökök voltak. A katasztrófa *Opladen* közelében történt, s oka az volt, hogy a motor fölmondta a szolgálatot. Egy másik verzió szerint azonban a gáz a nap égő sugarai hatása alatt annyira kifűgült, hogy a légghajót szétrepesztette.

Aldershotból egy másik légghajós szerencsétlenségről érkezik hír. A hadi légghajó-gyárba ugyanis az a távirat érkezett, hogy a *Beta* légghajó, mely *Bournemouth*-ba indult, *Andover* mellett szerencsétlenül járt. Hivatalos helyen eddig nem adták felvilágosítást, vajjon a baleset komolyabb-e.

— **Szoknyás miniszterjelölt.** Amerikában tudvalevőleg az állami hivatalokat is választás után töltik be. A newyorki szociálisták is állítottak állami tisztviselő-jelölteket. A kormányzati tisztségre *Charles Edward Russell* író jelölték. Tíketjükön tért engedtek a suffragetteknek is, amennyiben Mrs. Bertha *Matheis Frazer* írták fel rája belügyminiszterjelöltnek. Mrs. *Frazer*nek érdemes honfitársunkkal. *König* Sámuellel kell megküzdnie, aki nem igen félti a tisztséget s szoknyás ellenféltől.

— **A nagyváradai Kossuth-szobor.** A nagyváradai Kossuth-szoborbizottság, szerdán dr. *Adorján* Emil elnökletével ülést tartott, melyen *Sziládky* Ernő pénztáros bejelentette, hogy a szoborra eddig 16.000 korona gyűlt egybe. Megállapították, hogy a város évenkénti 4000 koronás hozzájárulása már 24.000 koronára szaporodott és így a szobor létesítésére összesen 40.000 korona van együtt. Mint hogy azonban a szobor költsége 80.000 koronát tenne ki, a tervet pedig a legrövidebb idő alatt óhajtják megvalósítani, indítványt nyújtanak be a városhoz, hogy vegyen fel 50.000 korona kölcsönt, melyet város az évi 4000 koronás hozzájárulásból amortizálhatna.

— **Az ujságírók betegpénztára.** A Budapesti Ujságírók Egyesülete Betegpénztárának igazgatósága ma délután *Singer* Zsigmond elnöklésével ülést tartott, amelyen tudomásul vették *Roóz* Rezső titkári és dr. *Alföldi* Béla orvosi jelentését a betegpénztár felévi működéséről. A Pesti Hirlap utján beküldött negyven korona adományt az igazgatóság köszönettel nyugtázta. Több folyó ügy elintézése után az ülést véget ért.

— **Zivatark.** Nyiregyháza és a környékén ma nagy zivatar volt villámlással és mennydörgéssel. A villám *Barabás* Lajos tuzséri vasuti őrt agyonsújtotta. — Óriási vihar és jégeső vonult át ma *Onga* abajtorna-megyei községen, amelynek határát a jég teljesen elpusztította. Mintegy 40 percig tartó galambtojás nagyságu jég pusztított, amely a szőlőt is teljesen tönkretette. — *Eperjesen* és vidékén ma délután óriási zivatar dúlt, amely a kereszttekben álló terményekben igen nagy kárt tett.

— **Pap Henrik temetése.** Kifogták, megtalálták, felismerték végre a szerencsétlen Pap Henrik hulláját. Egy hete, hogy az öngyilkos festőművész holtteste ott uszott a Duna árjában, keresték mindenfelé s kétszáz korona jutalmat tűztek ki a megtalálójának. Ez a jutalom egy szegény sváb halászlegényé lett, aki először látta Dunavécse határában a partra kivetett, feloszlófélben levő holttestet. Nyomban szaladt a község házára, ahonnan betelefonáltak Budapestre. *Léva*, rendőrkapitány jelentésére Pap Elek államtitkár és dr. *Andreánszky* Jenő automobilon a helyszínre utaztak s megállapították, hogy a szerencsétlen öccse hulláját vetette ki a víz. A ruhájáról, zöldes-zürke öltönyéről, sevrő-félczipőjéről, a zsebeiben talált írományokról ösmert rá, — az arc már felismerhetetlen volt. Pap Elek és a rendőri bizottság még az est folyamán visszautazott a fővárosba. Dr. *Andreánszky* intézkedésére a holttestet Dunavécse koporsóba helyezték és azt vonaton hozták be a fővárosba. Miután személyazonosságát a helyszínen hatóságilag is megállapították, a holttestet nem vitték ki a törvényszéki orvostani intézetbe, hanem egyenesen az iparművészeti Iskola szállításra, ahol díszes ravatalt állítottak fel számára. Pap Henriket az Iparművészeti Iskola tekinteti halottjának és a családjával történt megállapodás alapján, ő temeteti el. A temetés pénteken délután négy órakor lesz az ágostai evangélikus egyház szertartása szerint és az egyház részéről a halottat *Scholtz* Gusztáv püspök fogja bucsuztatni. A temetésen meg fog jelenni gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi miniszter vagy a képviselője, testületileg vesznek részt azon az iskolának a fővárosban időző tanárai, képviselői magát az Iparművészeti Társulat, a Képzőművészeti Társulat, valamint az összes többi művészeti intézmény is.

— **Honvédtisztek tanulmányuton.** A honvédség különböző tiszti kurzusai az idén nagyobb utazásokat tesznek Magyarország és Ausztria területén. Az idén az információs kurzus tagjai *Planck* ezredes-parancsnok vezetésével először megtekintették a hadsereg *brucki* lövésiskoláját és a bécsi katonai földrajzi intézetet. Azután három részre oszolva, Nyugat-Magyarországon végeztek taktikai feladatokat. Június közepén az annektált tartományokba mentek, még pedig az első csoport *Banjalučak* és *Jajce*be, a második *Bród*on keresztül, a harmadik *Doboj*on keresztül Szerajevóba és június végén mind a három csoport *Mostárt*, *Grav*sát és *Triest*et látogatta meg és július 1-én visszatértek Budapestre. A magasabb tiszti kurzus július 1-én kezdte meg tanulmányutját Felsőmagyarországra, ahonnan most *Fiumé*be mennek, azután *Triest*be, majd onnan a *Dráva* völgyén keresztül Dél-Tirolba és végül, július vége táján, a *Cattaroba* mennek, ahonnan víziúton mennek vissza iskolát főképpen Magyarországon utaztatják, júliusban azután több ausztriai, katonai szempontból fontos tartományt és várost fognak beutazni. A lovassági iskola júliusban *Vác*zról *Balassagyarmatra* távlovagolt, azután pedig *Szob*on és *Szentendrén* keresztül visszatért Budapestre. Július második felében vasúton leutaznak *Zimony*on és *Bród*on keresztül Szerajevóba és *Moszkva*ba, onnan *Cattaroba* mennek, ahonnan víziúton térnek vissza *Fiumé*n keresztül Magyarországra.

— **Halálos baleset lovaglás közben.** A fejérmegyei *Baracska* községben *Ottó Lajos* ötvenéves jómódu gazdálkodó korán reggel lóra ült, hogy kilovagoljon a tanyájára. Alig indult meg vele a különben szelíd természetű állat, amikor hirtelen valamitől megriadt és félreugrott és *Ottó Lajos* egyensúlyt veszítve oly szerencsétlenül bukott le a lóról, hogy koponyazúzódást szenvedett, azonnal szörnyethalt.

— **Tűzriadalom egy párisi színházban.** Párisból jelentik nekünk: A *Comédie Française* tegnap esti előadásán nagy pánik keletkezett, mert egy színpal meggyuladt. A közönség cezeveszetten töltött a kijáratok felé. Bizonyára nagy baj lett volna a tolongásból, ha egy színész meg nem őrzi lélekjelenlétét, a többi színész ugyanis a színpadról kimenekült. A bátor színész egészen előrejött és dörgő hangon figyelmeztette a közönséget, hogy maradjon mindenki a helyén, folytatják az előadást. Ez hatott, a közönség megnyugodott és a színházi tűzoltók hamarosan eltávolították az égő kulisszát. Aztán zavartalanul beveződött az előadás.

— **A katonai dob halála.** A katonai dob — mely pattogó pergésével hősi csatatereken és vesztőhelyeken annyiszor kísérte a halált, immár maga is a síralombházban ül: A hadvezetőség elhatározta, hogy megszünteti a katonai dobosokat és helyettük is trombitásokat alkalmaz. Minden két dobos helyett két kürtöst. Lesz hát ezután minden kompániának négy trombitása az eddigi kettő helyett, a dob pedig teljesen eltűnik a katonaság életéből. A hadvezetőséget az a tapasztalás indította erre a reformra, hogy a dob a maga monoton pergésével teljesen hasznavehetetlen a modern hadviselés ágyudörgése és puskaropogása között, míg a trombita éles hangjával biztosan és minden zsvajdon áthatolva közvetíti a jeleket. A modern hadsereg ezzel ismét levették egyik jellemző külsőségét, mely összefüzte a régi idők armádiáival s a katonadob gyűjtőkapszlis puszkák és szakálás dzsidák mellé kerül katonai muzeumok lomtáraiba.

— **A titokzatos bombamerénylet.** Berlinből jelentik nekünk: A rendőrség állítólag nyomában van a lichtenrodei bombamerénylőknek. Annyi bizonyos, hogy a névtelen fenyegető levelek küldői alaposan ismerték a viszonyokat. Tilták, hogy *Kraaz* Ottó a helység leggazdagabb polgára. Az első névtelen levélben szó volt arról, hogy évekkkel ezelőtt hasonló sors érte a *Basse*-családot. Ők sem teljesítették az anonyim levelek követelését s rövid idő alatt halállal lakottak. Tény, hogy a *Basse*-család tagjai rövid egymásutánban meghaltak és a nyomozás szerint természetes halállal multak ki. *Kraaz* az első levelet június 27-én kapta, a másodikat július 2-án. Ez a második levél megdöbbenetett. Napokig járt-kelt aggodalomban s nem tudta, mitevő legyen. A rendőrök két nap és két éjjel megfigyelték az erdőt, azonban semmi gyanúsat nem találtak. Nyilvánvaló, hogy a merénylők előbb a névtelen levélben jelzett bádogszelencét ásták el a megjelölt helyen s minden nap elmentek megnézni, benne van-e a háromezer márká. Mikor aztán látták, hogy hasztalanul várnak, a bádogszelencze helyére a faládát tették a pokolgéppel. A volt a veszte *Kraaz*nak, hogy félelmében utána nézett, vajjon csakugyan van-e előlva az illető fa törvében egy szelencze. Mikor kiásta a faládát, a pokolgép fölrobbant. A rendőrség biztosra veszi, hogy a helyszínbeli lakók között kell keresnie a merénylőket.

— **Nagy vasúti szerencsétlenség.** Newyorkból táviratozzák: *Mets* (Kalifornia) vasutállomás közelében a *Pacific* vasútvonalon tegnap egy expresszvonat kisklott. Teljes sebességgel haladt a gyorsvonat, mikor egy erős fordulónál a mozdony kigugrott a sínekhez és a meredek lejtőn lerohant. A szerkocsi is lezuhant. A többi vagon a nagy rázkódás következtében lefordult a pályatestről. Eddig hat halottat és harmincz súlyosan sebesültet találtak.

— **Johnson ünneplése.** Jack Johnson, a híres néger boxlós, aki a renói boxolóversenyen legyőzte *Jeffriest*, a fehér bajnokot, szülővárosában, *Chicagó*ban ünnepélyes fogadtatásban részesítették. Sok ezer néger és igen sok fehér ember várta őt a pályaudvaron és amikor megjelent, a kocsiajtóban mindenki feléje tolkodott, hogy vele kezét szoríthasson. Johnson sietve furakodott át a tömegen, automobilra ült és hazahajtatott, ahol anyja, *Mrs. Tiny Johnson* és rokoniak megismerősei várták. A ház előtt nagy embertömeg gyűlt egybe, egy zenekar a „*Mistah Johnson, turn mee loose*” kezdetű, most egyszerre népszerűvé vált dalt játszotta és a lelkes sokaság zászlókat lengetett az automobilból kiszálló bajnok felé. Johnson szeméi könnyekkel teltek meg. Később megjelent az erkélyen és megköszönte az ovációt. Azután újból automobiljába ült és örült sebességgel hajtott keresztül-kasul a városban. Egy rendőr megállította, de csak azért, hogy fülébe sughassa:

— Nagyon szépen köszönöm, 50 dollárt a győzelmén!

— Nagyon helyes — felelte — Johnson és tovább robotott.

— **Halott a vasúti síneken.** A tiszafelkéri állomásnál egy paraszt külscjú férfi holttestét találtak a vasúti pályatesten. A halotton fejszeesapások nyomai láthatók, amelyek valószínűvé teszik, hogy előbb az illetőt meggyilkolták s csak azután tették a vasúti sínekre, ahol a vonat kerekei a fejét leszelték a törzsről.

— **Ujabb expedíció az északi sarkra.** *Rasmusen Knud*, a kiváló dán sarkutazó tudvalevőleg a folyó év nyarán újabb északsarki expedícióra készül, amelyet már ebben a hónapban szándékozik megkezdni. *Rasmusen*nek az a terve, hogy a *Melville*-öbölben házat épít és ott családjával együtt több évre letelepszik. Itt első sorban a sarkvidéki eszkimók esereforgalmát akarja szabályozni; tanácsadójuk kíván lenni a eserekereskedelem terén és a dán—grönlandi kereskedelmi hajók közvetítésével gondoskodni szándékozik az olyan áruzelekek meghozataláról, amelyeket a benszültöttek maguk előállítani vagy megszerezni nem tudnak. *Rasmusen Knud* minden erejével arra törekszik, hogy Grönland sarkvidéki eszkimóinak sorsát megjavítsa és őket a létért való küzdelemre már most előkészítse, hogy akkor, majd ha Grönland nyílt ország lesz, a lakosság ne legyen a kizsákmányelők rab-szolgája. Ezen a legfontosabb feladaton kívül azonban a kiváló tudós a grönlandi tartózkodás idején egyéb, régebbi terveit is végre akarja hajtani. Így mindenképpel expedíciót szervez onnan Észak-Amerikának az eszkimók által lakott részeibe, hogy a két eszkimó-törzsnak közelebbi rokonsági viszonyait kipuhathassa. Ezenkívül részletes térképet akar készíteni a *Melville*-öböl környékéről, továbbá végigjárja a *Peary*-csatornát és fölkeresni igyekszik *Crokers-Islandot*, az a földrészt tudniillik, amelyet *Peary* a 85-ik szélességi fok alatt fedezett föl és amelyet állítólag *dr. Cook* is látott.

— **Földrengés Tirolban.** Innsbruck városában ma délelőtt háromnegyed tíz órakor hat másodpercig tartó földrengés éreztek, mely olyan erős volt, hogy a lakásokban szekrények, asztalok, és más nehéz butoridarabok kimozdultak helyükből. — Kárt a földrengés, amennyire eddig tudják, sehol sem okozott. Három heves földrengést éreztek kelet-nyugat irányban. A földrengés négy másodpercig tartott és erős robaj kísérte.

Reutte-ban ma délelőtt kilenc óra 43 perczkor igen erős centrális földrengést éreztek.

A Tirolból jelentett földrengést a bécsi meteorológiai és geodynamikai intézet készülékei délelőtt 9 óra 33 percz 17 másodperczkor regisztrálták. A maximális földmozgás 0.03 millimétert tett ki. A rengési központ távolsága 400 kilométer lehetett.

Innsbruckból jelentik még nekünk: A földrengés olyan erős volt, hogy a nagy székesegyház tornyainak és a toronyör felesége ijedtében a székről lefordulva elájult. A házakból a lakók menekültek. A falakról tükrök és képek hullottak a földre, sok ablak bezúzott, a kémények bedőltek és sok ház fala megrepedt.

Ischl-ben ma délelőtt 9 óra 34 perczkor 6—10 másodpercig tartó nyugat-keleti irányú hullámszerű földrengést észleltek, amely a lakások butorzatát megrázkódtatta.

A mai földrengést sok házban észrevették. Egyes iskolákban a táblák és falitáblák meginogtak. Azonkívül, különösen a magasabb emeleteken mennydörgésszerű robajt hallottak. A negyszáz könyvtárban ezer és ezer könyvvel megterhelt állványok veszedelmesen inogtak.

Garnise-ben ma reggel 9 óra 45 perczkor hullámszerű három másodpercig tartó földrengést észleltek. Az ijedt lakosok a szabadba menekültek. A meteorológiai intézet szintén észlelte a földrengést. *Oberammergau*-ban is érezték a földrengést. A mai földrengést München egyes részeiben is észlelték. A szeizmográfus készülékek 9 óra 32 perczkor észlelték az első lökést.

— **Árpád-ünnep Pusztazeren.** Szegedről jelentik: A pusztaszeri Árpád Egyesület kegyelettel ápolja a honfoglaló vezér emlékét. A pusztaszeri szobornál az idén is nagy ünnepséget tartanak, a melynek előkészítését már megkezdtek. Az egyesület igazgatósága ez ügyben ma délután tartott ülést *dr. Becsey Károly* elnöke alatt. Az ünnepély programjáról *Tömörkényi István* főtitkár tett előterjesztést, melyet az igazgatóság egyhangulag magáévá tett.

— **Harez a kalózekkal.** Hongkongból táviratozzák: A Reuter-ügynökség mataói jelentése szerint *Colovan* szigetén portugálok és bandává szervezett kínai piráták között küzdelem volt, amelyben egy *Mataból* kiindult ágyunaszád is résztvett. Portugál részről két ember megsebesült, az egyik később meghalt. A kalózek közül sokan estek el. A *kínaiak* megostromolták a portugál állást. Az ágyuzás még egyre tart. A *Rainha-Dona-Amelja* ezirbáló *Matabó*ba indult. *Lapa-Colovan* szigetén kihárították az ostromállapotot.

Amerikában meggyilkolt magyar ember. Az Amerikába vándorolt magyarok sorsát szomorúan példázza ez az eset, amelyet itt az amerikai magyar munkások életéből feltárunk. A brundwillei Saxman Coal Co. munkásai néhány hét óta sztrájkoltak s mint az ilyen esetekben rendszerint történni szokott, a sztrájk törököt is oszlatkozásra akarták bírni. Csekán Mihály is a sztrájkolók között volt, sőt mint a vezetők egyike, exponálta magát s így a Saxman Coal Co. hivatalnokai őt különösen gyűlölték. Május 27-én a sztrájkolók csoportokba verődve állodáltak s azon fázadoztak, hogy a munkába siető embereket is rávegyék a munka megszüntetésére. Ekkor rendőrséget küldtek ki a tömeg szétszórására. Ez alkalommal tünt föl Csekán Mihály Crowe felügyelőnek, akit két rendőr követett. A felügyelő megparancsolta ezeknek, hogy vegyék Csekánt üldözőbe és tartóztassák le. Csekán a közelben levő házába igyekezett jutni, de a rendőrök elvágták az utját, úgy, hogy egy kis szénraktárba rohant, ahová azonban üldözői szintén követték és ott gumibotjaikkal úgy elverték, hogy vértől borítva összeesett és kegyelemért könyörgött. A munkásfelügyelő ezalatt a raktár előtt állott s félkézzel a rendőrök lovat tartotta. Mikor azután ezek kijöttek, hogy a raktár előtt időközben összegyülekezett tömeget szétszórassák, a felügyelő előrántotta zsebéből revolvert s Csekánra löni készült. A szerencsétlen ember felesége azonban a felügyelő lábai elé vetette magát s könyörgött neki, hogy irgalmazzon. Értékes s inkább őt löje le, mint a négygyermekes családfelelőjét. A felügyelő erre az asszonyra irányította fegyverét, de azután meggondolva magát, hirtelen lelépte a védetlen férjét. E gyalázatos tette után pedig egyszerűen eltávozott anélkül, hogy csak a legkevésbé is törődött volna a halálra sebezett emberrel, aki röviddel ezután belehalt sebeibe, özvegyén kívül apró gyermeket hagyva hátra. Crowe felügyelőt ugyan letartóztatták, időközben azonban 8000 dollárnyi óvadék fejében a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szintén letartóztatott két rendőrt pedig együttesen 5000 dollár fejében ugyancsak szabadlábra helyezték. Az a körülmény, hogy a felügyelőt, jóllehet, minden körülmény azt igazolja, hogy itt egy közönséges gyilkosságról van szó, — amely esetben pedig a törvény óvadék ellenében való szabadlábrahelyezést nem engedi meg — mégis szabadon bocsátották, arra enged következtetni, hogy ennek a bünténynek az üldözését a hatóságok lanyhán fogják folytatni. A bányatársaság és a vele összeköttetésben levő helyi hatóságok bizonyára minden lehetőt meg fognak tenni, hogy a büntetés a felügyelőre nézve minél enyhébb elintáztatást nyerjen. Pittsburgi konzulátusunk a bűnösök szigorú megbüntetése végett közbelépett s minden lehetőt elkövet, hogy a brutális eset, amelyhez hasonlókrak Amerikában a bevándorlottak, sajnos, oly gyakran ki vannak téve, kellő megtorlásban részesüljön. A konzulátus ügyvédje máris megbízást nyert a bizonyító-anyag összegyűjtésére és az ügynek az amerikai bíróságok előtt való nyomatékos képviselésére. — Ez is egy olyan eset, melyből ki-vándorlónk azt a tarulást merithetik, hogy túlzottak azok a tündérmesék, melyeket lelketlen ki-vándorlói ügynőkök a tejjel-mézszel folyó Amerikáról, a szabadság és jogtisztelt hazájáról terjesztenek.

Endes barátja. Endes Árpád ismerőse már az újságolvasónak. Ez az a híres betörőtolvaj, aki nagy mestere a fogságból való kiszökéseknek. Néhány hónap előtt füllették le megint s most jó erősen lecsukták hét esztendőre, nehogy kiszabaduljon előbb, semmint büntetése ideje letelik. Ma kérekerült Endes testilelki jóbarátja, Lebovits Lipót. A huszonnégy éves rovott multu betörő munkatársa volt Endesnek a betörésekben, s ugyan csak ő volt az, aki Endessel együtt megszökött a fumei rendőrség fogházából 1907-ben. Azóta nem látták. Ma a Teleky-téren sétálgatott, de egy detektív felismerte és behozta a rendőrségre. Lebovits tagadta kiltét, de Schweiger Endre rendőrfogalmazó lehozatta a nyilvántartási adatokat s beigazolta, hogy Lebovits önmagával azonos. Letartóztatták.

A szokolisták Szófiában. A szófiái helyőrség fiatal tisztjei a még itt lévő szokolisták tiszteletére bankettet adtak, melyen számos szívélyes köszöntő hangzott el. Gueskov, Kramarz és több más delegátus Liapesev kereskedelmi miniszter kíséretében Tirnovoba utaznak, hogy Gabrovát, Sipkát, Kazanlikot meglátogassák, azután pedig Konstantinápolyba mennek.

Tolvaj cigánygyerekek. Zomborban a rendőrség ma két cigánygyereket tartóztatott le, akik világs nappal fosztogatták a lakásokat. Megmozgásukkor órákat, aranyláncokat és sok más értékes ékszert találtak náluk, valamint több finom fobérműt is. A vizsgálatot megindították.

Eltemették a beledi tragédia halottjait. Részletesen megírtuk a sopronmegyei megdöbbentő családi tragédiát, amelynek az áldozatait ma temették el Beleden. Az áldozatok iránt különösen Csornán nyilvánult meg feltűnően a részvétel. Csornáról különvonat indult Beledre, mivel Csornáról igen sokan a városnak egész intelligenciája és a rábaközi takarékpénztár igazgatósága is elment a temetésre, amely takarékpénztárnak a szerencsétlen áldozat Karsay lelkész alelnöke volt. A takarékpénztár igazgatósága koszorút helyezett volt alelnökének koporsójára. Karsaynak két kis leánya maradt, akik most töltik otthon, Szilsárcányon, ahol Karsay lelkész kedvelt, a nyári iskolai szünidőt, Horváth-nának pedig két fia maradt, akik közül az egyik 16, a másik 12 éves. Horváth és Karsay feleségei, akik tudvalevőleg testvérek voltak, igen vagyonos családból származtak és a téglagyár, amely közös tulajdonuk volt, 250.000 koronát magér, de ezekivül még földbirtokuk is volt. Megindult a nyomozás is annak kiderítésére, mi lehetett közvetlen oka a férj végleges leszámolásának feleségével, sógorával és önmagával? Eddig nem derült ki a tragédia motívuma. Csopán a szörnyű vérengzés részletei világosabbak. Megállapították a nyomozás során, hogy a férj véres tettének elkövetésekor részeg volt. Mikor feleségét a konyhába üldözte, az asszony futás közben feldöntötte a tüzhelyet, megbotlott s így vált lehetlenné menekülése. Horváth Ferenc kiugrott az ablakon át a kertbe, ahonnan az erdő felé futott. Már nyomában voltak a csendőrök. Az első lövés, melylyel életét ki akarta oltani, nem talált. Nem tudta jól irányítani maga ellen a hosszú vadászfegyvert. Ekkor lehuzta cipőjét és lába ujjával rántotta meg a puská ravaszát. A megrázó tragédia előmenyeiről több verzió került forgalomba Beleden. Egyik szerint Karsay lelkész éppen azért utazott a családdhoz, hogy az elváltan őt házasságleket egymással kibékítse. Horváth Ferenc nem tudta ezt, hanem azt hitte, hogy Karsay gyűlöli őt. Azt is mondják, hogy a földbirtokost nem annyira a felesége után való vágyakozás, hanem az keserítette el, hogy le kellett mondania az asszony tekintélyes vagyonáról. Állítólag gyakran tett ilyen kijelentést:

— Nem tudok belenyugodni, hogy gyermekeim elveszítsek anyjuk örökségét. Az a Karsay az oka mindennek. *Leszámolok vele is.*

Annai bizonyos, hogy Horvát az utóbbi időben többször megkísérelte, hogy feleségét hazacsalogassa. Nem sikerült a terve s így szánta rá magát az utolsó leszámolásra.

A családott uriaszony. Szegeden ma délelőtt a város legforgalmasabb pontján, a főpostánál üngyilkossági kísérletet követett el egy budapesti uriaszony, aki csak kevéssel előbb érkezett a városba. Az életunt Browning-pisztolyal szíven akarta löni magát, de a járőrelők kiesavarták kezéből a fegyvert. Az életunt nőt nagy néptömeg vette körül, akinek elmondta, hogy Pécsi Sándorné, született Hatala Klótildnak hívják és hogy Budapestről jött Szegedre. Az életunt uriaszonyt bevitték a rendőrségre, ahol elmondotta, hogy Budapestben ismerkedett meg Klimó József postagyakornokkal, aki a postatanfolyamot hallgatta a fővárosban. A fiatalember elcsábította, úgy hogy el is hagyta a férjét és Klimóhoz költözött, akivel néhány hétig közös háztartásban élt. Közben a gyakornokot kinevezték postatisztá és áthelyezték a szegedi főpostához. A fiatalember, úgy látszik, ekkorra megbánta már házassági ígértét és anélkül, hogy az asszonynak bármit szólt volna, egy napon bucsu nélkül elutazott a fővárosból Szegedre. A szerencsétlen asszony nem tudta, mihez fogjon és utána ment Szegedre, ahol ma felkereste Klimót a főpostán. A fiatalember azonban hallani sem akart róla és kiutasította. A megcsalt asszony ezért akart elkeseredésben öngyilkossá lenni. A rendőrség az életunt uriaszonyt a beszállította a szegedi kórházba, mert megállapították róla, hogy a lelkiirákodtatás annyira megviselte idegeit, hogy súlyos ideggyulladás esett.

Öngyilkos csendőr. Pozsonyból jelentik: Zapp Károly próbacsendőr tegnap az Aulich-utcai csendőrlaktanya első emeleti folyosóján szolgálati jegyverével föbelötte magát. A golyó teljesen szétrombolta agyát. Az öngyilkos csendőr pontos és szorgalmas ember volt, az utóbbi időben azonban buskomorság vett erőt rajta. Tettének okát nem tudjuk.

Izgalom egy tanítógyűlésen. A délmagyarországi tanítóegyletnek mai Déta községben tartott 41-ik közgyűlésén sajnálatraméltó incidens történt. A főkköri indítványok előterjesztésénél Schenk Jakab elnök tapintatlan és a minisztert képviselő dr. Vértessy Gyula tanfelügyelőnek, ha nemis a személyét, de általában a tanfelügyelői kart bántó kijelentéseket tett. Dr. Vértessy az ország tanfelügyelői kara nevében visszautasította ezt, mire elnök sajnálatát fejezte ki, kijelentve, hogy nem akarta sérteni a tanfelügyelői kart, sem pedig Vértessyt. A tanfelügyelő ezt a bocsánatké. rést tudomásul vette, kijelentve azonban, hogy a gyűlésről távozik, mert nem akarja sem személyét, sem pedig a tanfelügyelői kart, különösen mikor a miniszter személyét képviseli, esetleges újabb meggondolatlan támadásoknak kitenni. Kénytelen erre annál inkább mert már előzőleg a gyűlés egyik előadója meggyanusította a tanfelügyelői kart, mintha a tanítók elleni fegyelmi vizsgálatoknál a főispánok által befolyásolható lenné. Vértessy a vádat a tanfelügyelői kar és a főispánok nevében felháborodással utasította vissza, mire előadó bocsánatot kért. Ez incidens is hozzájárult, hogy Vértessy a második megbántás alkalmából a gyűlést elhagyta s vele együtt távozott Molnár József, a verscezi tanfelügyelőség vezetője is.

A megostromolt ház. Az amerikai Georgia állambeli Irwinville katonai csapatokat küldték ki Atlantából a múlt héten, hogy elfogni segítsenek egyet-nyegy embert, aki órák hosszában keresztül ellentállt az ottani sheriff és rendőri ostromának, két embert agyonlőtt, háromat pedig súlyosan megsebesített. A katonaságot Brown kormányzóval folytatott tárgyalás után indították utnak; a csapatok meg szombaton éjjel előtt különvonatra szálltak s Irwinvillebe utaztak. Ettől a helyszéltől mintegy tízennygy mérföldnyire esik az a hely, hol a különös ostrom folyik. W. H. Bostwick a neve annak az embernek, aki ellen a közvértesség katonái ostromra indultak. Bostwick erősen eltorlaszolta magát a házában s megeléssel fenyeget mindenkit, aki látóvágásban merészkedik a ház közelébe jutni. Az ostromlók már eddig is könnyen végezhettek volna Bostwickkel, ha nem lenne benn a házában hat kiskoru gyermeke is, de ez a körülmény nagy óvatosságra kényszerítette a rendőrséget, mert ellenkező esetben ártatlan vér is omlanék. Mc Innis sheriff segítséget kérő táviratban azt is közölte a kormányzóval, hogy tekintettel a házában levő ártatlanokra, az ő emberei vonakodtak felgyújtani az épületet. Kiemeli a jelentés azt is, hogy Irwinville lakossága arra szervezkedik, hogy meglincsölje Bostwickot s ha a csapatok elég korán meg nem érkeznek a helyszínre, a sheriff és emberei nem lesznek képesek megakadályozni a felzudult népet abban, hogy itélettel nem mondjanak Bostwick felett és azt nyomban végre is hajtsák. Az ostromlott ház lakójának igen sok bűn terheli a lelkét s az egész környék állandóan rettegésben volt miatta. Elhatározták letartóztatását, Bostwick azonban tudomást szerzett erről s elzárkózott házába, hol sok fegyver és nagymennyiségű lőszer áll rendelkezésére. Az elfogatására kiküldött hatóságai embereket revolverlövéssekkel fogadta s a golyók halálra sebeztek Davis rendőrfőnököt s veszedelmesen találtak kísérőjét, Bass deputy sheriffet is. A rendőrség erre polgárőrséget szervezett, melylyel körülforgatta Bostwick házát, majd rohamot intézett az épület ellen. Az eredmény az lett, hogy két rendőrtisztviselő halva maradt a földön, másik kettőnek pedig súlyos sebekekkel kellett visszatérniük. Az ostrommal ekkor felhagytak, várva a katonai csapatok megerkezését.

A tolvaj jogász letartóztatása. Megemlékeztünk már Székely József kolozsvári hét óta rengeteg betörést követett el. Midőn pedig a rendőrség gyanút fogott ellene, megsejtőtt. Azonban a lakásán talált sokféle negyértékű tolvajlott tárgyak kétségelenné tették a bűnösségét, úgy hogy az uri betörő körözését elrendelték, sőt már közre is került Aradon. Aradra szökött át és az aradi Központi Szállóban szállott meg nagy elegánsan, de vesztére, mert a szálloda portása, mint kolozsvári ember, felismerte Székelyt és a rendőrségre telefonált. Székely a megjelent detektív előtt kolozsvári mágusok írásaival akarta megteveszteni a rendőrséget, majd mikor beakisérték a városházára, örültséget szimulált. Zokogni kezdett, majd tánczolt és örvöngött. Mint-hogy a személyleírás teljesen ráillett, az aradi rendőrség letartóztatta és táviratilag értesítette a kolozsvári rendőrséget.

Egy levelezőlap utja. Szombathelyről írják, hogy Unár Zsigmond, malomtulajdonos még 1894. évi november 22-én adott fel egy levelezőlapot valamegyik üzletfelének Sopronba címelve. E hó 8-án, tehát majdnem 16 év mulva ismét Ungár Zsigmondhoz került vissza posta útján a levelezőlap, azzal a jelzéssel, hogy a címzett nem fogadta el.

A sikkasztó ügyvéd bünlajstroma. Dr. Világossy ellen egymást érik a feljelentések. Ma reggel az első feljelentő *Friedrich* Lajos címfestő volt, akinek a Petőfi-tér 4. szám alatt van az üzlete. A címfestő ügyvédje dr. *Páldy* István volt, aki tavaly öngyilkos lett. A kamara Világossyt nevezte ki a Páldy-iroda gondnokául. Világossy június 28-án egy expressz-levelelben expenznótá nélkül 524 koronát követelt *Friedrich*től, aki az összeget el is küldte. Most a rendőrségen kimutatta, hogy ez a pénz nem járt Világossynak, sőt háromszáznegy korona értékű letétkönyvét is elsikkasztotta az ügyvéd. Világossy nemcsak kisebb-nagyobb összeg erejéig károsította meg a következőket: *Eivöl* Ignáczné (Erzsébetfalva, Ősz-utca 17.) tizennégyezer koronáját, *Hegedüs* Gyuláné huszonhét ezer koronáját, *Csépe* István erzsébetfalvi háztulajdonos négyezer koronáját, *Kuhn* Józsefné (Erzsébetfalva, Posta-utca 2.) háromezer koronáját sikkasztotta el. Nagyobb összegig károsította meg a Soltjári Takarékpénztárt, a Vágselyei Hitelintézetet és Győriza Jenő újpesti háztulajdonost. Tekintettel arra, hogy Világossy templomatyja volt a lipótvárosi bazilikának és gyermekpénztárát is ő kezelte, a rendőrség a bazilika pénztár helyiségeiben ma házkutatást tartott. A felnyitott pénztár-szekrényben egy Rákóczi-uti bankintézet által kiállított, nagy összegű szóló három letétijegyet találtak. A letétijegyek az elzálogosított értékpapirokról szóltak. Ma egyuttal összeköttetésbe lépett a rendőrség az összes budapesti bankintézetekkel, amelyeket annak közlésére kérte fel, vajjon Világossy nem-e helyezett náluk is letétbe értékpapirokat s nincs-e náluk Világossy nevére betét elhelyezve. A rendőrség a bazilika pénztárában talált letétijegyek összegének nagyságát, valamint a Rákóczi-uti bank nevét egyelőre titokban tartja. A bazilika elsikkasztott értékei dolgában különben ma Ott Ádám esperesplébános és Boross fővárosi tiszti ügyész, a templom ellenőrző-bizottságának tagja megjelentek a rendőrségen és bejelentették, hogy 74.000 korona értékű biztosítási végrehajtást vezetnek Világossy egész vagyonára. Világossy védőjéül dr. *Hets* Ödön ügyvédet jelentette be, aki ma reggel másfél óráig érkezett védelemmel. A rendőrség újabb házkutatást tartott a Stáhl-utca 5. szám alatt levő irodában. Holnap fogatosítják a büntügyi zárlatot.

Arany János szobra Nagykörösön. Szeptember 11-én ünnepeljük le országos ünnepség keretében Nagykörösön Arany János szobrát. A szobrot *Strobl* Alajos művész készíti. 5 méter magas haraszi kőből faragott oszlopon helyezik el az életnagyságánál sokkal nagyobb mellszobrot. A talpazatra mellékalak is kerül és pedig a költő által megénekelt vén juhász, melyet ruszkizai márványból faragnak. A szépen stílizált talpazaton egy dombormű is lesz, mely a vén juhász temetését fogja ábrázolni.

Bujkáló tolvaj. Dr. Faludi Károly, törvényszéki bíró (Bajza-utca 5-b.) május hó 3-án feljelentést tett ismeretlen tettes ellen lopás bűntette miatt, hogy Klicső Anna nevű szakácsnéjának egy kofferben levő 500 korona értékű kelenyegjét a Sándor-utca 9. sz. ház kapualjában költözködés közben ellopták. A főkapitányságon ma megjelent Klicső Anna és bejelentette, hogy négy héttel ezelőtt a Hunyadi-téri vásárcsarnokban találkozott egy nővel, akin ellopott bluzát felismerte. E nő aztán elmenekült előle. Két héttel ezelőtt újból találkozott vele és akkor egy 6-8 év körüli girárdi kalapot viselő fiúcskát vezetett kezénél s amidőn panaszos a vásárcsarnoki öröknek szólt, ismét eltűnt. Ez az ismeretlen nő 50-52 év körüli, szegényebb iparos osztályhoz tartozik, barna haja (két oldalt lefőgő frou-frouval). Közepes termetű, kövéres testalkatu, nagy kék szemű; piros fejkendő viselt nagy mintával, lilás színű bluzán fekete haránicsíkok vannak. A bluz-ujjai be voltak vágyva. A rendőrség nyomozza.

Házasság. Engel Gyula (Bares) eljegyezte Schwarz Miezit Budapestről.

Nagy betörés Kaposváron. Kaposvárról írják, hogy a szerdáról csütörtökre virradó éjjel *Simon* Miklós főgimnáziumi tanár lakásába, eddig ismeretlen tettesek betörték, a szekrényeket feltörték és az ott talált értéktárgyakat, több ezer korona értékben, elrabolták. A betörött ablakokon a rendőrség megtalálta a betörők ujjlenyomatait és reményli, hogy ezek segítségével hamarosan kézrekeríti a tetteseket.

Lemészárolta a családját. Jeclaender braunschweigi zöldsgkereskedő ma reggel megölte feleségét és két gyermekét, három másik gyermekét pedig veszedelmesen megsebesítette, azután öngyilkos lett.

A fodrásznő és fia. Walter Józsefnek az Angyalföldi-ut 18. szám alatti házát a lakók bojkott alá helyezték. Az 53 lakó megelégedett azzal, hogy a bérfizetést beszüntette és csendesen viselkedtek. *Rosinger* Sámuelné azonban, aki foglalkozására nézve „frizérnő”, úgy olvasta a lapokban, hogy a bojkott mellé bojkotkodásolás is jár. Elhatározta tehát, hogy önálló maekszazénat rendez s ma este fél kilenc órákor kiállt a kapuba egy nagy rézedénynyel és olyan szülő-maekszazénat vert ki rajta, hogy belekengott a ház, de követője még sem akadt egy sem. Ellenben bámulója volt elég, nézték a megalomdult fodrásznőt, amint lelkesülten verte a tam-tam-ot. A háziur meguntta ezt a hangos szóló bojkott mozgalmat és elküldött a legközelebb eső harmincznyolcas számú őrszobához rendőrt. Csakhamar kikerkeztek a helyszínre *Marács* Ágoston és *Szürös* Bálint rendőrök. Felszólították *Rosinger*nőt, hogy hagyja abba a lármát. A fodrásznő gorombáskodni kezdett. Erre a rendőrök el akarták vezetni, de előugrott a hallgatóság közül *Rosinger*nének huszonegy éves tanuló fia, *Rosinger* Béla, aki afeletti dühében, hogy a rendőrök megzavarták anyja zenei művelését, botot rántott és *Szürös*t ütlegelni kezdte. A rendőrök akezióba léptek, lefogták a bolond familia két tagját és hat-száz főre felszaporodott tömeg kíséretében vezették az őrszobához. Az őrszoba előtt egy *Stern* Ervin nevű 23 éves szerelő a rendőrség ellen lázította a tömeget, úgy hogy a rendőrök szorongatott helyzetükben a központra telefonáltak segítségért. Erre *Bojtos* felügyelő és *Máltássy* rendőrfogalmazó vezetésével tíz lovasrendőrrel vonultak ki. A gyülekezetet széteszlatták és *Rosinger* mamát fiastul és *Stern* Dezsőt bevitték a rendőrségre, ahol eljárást indítottak ellenük.

Három ökölvívó egy ellen. A renoi boxolóversenyre készülő *Jack Johnson* példáját követve, *Ernest Campbell*, egy pittsburgi néger ökölvívó, pár héttel ezelőtt egyszerre három emberrel állt ki boxolásra. A viadal közben egyik ellenfél olyan heves csapást mért *Campbell* fejére, hogy az rögtön ájultan terült el a földön. A kórházba szállították s ott az orvosok megállapították, hogy a szerencsétlen ember agyában egy véredény elpattant. *Campbell* azóta nem is tért magához és sérüléseibe vasárnap belehalt.

A féltékeny férj boszúja. Róma mellett, *Catanzaróban* véres szerelmi dráma játszódott le. *Pellegrino* gazdag catanzaroi földbirtokos névtelen levelet kapott, amelyben figyelmeztették, hogy felesége távollétében egyik barátjával megcsalja. *Pellegrino* azonnal hazautazott és lakásán valóban tetten érte egyik nő barátját a nejevel. A szerelmes pár *Pellegrino*ra akarta magát vetni, de ez azonnal revolvert rántott és mindkettőt leterítette. Aztán horotvával elvágta a földön fekvő vetélytársának a nyakát és így biztosította magát, hogy az többé föl nem kel, elment a csendőrségre, ahol feljelentette magát.

Férjgyilkos asszony. Véres szenzációja volt ma Szegednek. *Istóczy* János ötvenéves pékségét különváltan élő felesége, *Beder* Berta ma a nyílt utcán egy konyhakéssel szívenszurta. *Istóczy*t a kórházba vitték, hol haldoklik. A gyilkos asszonyt letartóztatták. Véres tettét szerelemfűtésből követte el.

Eltűnt tanárné. A rendőrség most keresi *Karzenreiter* Károlyné született *Stach* Máriát, győri születésű, 34 éves polg. isk. tanár nejét, ki múlt hó 30-án reggel, VII., Kertész-utca 27. sz., III. emelet 24. szám alatti lakásáról eltávozott és azóta eltűnt. Családjához bucsuzó levelet írt. Személyleírása: termete közép (nyulánk), arca hosszú (halovány), haja barna, fogai sorában jobbról egy hiányzik, álla kerek. Ruházata: piros fátyollal díszített barna szalmakalap, piros pettyes világos bluz, sötét alj, sötét sávval, gombos fekete cipő.

Az elutasított kérő. *Goldstein* Andor 21 éves nádudvari pékségéd régóta jegyben járt Angyal Máriával. Pár héttel ezelőtt a leány apja hazajött Amerikából, birtokot vásárolt s vagyonosabb volt szemelt ki, egyuttal pedig kiutasította *Goldstein*t. *Goldstein* Andor ma reggel felkereste és kérdőre vonta a leányt, aki kijelentette, hogy nem hajlandó hozzámenni, mire *Goldstein* revolvert rántott és előbb a leányra, majd magára lőtt. Mindkettő haldoklik.

Milliomos leány titkos esküvője. A new-yorki felső tizezernek nagy szenzációja van. *Gould* milliárdos leánya, *Gould* Helén titokban férjhez ment. Senki sem tudott semmit a készülőlészről és senki sem sejt, hogy kicsoda, micsoda az újdonsült férj. Ezt találgatja egész Newyork. Csak a nevét sikerült kinyomozni. *Thomas Herald*nak hívják, aki elkaparintotta a sok millió hozományt, amelyre európai arisztokraták valóságos hajszát indítottak. Az új pár a Kaiser Wilhelm hajón Európába utazott nászútra.

Aki egy hónap alatt meggazdagodik. *Friedlaender* Richárd, terczoacz-szukopoljei (Verőcsmegye) születésű 20 éves, izr. vallású joghallgató, folyó hó 8-án reggel, VI. Váci-körut 33. sz. a. lakásáról eltávozott és azóta eltűnt. Hátrahagyott bucsuzó levelében azt írja, hogy világgá megy és ha lehet, meggazdagodva folyó évi augusztus hó 3-án este visszaérkezik. Személyleírása: termete magas, sovány, arca hosszú barna, homloka magas, szeméi barnák, bajusza pelyhedző, álla kerek. Ruházata: sötétkék kabát és mellény, fehér-fekete esikós nadrág, sárga fűzős cipő. Nyomozzák.

Garázda részeg emberek. A gyulafalvai fűrésztelepen hétfőn éjjel a munkéslegények bált rendeztek és részegségükben összeverekedtek. Egy esendőr-öresapat igyekezett a verekedőket lecsendesíteni, azonban a verekedők megtámadták a csendőröket, mire Szilágyi őrsvezető önvédelemből *Barabás* Istvánt súlyosan megsebesítette. A sebültet a sepsiszentgyörgyi kórházba szállították. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

A tornaegylet tolvaja. Az Újpesti Tornaegyletben hónapok óta hangzott a panasz, hogy egyik-másik tagnak értéktárgya, pénze, órája elvész. A tolvajlással előbb *Lovász* Vilmos szolgát gyanúsították meg, aki hevesen tiltakozott a feltevés ellen. A bocsületében mélyen sértett szolga elhatározta, hogy kinyomozza a tornaegylet tolvaját. Tegnap a tornaóra idején felmászott a szekrény tetejére, mikor gyülekezni kezdtek a tagok és maga köré csavart egy lawn-tenisz hálót és minthogy egy gombolyag, porral lepelt szürke csomag várta, hogy mi fog történni. A tagok kivonultak a szobából, mikor megjelent egy fiatalember. Kötőrázni kezdett a fogasokon és szekrényekben lógó kabátok zsebeiben. Eppen egy *Lippner* nevű fiatalember kabátja zsebéből huzta ki az aranyórát, mikor a szolga hirtelen elküldte magát: „Tolvaj! Tolvaj!” Erre berohantak a tagok, valamint *Bajász* tornatanár és hirtelen kikutatták a tolvaj zsebeit, aki legnagyobb meglepetésükre nem volt más, mint *Sonnenfeld* Kálmán, a tornaklub tagja. Rendőrt hívtak, amely bekísérte a központra, ahol letartóztatták. Az eset nagy feltűnést keltett, mert *Sonnenfeld* szülei köztiszteletben álló, vagyos emberek. Mészárosüzletük van. *Sonnenfeld* körülbelül harminczöt esetben követett el lopást.

A huszár vagdalkozik. *Kovács* Dezső, a X. huszárezred katonája, a Nagyfuvaros-utca 2. sz. alatt levő Kis vigadóban mulatott. Onnan ittasan jött ki, azután megszólitotta *Schiesseldorner* Ilona rendőri felügyelet alatt álló leányt és mert az elutasította, kardot rántott és a leány jobbkaját megvágta. A leány kiabálására rendőr jött, a huszár elszaladt, de futás közben elesett és homlokán súlyos sérülést szenvedett. A sérülteket bevitték a dologházi kórházba, a katonát előállították a VIII. kerületi kapitányságra, ahonnan a katonai orjárat elvitte.

Hamiskártyások. *Klein* Arthur bukaresti hivatalnok Budapestre jött, hogy megnézeze a fővárost. A Metropole-szállóban lakik és tegnap a várkertben járt. Ott megismerkedett egy bizalmat gerjesztő külsejű idegen úrral, akivel elmentek a Margit-utca 27. sz. alatt levő kocsimába ebédelni. Ott már ült egy negyvenöt év körüli ur, aki velük ismerkedett meg. Ebéd után tokaji bort rendeltek és kártyát. Jött a „Heilige Wahrheit”, de *Klein*, aki a „Triesti nő”-beli esetet olvasta, keveset ivott, óvatosan játszott és amikor negyvennyolc koronát veszített, felkelt és bement a főkapitányságra feljelentést tenni. A rendőrség megindította a nyomozást.

Halálos fürdőzés. Szigetváron a kilenc éves *Sain* József és a tíz éves *Kovács* Ferencz ma reggel a város mellett levő tóban fürdöttek. Egyszerre csak a mélyebb vízbe kerültek s miután uszni nem tudtak, mind a ketten odavesztek.

— Egy földbirtokos öngyilkossága. A kapzsi vagyonszerzésnek lett áldozata Kapitány György makói földbirtokos, aki hatalmas vagyonát szerencsétlen spekulációk folytán elvesztette s ma a házában levő kutba ugrott. Azonnal meghalt. Kapitánynak spekulációi miatt számos póre volt és a királyi ügyészségre idézték hamis tanúszerzés bűntette miatt. Kapitány előre látva pórének rossz kimenetelét, a halálba menekült.

— Eltűntek. Golács Grigor, kőműves és Hilpert Karolin, Dolháról együtt megszöktek és azóta nyomuk veszett. — Herlicska József, németországi születésű 30 éves rk. vallású napszámos IX. ker. Gróf Haller-utca 51. sz. alatti lakásáról eltávozott és azóta eltűnt. — Scheffer Károly, gyöngyösi szül. 14 éves rk. vallású cipésztanonc, mesterétől Madách-utca 38. sz. alól eltávozott. — Bakos Erzsébet pásztói születésű 16 éves rk. vallású, szüleitől Pásztórol eltávozott és azóta eltűnt. — Végh János bpesti szül. 15 éves rk. vallású asztalosstanonc, mult hó 29-én szüleitől VIII., Magdolna-utca 20. sz. alól eltávozott. — Tóth András szabadszállási szül. 16 éves refrm. vallású cipésztanonc mesterétől Peterdy-u. 31. alól eltávozott. — Wölfel Magdolna, mühlhausen (Elsass) szül. 21 éves, ref. vallású, hajadon, légtornász a Népliget Arénából, ahol alkalmazva volt, eltávozott és azóta eltűnt. Józsa József, budapesti születésű, 12 éves, ref. vallású, iskolás fiú szüleinek a Baross Gábor-telepen, II. utca 20. sz. a. levő lakásáról eltávozott és azóta eltűnt. Scherz Aladár, nagykanizsai születésű, 56 éves, izr. vallású, nős, gépügynök, VIII., Szentkirály-u. 1-a. sz. III. em. 7. sz. alatti lakásáról eltávozott és eltűnt. Schulhof Sándor, budapesti szül., 32 éves, r. k. vallású, nős, gyári munkás, két évvel ezelőtt VII., Rottenbiller-utca 19. fdszt. 6. sz. alatti lakásáról eltávozott és eltűnt. A rendőrség nyomozza az eltűnteket.

— Eletuntak. A Bécsbe induló hajó állomásánál a Ferenc József-akpartól Weinberger Mór pénzbeszedő öngyilkossági szándékból a Dunába ugrott. Kimentették és behozták a főkapitányságra, ahol megállapították róla, hogy örült és beszállították a tébolydába. — Tóth Gyula 26 éves Máv. kiegészítő fékező, a Gömb-utca 100. számú ház udvarán ma hajnalban halántékon lötte magát és meghalt. Már régen öngyilkosságra gondolt. Ugy látszik szerelmi csalódás miatt kereste a halált, mert levelet találtak nála Mariskának címelve. Ez a Mariska Lehel-utca 17. szám alatt lakik. Seres Mariska a neve. A levelet kézbesítették neki.

— Balesetek. Hornyánszky Viktor nyomdájában (Aradi-utca 14.) a papírvágógép levágta Főrcsei István nyomdász jobbkezének két ujját. A súlyosan sérült embert a mentők a Rókus-kórházba szállították. — Furesa baleset történt a hermina-úti vasúti átjárónál Koch Mihály 25 éves rézművesrel. Ott állt és megvárta, míg a 134. számú személyvonat elhalad. A vonat légáramlata olyan erős volt, hogy Kochot fellökte. Koch leest és több sérülést szenvedett.

— Halálozás. Özv. udvardi és kossuti Kossuth Flórisné, szül. bessenri *Pondlicsek* Paulina erdőtanácsos özvegye életének 76-ik évében Kiszelmeczen hosszas betegség után elhunyt.

Dr. Nagy Emil országgyűlési képviselő nejét, szül. *Kenessey* Adélt ma délután temették el nagy részvét mellett a Kerepesi-úti temető halottasházából. A temetésen a bírói és ügyvédi kar s a politikai világ számos kitünősége volt jelen. A szemleki kerület, melynek dr. Nagy Emil képviselője, küldöttséggel képviseltette magát a temetésen és hatalmas koszorút küldött a korán elhunyt urnó ravatalára. Dr. Nagy Emilnek a súlyos gyászbeszéd alkalmából sokan fejezték kik részvétüket levélben és táviratban, köztük gróf Zichy János kultuszminiszter, gróf Apponyi Albert, Kossuth Ferenc, Darányi Ignác, Széll Kálmán, Párvy Sándor püspök, Rákosi Jenő, Návay Lajos, a képviselőház alelnöke, Esterházy Miklós herceg és neje, Bartók államtitkár, Szerényi József, Hegyeshalmy Lajos, dr. Boda Dezső főkapitány.

Ma délelőtt 11 órakor temették el a farkasréti temetőben Hann Arnoldét, Hann Arnold pénzügyi tanácsos nejét.

x Ha őszül a haja, használja a Stella-vizet. Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógyszárban, Budapest, V., Szabadság-tér.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróval.
x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermekorna- és vivásra.

x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.
x Keleti J. orvosi műszer- és sérvkötő-gyára (Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.) a legjobb hírnévnek örvendő cég hazánkban, amelynek szabadalmazott sérvkötői teljes bizalmat érdemének.

x Jardin de Paris. A Jardin de Paris júliusi programjának sikere semmiel se marad az előző programnak hatása mögött. Óriási sikere van *Németh* Juliskának, aki elragadóan adja elő gyönyörű nőit, nagy szeretettel fogadja a publikum a bécsi vendégprimadonna, Lucy *König* kitűnő száma, *Juliet Bochnach* káoszagtató zongora-nótáit s a *Casavona* című kis darabot, amelyben *Godynak*, a kedvelt bécsi színészek van nagy sikere. Kolossális hatása van estéről-estére a *Czirkusz* című paródiának, amelyben *Bárony* és *Sajó*, két clownnak maszkírozott színész Barokkai-stílusban a két clownnak maszkírozott színész Barokkai-stílusban játsza el az aktuális pesti eseményeket. A júliusi program mindennap zsúfolt látást vonz a gyönyörű kis színházba.

Az élet javító-műhelyében.

— Látogatás a Poliklinikán. —

Budapest, július 13.

A Szövetség-utcai épület kapuja nyitva áll reggeltől délig. És jönnek nehéz léptekkel, megrogygyant térdrel, görnyedt vállakkal azok, kik ellen betegség és nyomor szövetkeztek. Elcsigázott anyák karjukon hozzák kicsinyeiket, a sápadtakat, csenevészeket, kiknek duzzadt vagy beesett arcára mintha valami megadásos, a föllázadásra erőtlén, korai türelem-vonás vésődött volna be. És jönnek mankóra támaszkodva, alig-alig vánszorogva már, fonnyadt testü aggok, gyuladással szemmel, béna tagokkal. Jönnek emberek, kiket förtelmes sebekek bélyegzett meg a sors, vagy zihálva hörgöve olyanok, kiknek gégejét szorongatja a fájdalom könyörtelen marka. És jönnek — segélyt keresve — az emberi tudomány és ügyesség ezen javító-műhelyébe azok, kiknek benn, a csodálatos gépezet legbensőjében romlott, hibbant meg valami és fiatal, szenvedés arczu nők, kiknek gyötrellem az asszonyság, vánszorognak föl a lépcsőkön, részvétet keresve, segélyt könyörögve.

Bent pedig a tiszta, világos termekben a műhely kisebb-nagyobb tehetségű munkásai dolgoznak, buzgólkodnak, ha nem is egyforma szenteliséggel és hivatottsággal, de mindenesetre egyforma tiszteletreméltó szorgalommal, jóakarattal és önzetlenséggel.

Hátrább, az udvari frontban a „Poliklinikai Egyesület“ kórháza húzódik meg. Ötven ágy számára van benne hely. És éppen ez a kórház teszi most aktuálisá az egyesületet. Bővíteni akarják, tágasabbra, terjedelmesebbre építeni, hogy több szenvedőnek, gyámolításra, segélyre szorulónak nyújthasson menhelyet.

Köztudomású, hogy a Poliklinika a legkitünőbbben vezetett humánus célú intézményeink egyike. Vezető-igazgatója dr. Erőss Gyula egyetemi tanár, a beteg gyermekek szelid, jóságos arczu, édes szavu „Gyógyító doktor bácsija“, aki vigaszt és reménységet visz magával mindenhol, ahol piczi, fehér ágycsákák körül settenkedik a nagy orvosok nagy ellensége — a halál.

A Poliklinika gyermekgyógyászati osztályát is ő vezeti. Naponta negyven-ötven szegénysorsu kis beteget lát el ingyen tanácsal és segélylyel.

Miután megkaptam az igazgató készséges engedélyét, egy a Poliklinikán működő orvos-ismerősöm körülvett az épületben. Előbb a különböző gyógyászati osztályait látogattuk meg: a laboratóriumot, a Röntgen-termet, majd átmentünk a fekvő betegek osztályára. Oldalt fekszik az elkülönített, fülkékre osztott szoba, ahol a ragálygyanus eseteket vizsgálják. Minden betegségnek megvan a maga padja, mely a kór nemének kezdőbetűjével van jelölve. Legelőször is a gyermekgyógyászat rendelkezését kerestük fel. Ott dr. Königsberger Lea és dr. Balogh Irén kisasszonyok rendelkeznek éppen. A nagy, jól szellőztetett váróteremben, a kora délelőtti óra dacára, már legalább harminc anya esittitotta, bátorította a szepegő, siró, türelmetlenkedő apróságokat. Számszerinti kivételt nem tud egymásutánban bocsátják be őket a rendelésőszobába. Egy-egy szülőt gyermekével. Az orvos asztala előtt állva válaszolnak a fehérvörös ápolónő kérdéseire, míg a rendelő doktor könyvből iktatja a feleleteket.

— Mi a gyermek neve, kora? Mi az atyja neve, foglalkozása?

Bátortalanul, néha zür-zavarosan hangzónak el a válaszok. A szegény ember valami idegenszerűt, félelmetesét lát az orvosban, akiben megbizni már csak akkor szokott, amikor nagyon égető, súlyos a baj.

Izgatott, a gyermekéért való félelemtől fölzaklatott, vagy a százféle lemondás súlya alatt apátikus dermedt asszony-arcokat világít meg a függőnytelen ablakon át behullámzó nyári napugár és arany-ujjaival megsimogatja a kicsi, ványadt testeket, melyeken fáradtan billen oldalt a vékony nyakacska, mint virágszáron a beteg kehely.

— Meghalt az apja — zokogja egy-egy el-

fuló hang. — Törvénytelen gyerek — suttozja a legtöbb halkan, szegyenkezve. A sietve író orvosnőnek inkább ki kell találni a panaszos szavakat, semmint tisztán hallaná őket. És mindegyik magához szeritja gyerekeit, remegve, kétségbeesve, mintha ezer szállal fűződne az övéhez, ez az ellentállásra alig képes, gyöngye élet. Aztán a barna bőrkarpapén kibontják a begöngyölt, bepólyált élőcsomagot. És élénk táru a nyomor, a nélkülözés egy szomorú, félelmetes átöröklés egész fenyegető képe. Az orvosi vizit tiszteletére tisztára mosott tarka rongyokból kibontakoznak a vékony, rachias görbe tagok, a puffadt hasacska, a horpadt kis mell. Orvosnak edzett idegzetűnek kell lenni, hogy az ember ne lássa vigasztalannak ezt a minden életörömet tagadó satnyaságot, egy nagyváros nyomorának sápadt virágait.

Persze itt is, mint mindenütt, bevilágít a sötét szomorúságba a humor egy-egy öntudatlan föl-villanása.

Az egyik gyermeknél a számárhurut gyanuja merült föl.

— Huz a kicsike? — kérdi az orvoskisasszony. „Huz“, így nevezik az orvosok népiesen a számárhurutos sipitót, vontatott lélegzetvételt.

— Hogyne — feleli az anya — persze hogy huz, mindig huzza a szoknyámat.

Dr. Königsbergen Lea okos, kemoly arcát elárasztja a mosoly, én pedig ettől a naiv kis inezidestől felvidulva bucsuzom a gyermekosztálytól, ahonnan kellő orvosi tanács, kezelés és gyógyszer nélkül egy kis szenvedő sem távozik.

A Poliklinika egyik kimagasló, nagyhirű osztálya a belgyógyászat. Dr. Stern Samu tanár, a kitünő híru orvos a legmodernebbek, a legkülönbek egyike vezeti. Naponta ötven-hatvan beteg keresi fel a legsúlyosabb bajokkal. A zsúfolt váróterem keresztültörve, bekopognak a rendelésőszobába. Kisérőm hosszú, fehér vászonköpenye nyit előttünk utat.

Asztala mellől felkel a híres orvostanár, a tanítványaitól, betegeitől bálványozott és respektált, a belgyógyászat modern nagymestere. Kicsi, vékony ember, egy csöppet semita arczal. Szükszavru, inkább mogorva, a gondolkodók, „befelőlők“ közül való.

— Tessék helyet foglalni! adja meg az engedélyt. Aztán újra munkához lát ő, a „javító-műhely“ egyik hatalmas előmunkása.

És bevonulnak a betegek, egymásután, sorjában, férfiak és nők. A gyomorhaj gyötrelmeitől zöldes-sárgára fakult arczok hajolnak bizalommal a tanár felé; beteg tüdők, végzetes kórok nehéz lehellete csap szét a szobában és egy-egy szívhajos fényes, sejtelmes tekintete mélyed panaszosan az enyémbe.

A legkülönbözőbb foglalkozású egyéneket separte, hajtotta itt össze az emberi nyomoruság. Van közöttük színész, hordár, virágárusnő, háló, fűtő, mosónő, napszámos, perdita. Egyetlen dolgan, egy mégis valamennyi — szegények.

Bár — mint poliklinikai orvosoktól halottam — némelyek zsugorisága és haszonvágya annyira megy, hogy a szegénységet is mimeli, csak hogy ingyen jusson orvosi gyógykezeléshez.

A multkoriban rájöttek, hogy egy jómódu asszony cselédjével kísértette magát a Poliklinikáig, ahol ingyen gyógykezelésben részesült. Cselédjének adta át kalapját, ő maga pedig annak kendőjét terítette vállára és a rendelő-szobában sikeresen adta az ál-szegénységet.

Az ilyen esetek persze ritkán fordulnak elő és a Poliklinika orvosai bizony közelről láthatják a nyomort. Milyen fehérműiek kerülnek elő szegyenkezve a viseltes munkászubonyok alól és a szegénység és a szenvedés milyen örök-típusos és mégis újra meg újra megrendítő történetei! Különösen az asszonyok böbeszédűek, ha már egyszer hozzáfogtak.

Stern tanár hivei közt tudja mindenki, hogy a nagy orvos, kezeit az asztalon keresztbetéve, egy ideig nagy türelemmel és érdeklődéssel figyeli a történeteket. Aztán hirtelen merőn ránéz a panaszkodóra és a brüszk rövidséggel, mely sajátos beszédmodora, mely mögött azonban ott lappang nagy szívósága, megkérdi:

— Na hát — mit kíván?

A Poliklinikán beszélnek, hogy némely megszeppent beteg, félbeszakítva mondókáját, zavartan hebegi: — Jó napot kívánok!

— Megköszöntük a belgyógyászati osztály vezetőjének vendéglátását és átmentünk a szemben fekvő terembe, ahol a Röntgen-vizsgálatokhoz szükséges gépek és felszerelések vannak elhelyezve. Dr. Révész ur éppen nagyon érdekes vizsgálatokat folytatott egy emberen, aki csipőjében érzett heves fájdalmakat. Az árnyék képen határozott körvonalakban rajzolódott ki a csontszerkezet, sőt még a nadrágszebbe rejtett pénztárca tartalma is világosan látható volt. A Poliklinika Röntgen-terme a legtökéletesebb felszerelésű Magyarországon és egyúttal állami tulajdon is.

Most a negyedik emeleten fekvő nagy, világos, érdekes felszerelésű laboratóriumot kerestük fel. Vezetője dr. Vas Bernát magántanár, aki egyúttal az egyesület titkára is. A hírneves diagnosztikus ismert szeretetroméltóságával kalauzolt birtokalmán keresztül. Megmutatta a hajszálfinom mérlegeit, praeparátumait, az érdekes analíziseket, a kis szivenszurt tengeri malacokat, a tudomány ezen fontos bünbákeit.

Vas tanár urtól tudtam meg, hogy a kórház belgyógyászati osztályán, szombat óta négy „Ehrlich 606”-tal beoltott beteg fekszik.

— Szabad-e meglátogatni őket és beszélni velük? — Kérdeztem.

— Erre engedélyt dr. Török tanár ur a bőrgyógyászati osztály vezetője adhat, aki az injekciókat végzi és a betegeket kezeli. — Volt a válasz.

Török tanár éppen akkor fejezte be rendelését és az ő osztályán már érezhető volt a nagy melegség, mely ennek a kitünő orvosnak, aki egyúttal melegsívű ember, bensőséges zenész és hozzáférő műbíráló is, egész énjéből kisugárzik. Örökké kedélyes, nyugodt arca, mely olyan rózsapiros, mint valami fiatal leányé, nagy, okos derűs szemei, barátságosan mosolyogtak felénk.

— Igen a kórházban négy inféziált beteg fekszik. Az egyikén különösen észlelhetők a javulás nyomai. A kiütés az ajkakon befelé mutatkozott és egy beoltásra némileg enyhült, sőt új nyálkhartya is képződik. Mindamellett a publikum érdeklődés is kívánatos, hogy egyelőre a várakozás és megfigyelés álláspontjára helyezkedjünk. Ha az „Ehrlich 606” beválik, akkor igazán a boldogság hullámai önthetnek el bennünket. Egy rettenetes betegséggel kevesebb lesz a világon. De hogy a szerző tökéletességéről alaposan meggyőződhetünk, ahhoz idő kell. — egy év — háromnegyed év legalább. Különbösen csak tessék meglátogatni betegeinket!

A parkírozott udvaron keresztül mentünk át a kórházba. Amerikai rendszer szerint kezelt, nem túlságosan tágas és világos, de ragyogóan tiszta helyiségek. Ninesenek elkülönített osztályok és a gyermekek a felnőttekkel egy teremben fekszenek, úgy mint ez az amerikai kórházakban is szokásos. Csak a szülészeti osztály egészen különálló és szorosan az egyik műtőterem mellett fekszik. Hiszen a klinikán lefolyó szüléseknél majdnem mindig szükség van a műtőteremre, mert itt csak olyan nőket vesznek fel, kiknek állapota, bizonyos, a szülésnél fölmerülő rendelkezésekre enged következtetni.

A folyosón sétálva, az intézet sávos vászonablonyába burkolt lábbadozók között bemertünk az egyik nagy terembe, ahol nők és gyermekek fekszenek. Súlyos beteg most alig van, csak az egyik újonnan fekvő, mely, kimerült alétságban egy öreg asszony, akin aznap végeztek egy súlyos operációt. Hiába szölgittattuk, felelni nem akart. Ólmos arczát felénk fordította ugyan, de szempillái alig rezzentek. Mellette, a szomszédágyon kis fiú ült, hátát magasra fektetett párnáéhoz támasztva. Lázas, félénk szemeit folyton az öreg asszonyra szegezte.

— Mi bajod, fiaeskám? — kérdeztem.

— A kezemet vágta már kétszer, talán ma vágják majd harmadszor. Ugy félek! — mondta panaszosan.

Egy ablak melletti ágy szélén fiatal, lábbadozó asszony ült és egy nagybeteg leánykát vigasztalt. Simogatta a gyerek elernyedt kezét, melengette lábát.

— Nekem is van otthon ilyen kislányom! — magyarázta. — Istennek hála, hogy viszontlát-hatom!

Az épület másik szárnyában fekszenek a férfiak.

Az ápolónő bevezetett az egyik kórterembe, ahol a belgyógyászati és a sebészet betegei között fekszik a három Ehrlich-szermummal beoltott ember, G. A. 35 éves sütősegéd, K. L. 19 éves pinzér és V. I. 26 éves nyomdász.

Szombaton oltották be mind a hármat. Ed-dig jól érezték magukat, láztalanok voltak. Ma azonban, a harmadik napon, beállottak az előrelátott heves fájdalmak, melyek az injekció-okozta sebből sugároznak ki.

Az egyikőtől megkérdeztem, hogy van, roményli-e a gyógyulást?

Az arca fölsugárzott és összekolesolta kezét, mint egy gyerek.

— Török tanár ur biztatott! — mondta remegő hangon.

Ez volt a válasza.

Török tanár az ő jóságos, jóvialis mosolyával nézte betegeit.

— Ej, ha megtudnók őket szabadítani...! — mondta.

Ebédre esőngettek.

— Menjünk, — mondta kísérőm — itt zavartalanul ebédelnek azok is, akiknek ott künn nincs mit harapniok!

Utközben visszafelé megnéztük a tágas, szép előadási termet, ahol a klinika tanárai tartják egyetemi előadásait. A rendelési osztályokon még mindig telongnak az emberek. Receptjeiket szorongatták kezükben és némelyik, egy-egy sápadt, aggodalmas anya, zsebébe csusztatott valamit. Egy korona, egy forint lehetett. Ma meleg levest főzhet kicsinyeink.

B. V.

KÖZIGAZGATÁS.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága ma *Tarnay Ivor* megyei főjegyző elnökletével tartott ülésen felolvasta az alispán havi jelentését, amely a megyében folyt aratási munkálatokról és azoknak befejezéséről szól. A jelentés szerint a vármegye egész területén öt helyen fordult elő arató-sztrájk, nevezetesen a lellei püspöki uradalomban 60, Kovásházán 200, a Tompa-féle birtokon 50, Nagybánhegyesen 24, Kunagótán 45 arató szüntette be a munkát. A hatóságok tapintatos közbelépésére a nézeteltérések megszüntek és az aratás zavartalanul folyt le. Nagy mértékben hozzájárult a megegyezéshez az is, hogy 85 aratógép állt rendelkezésre. Az alispán ezután beszámolt a kapásnövények aratási kilitásairól, melyet rendkívül kedvezőnek mondott. Majd az egyes hivatalfőnökök jelentései követték, mire a közgyűlés véget ért.

Torontálmegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta július havi rendes ülését *Dellimancs Lajos* főispán elnökletével. Az ülésen *Tóth István* pénzügyigazgató bejelentette, hogy az adóhátralék a megyében 5,017,433 korona, vagyis az összes tartozásnak 74 százaléka. A folyó évi június havi befizetés 38,529 K-val nagyobb, ellenben a január-június havi befizetés 871,848 K-val kisebb, mint a múlt év hasonló időszakában. A hadmentességi díjban a hátralék 211,784 korona. Végül bejelentette, hogy a megyében 20 községet ért nagy jégverés és e helyeken most foganatosítják a kárbeoszlást. Ezután a tanfelügyelő jelentése következett, mely örömmel jelenti, hogy nemcsak a községi iskolák, hanem a felekezeti és nem magyar tanuló iskolák tanítói is a legmesszebb menő buzgalommal és szorgalommal vették ki részüket a nevelés és tanítás munkájából. Két év alatt a tanfelügyelő 39 olyan tanító nyugdíjazását tette folyamatba, akik előrehaladott koruknál fogva a magyar nyelvet oktató képességet elsajátítani nem voltak képesek. Az 1907. évi törvénynek teljes egészében való végrehajtása az 1910—11. évben fog megtörténni. Ezután a közgyűlés több kisebb jelentőségű ügyet intézett el.

Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága Székelyudvarhelyen gróf *Haller János* főispán javaslatára egyhangulag tudomásul vette dr. *Paal Árpád* vármegyei főjegyző ellen a választásokból kifolyó-

lag megindított kihágási ügyben hozott és a belügyminiszter által utolsó fokon jóváhagyott ítéletet. Tudvalevőleg a főjegyzőt kihágás miatt megbüntették azért, mert résztvett abban a menetben, amely *Valentisk* Ferencz képviselő házához vonult és mellette tüntetett. A közigazgatási bizottság azonban egyúttal kimondotta azt is, hogy fegyelmi eljárás megindítására okot fenforogni nem lát. — Tudomásul vette a közigazgatási bizottság, hogy a választások alatt tanúsított magatartás miatt fel-függesztett. Foglalkoztak azután a napirendre kitűzött folyó ügyekkel, hogy a brassói kulturmérnökséget nagyobb tevékenységre szölgítják fel. Örömmel vették végül tudomásul dr. *Lengyel* főorvos jelentését, amely a vármegyében a közegészségügyi állapotokat teljesen kedvezőnek mondja.

A körmezbányai iskolák államosítása. Körmezbányáról jelentik, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter Bars vármegye tanfelügyelősége útján oly értelmű leiratot intézett a város tanácsához, hogy a városi elemi fiu- és leányiskolákat a megfelelő feltételek mellett hajlandó állami kezelésbe venni. A tanfelügyelőség felszölgította a városi tanácsot, hogy a miniszteri leiratot tárgyalás végett mielőbb a közgyűlés elé terjeszse és ennek határozatát mutassa be. A városnak ezéjja a polgári leányiskola államosítása is, erről azonban a miniszter még nem intézkedett. Miután a város ezen szándékát minden áron megvalósítani akarja, a polgári iskolát is bevonják a tárgyalásokba.

A koresmák vasárnapi munkaszünete. Félhivatalosan jelentik: Egy lap azt írta, hogy a belügyminiszter azért helyezte hatályon kívül Szilágy vármegye egy már jóváhagyott szabályrendeletének a koresmák és italmérések vasárnapi és ünnepnapon bejárását elrendelő szakaszát, mert 250 koresmáros deputációba ment a belügyminiszterhez. Ez a közlemény, mint illetékes helyről értesülünk, téves. A belügyminiszter nem küldöttség vagy egyesek kérésére, hanem hivatalból intézkedett. A szóbanforgó Szilágy vármegyei rendeletre ugyanis tévesen lett a megerősítési záradék rávezetve, de amikor a tévedés észrevetett, a belügyminiszter hatályon kívül helyezte a szabályrendeletnek azt a szakaszát, amely szerint a koresmák és pálnkamérések vasárnap és ünnepnapokon zárva tartandók. A belügyminiszter egyidejűleg felhívta a vármegye közönségét, hogy a szabályrendeletet a rendelkezés kihagyásával terjeszse fel hozzá újabb jóváhagyás végett. A szóbanforgó rendelkezés ugyanis meghaladja a törvényhatósági közgyűlés jogkörét és ez a kérdés nem szabályozható szabályrendelet keretében. Az 1886. XXI. t.-cz. 11. szakasza értelmében a törvényhatóság szabályrendeletei a törvényvel és a kormánynak hatályban levő szabályrendeleteivel nem ellenkezhetnek, már pedig a szóbanforgó rendelkezés mindkettővel ellenkezik. Ellenkezik a törvényvel, amennyiben az 1884. XVII. t.-cz. (ipartörvény) csak azt mondja ki, hogy koresmák, sörházak, pálnkamérések, kávéházak és kávémérések nyitvatartása az éj bizonyos óráin tul eltilthat, amiért is ezen tulmenő korlátozásra csak a törvényhozás illetékes, mint ahogy törvényvel szabályoztatott az ipari munka vasárnapi szünete, amely törvény azonban a koresmákra és italmérésekre szintén nem mondott ki ilyen tilalmat. Ellenkezőleg az említett törvény végrehajtásaként (1891. XIII. t.-cz.) kibocsátott 28,559—1903. számú vasárnapi munkaszüneti miniszteri rendelet, amelylyel e szerint a szilágy megyei rendelkezés szintén ellenkezik, kimondja, hogy a koresmák és pálnkamérések munkaszüneti napokon az egész napon át nyitva tarthatók. Mindezekkel ellenkező szabályozásra tehát a törvényhatóság nem illetékes.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) „Rigoletto” — Budán. Verdi örökszép operája, *Rigoletto*, ma este a Budai Színkör színpadán került színre *E. Rossi* Rosine és *Rossa S.* Lajos vendégfelléptével. A csernovitzi opera művésznője *Gilda* szerepében kedves, intím, de kicsiny koloratúrájával, — mely inkább lyrá motívumok rögzítésére alkalmas — nem tudott kellőképpen érvényre jutni; a sikert nem hangjárak elsőrendű volta, hanem kiváló iskolázottsága s nagy rutinja hozta meg. *Rossa* Lajos, ki tavaly óta igen sokat jávult, erős, tiszta baritonjával s drámai erőttől duzzadó alakításával a színpadnak mindvégig ura volt. Igen szép sikere volt *Bejzsi* Györgynek is a mantuai herceg szerepében. Külön elismerés illeti a színház zenekarát, mely ma este feltűnően jól szerepelt. Az előadást zsufofúság telt ház nézte végig, mely ugy a vendégeket, mint a színház tagjait igen nagy elismerésben részesítette.

(*) A pécsi színház ügye. A pécsi színházi bizottság néhány nappal ezelőtt döntött a pécsi színház pályázata dolgában és ugy határozott, hogy a városi tanácsnak, illetőleg közgyűlésnek *Furedi Béla* megvá-

lasztását fogja ajánlani szinigazgató. Mivel *Fürdői* a szinészegyesületnek nem tagja, az egyesület a város tanácsának ezen intézkedésére valószínűleg meg fogja tenni ellenvetéseit.

(*) **Szohner Antal ünneplése.** Szohner Antal honvédelmi miniszteri tanácsost, akit a király tegnap a Lipótrend lovagkeresztjével tüntetett ki, ma tisztviselőtársai lelkes ovációban részesítették. *Szohner*, aki a régi írói gárdának egyik jeles tagja és akinek egyik darabja a múlt évben is állandó műsoron volt a Városligeti Színkörben, legközelebb az irodalmi körök díszlakomán fogják ünnepeini királyi kitüntetésé alkalmából.

(*) **A kolozsvári új nyári színház.** A kolozsvári új nyári színház megnyitását ennek a hétnek a végére tervezték; az építkezéssel el is készültek, de a belső munkálatok és díszítések teljes bevégezésére még néhány napra van szükség. Minthogy azonban a tagoknak adott szüneti lejárt, az új színház megnyitásáig az igazgatóság néhány előadást a téli színházban fog tartani. Körülbelül hat-hét előadás lesz a téli színházban, az elsőt csütörtökön, 14-én tartják Pálmay Ilka vendégjátékával. Itt említjük meg, hogy Pálmay Ilkát a közoktatásügyi miniszter a Kolozsvári Nemzeti Színház örökös tiszteletbeli tagjának nevezte ki.

(*) **Kis Színház.** Sziklayné Róza, Némethi Antónia, Németh József és Sziklay Kornél csütörtöktől kezdve naponta fel fognak lépni a Kis Színházban. Németh József az Egy magyar nótárius utazása Budán című szerepét játssza. Vasárnap a délutáni előadásban kerül színre a darab a négy vendégfellépéssel.

FŐVÁROS.

Építőiparosok sztrájkja.

— Panasz a polgármester ellen. —

Budapest, július 13.

Az építőiparosok sztrájkja egyre bonyolódik. Tudvalevő, hogy dr. *Bárczy István* polgármester utasította a budapesti lakatosmestereket, hogy kizárólag a fővárosi építkezéseinek munkáit a sztrájkoló munkásokkal folytassák. Ugy akarta ezt a polgármester, hogy a sztrájkolókat a munkaadók munkasközvetítőjének mellőzésével igazolvány nélkül vegyék föl. A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége ennek következtében legutóbb ülésén a következő határozatokat hozta:

1. Memorandummal fordul a polgármesterhez, amelyben fölvilágosítja, hogy azzal, hogy a szak-szervezetek hatalmi követelésének elfogadására akarja a mestereket kényszeríteni, rossz szolgálatot tesz az ügynek, mert ezzel csak új, nagyobb zavarokat idézne föl. Az építőiparosok ugyanis teljes elhatározással ragaszkodnak a munkaközvetítő intézményhez, amelynek révén sikerült nekik az építőiparban az anarchiát hosszú időre megszüntetni s a nyugodt munkálkodást biztosítani.

2. Küldöttségileg járulnak a belügyminiszterhez és panaszt tesznek a polgármester intézkedése ellen, amely egyenesen beleütközik az ipartörvénynek ama rendelkezésébe, hogy a munkálkodás feltételeit a munkás és a munkaadók közösen állapítják meg, illetéktelen beavatkozás mellőzésével.

3. Kimondta a tanács, hogy a különböző szakmabeli szövetségek végrehajtó-bizottságainak kiküldöttjeivel sürgősen tárgyalni kívánja azt a kérdést, vajon a polgármester sérelmes beavatkozása folytán nem merült-e föl szüksége annak, hogy Budapestben az építőipar összes ágazataiban megszüntetessék a munka.

Ugyancsak tegnap délutánra hívták össze a lakatosmesterek Budapest magánépítetőit, hogy megkérdezzék tőlük, nem tesznek-e kifogást az ellen, hogy kizárólag a fővárosi építkezéseinek a lakatosmesterek a polgármester rendelkezése értelmében a sztrájkoló segédekkel folytatni fogják a munkát. Az értekezlet elítélte a polgármesternek ebben az ügyben tanúsított magatartását és nagy tetszéssel fogadta *Reichardt* ügyvédnek ezt a kijelentését, hogy ő nemcsak pereli a lakatosmestereket, ha kizárólag fővárosi munkákat kívánnának folytatni, de ingyen vállalja az összes építetők póreit. Végül *Sternfeld* Ignác indítványára kimondták, hogy álláspontjukat plakáton adják tudtára az érdekelteknek.

Akik a főváros új építkezéseiben augusztus elsőjére lakást béreltek, attól félnek, hogy a jövő hónaptól kezdve hajléktalanok maradnak. Ezek a bérlők ma gyűlést tartottak a Huszár-utca és Szegényház-tér sarkán lévő vendéglőben. A gyűlés megállapította, hogy az épületlakosok egyelőre lemondtak minden követelésükről, csak hogy az

építés alatt lévő fővárosi bérházak idejére elkészüljenek. Így tehát most a munkáltatókon van a sor és követelik Budapest polgármesterétől, tegye lehetővé az építkezések befejezését, ellenben a lakók a legmesszebbmenő kártérítési igényekkel lépnek fel a fővárossal szemben. A gyűlés tíz tagu küldöttséget meneszt a polgármester elé.

(*) **A szegényházak költségvetése.** A főváros szegényházi bizottsága *Almády Géza* tanácsos elnöklésével ma ülést tartott. A bizottság megállapította a jobb- és balparti szegényházak 1911. évi költségeloirányzatát. A költségeloirányzatot, amely a kiadást 890.000 koronában állapítja meg, a bizottság tudomásul vette és ahhoz hozzájárult. A jövő évi költségeloirányzat körülbelül 70.000 koronával mulja fölül az 1910. évit. A költségtöbbletet az élelmezés fokozatos javítása és az élelmiszerek árának emelkedése idézi elő. A fővárosi árvaházi bizottsága is ma tárgyalta az árvaházak 1911. évi költségeloirányzatát. Ez a költségeloirányzat a kiadást 259.491 koronában állapítja meg és némi emelkedést mutat az 1910. évi költségvetéshez képest.

(*) **A közjótékonyági bizottságból.** A főváros közjótékonyági bizottsága ma délelőtt *Almády Géza* tanácsos elnöklésével ülést tartott. Napirend előtt *Acsay Antal* üdvözölte *Almády* tanácsost, aki hosszú betegsége után ma elnökkölt először a bizottságban. A bizottság több kisebb alapítványi ügyet intézett el, majd 36 egyesületnek 18.700 korona megszavazását javasolta a tanácsnak. Megállapították ezután a nagyobb jótékonyági egyesületek jövő évi segítésének a költségvetésbe való beállítását. Ez a segítés a jövő évben körülbelül 180.000 koronát fog kitenni. Ez az összeg a múlt évi összeghez képest körülbelül 140.000 korona emelkedést mutat, aminek az az oka, hogy a poliklinika egyesület építési segítettég címén 100.000 koronát kér a fővárostól, azonkívül pedig több közhasznú egyesület segítő összegének fölemelését is javasolja a bizottság. A poliklinikára vonatkozólag úgy határozott a bizottság, hogy a kérelem teljesítését pártolandónak tartja, de anyagi elintézését a pénzügyi bizottságra ruhazza.

(*) **A budai vízmű kibővítése.** A fővárosi vízműépítő végrehajtó-bizottsága dr. *Buzáth János* elnöklésével ülést tartott, amelynek előadója *Lindl Zsigmond* segédfogalmazó volt. A bizottság a budai vízmű kibővítésével kapcsolatos óraut mellett és a budakeszi-ut átmenőtelep magasépítési és vasbetonmedence-építési munkáinak vállalatba adása felett döntött. A bizottság a beérkezett ajánlatok közül a magasépítési munkálatot annak az ajánlattétvőnek javasolja kiadni, aki 258.035 kor. 99 fillérért, a vasbeton-munkákat pedig annak, aki 99.129 kor. 15 fillérért vállalja a munkák végzését.

(*) **A tüzoltóság költségvetése.** A fővárosi tüzoltó házbizottsága ma tartott ülésén állapította meg a tüzoltóság jövő évi költségeloirányzatát, amely szerint a kiadás 1.038.915 koronát tesz ki. Ez az eloirányzat az 1910. évi költségvetéshez képest 214.465 koronával több kiadást tüntet föl, ami abban találja magyarázatát, hogy az egyik örséget motorokkal szerelik föl, a tisztli létszámot pedig kettővel szaporítani óhajtják.

(*) **Gépkocsi a közigazgatás szolgálatában.** A fővárosi törvényhatósági bizottsága június 8-án tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a főváros központi hivatalai, a kerületi eljárásságok, valamint a külső intézetek között a szolgálat gyorsabb ellátására 36.000 korona költséggel három gépkocsit szerez be. A belügyminiszter a közgyűlés e határozatát jóváhagyta.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület** központi igazgató-választmánya Nyitra, 1910. július 22-én délután félhárom órakor ülést tart, melyen a folyó ügyek felől intézkedik.

SPORT.

(*) **Uszóversenyek.** A Magyar Athletikai Club július hó 30-án és 31-én a millenáris-versenypályára uszómedencéjében nemzetközi uszóversenyt rendez, amelynek sorrendje és feltételei a következők: 1. Szombat, július 30., este 7 órakor: 1. Margitszigeti díj: a) 100 m. mellúszás. Pallavicini ögróf tiszteletdíjért. 2. 66 és kétharmad méteres handicap előversenyek. 3. Hátúszás (200 m.) 4. Gyorsúszás (50 m.) bajnokok kizárva. 5. Junior hátúszás (100 m.) előver-

senyei. 6. Kezdek versenye (66 és kétharmad m.) előversenyek. 7. Junior műugrás. 8. 3x33 és egyharmad m.-es vegyes staféta, bajnokok kizárva. (Mell-, hát-, magyar u.) 9. 200 m.-es handicap előversenyek. 10. Margitszigeti díj: b) 400 m.-es uszás. Gróf Széchenyi László tiszteletdíjért. 11. 100 m. junior mellúszás. 12. Junior uszás (100 m.) előversenyek. 13. 100 méteres uszás, bajnokok kizárva. 10. 100 m. mellúszás, bajnokok kizárva. 4x33 és egyharmad m.-es hátúszó staféta.

II. Vasárnap, július 31., délután 4 órakor. 16. Margitszigeti díj: a) 100 m. hátúszás. Mihályffy Odön tiszteletdíjért. 17. Gyorsúszás (50 yard.) Gróf Wenckheim László tiszteletdíjért. 18. 66 és kétharmad m. handicap, döntő. (2. sz.) 19. Junior hátúszás (100 m.), döntő. (5. sz.) 20. Kezdek versenye 66 és kétharmad m.), döntő. (6. sz.) 21. 4x33 és egyharmad m.-es staféta-verseny. (Mell-, hát-, oldal-, magyar uszás.) 22. 500 m. uszás, bajnokok kizárva. 23. 200 m. handicap, döntő. (9. sz.) 24. Margitszigeti díj: a) 100 m. uszás. Aranyérem. 25. Junior uszás (100 m.) döntő. (12. sz.) 26. Mellúszás (300 m.); 27. Oldalúszás (100 m.) 28. Műugrás. Kötelező ugrások és három szabadon választott ugrás. Reisenleitner Pál tiszteletdíjért. 29. Vegyes uszás (100 m., 33 és egyharmad m. mell-, 33 és egyharmad m. hát-, 33 és egyharmad m. magyar u.) Gróf Károlyi József tiszteletdíjért. 30. 4x66 és kétharmad méteres gyorsúszó staféta-verseny.

A nevezések a MAC. uszó-szakosztályának címére, (III. Margitszigeti-sporttelep) a nevezési díjak a MAC. pénztárának küldendők. Nevezési zrlat július 23., szombat este 6 óra.

Július 23-án és 24-én rendezti a MTK. szakos nemzetközi uszóversenyt, amely mindig nagy érdeklődést keltett. — Az idei versenyen itt lesz a német uszók színe-java. — A magdeburgi „Hellas” testületileg megígérte elővetelét és ha a tárgyalások sikerre vezetnek, úgy találkozni fogunk Schielével, a német uszó-fenomenel és Weckesserrel, a német staféta egyik legkiválóbb tagjával. A legszenzációsabb lesz Halmay találkozás Brettinggel (Court), aki a frankfurti versenyen 1 p. 5 mp. alatt uszta meg a 100 métert oly eredménnyel, amely a német uszósport óriási haladását mutatja.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ **A Haverda-ügy a királyi táblán.** A Kuria a múlt hónap huszonegyedikén megsemmisítette a szegedi esküdtbíró ítéletét, melyben *Jánosy Aladár* és büntársait fölmentette a gyilkosság és abban való bűnrészesség vádja alól. Együttal új eljárást és új ítélethozatalt rendelt el, melynek foganatosításával a budapesti esküdtbírósgot bizta meg. A fölmentett vádlottak megtudták, hogy kiadták ellenük az elfogató-parancsot, erre önként jelentkeztek. Elsősorban *Jánosy Aladár*, aki Nógrádmegyéből tért vissza s akit a rendőrség a nyugati pályaudvaron fogott el, utána *Haverda Mária* és *Vojtha Antal* akik a magyar tengermellékről tértek vissza. Amikor a főkapitányság átkísértette őket az ügyészség fogházába s a vizsgálóbíró kihirdette előttük a vizsgálati fogságot egyik elrendelő végzést, a vádlottak, *Jánosy* kivételével, ártatlanságukat hangoztatták s főbebezték a vizsgálóbíró végzése ellen, a főbebeztést azonban a törvényszék vádtanácsa elutasította. *Haverda Mária* és *Vojtha Antal* erre fölfolyamodást jelentettek be, melyet a törvényszék ma terjesztett föl a budapesti ítélőtáblához. A tábla szüneti tanácsa valószínűen a jövő kedden fog a fölfolyamodás dolgában határozni.

§ **Janek vizsgálati fogságban marad.** A budapesti kir. tábla szüneti tanácsa ma *Devich László* elnöklésével, *Ringhoffer Lajos* bíró előadása után, elutasította *Janek Géza* zsoke szabadlábra helyezését kéro fölfolyamodását. A védő öt ezer korona óvadék letétele mellett kérte védetté szabadlábra helyezni, de a királyi tábla, tekintve a kiszabandó büntetés nagyságát, főleg pedig, hogy *Janek* szökésétől tartani lehet, a szabadlábra helyezést megtagadta.

§ **Elítelt kerítendő.** A szegedi kir. törvényszék Nagy Györgyné *Török Piroskát* kerítésért négy évi fegyházra ítélte. Ma foglalkozott ez ügygel a királyi tábla, mely a beigazolt vádak egész halmaza következtében az ítéletet helybenhagyta. Nagy Györgyné lelkét számos gyermekleány megrontásának büne terheli.

§ **Meghiusult család.** Szolár András péczeli születésű 25 éves péksegédnek és bátyjának, *Szolár Józsefnek*, örökbe helyezett pénzük volt Pestvármegye árvaszékénél. *Szolár András* a sajátját képező 572 koronát már régebben felvette, bátyjának, az ismeretlen helyen tartózkodó *Szolár Józsefnek* 779 koronája azonban még mindig ott hever az árvaszék pénztárában. *Szolár András* abban a hiszemben, hogy bátyja úgy sem kerül többé elő, elhatározta, hogy ennek 779 koronáját felveszi. Erre a célra szövetekezett *Bene János* nevű husz éves kocsissal, akit a péczeli előjárásnál bátyja gyanánt

mutatott be. Az előjárásnál Bene Jánosnak Szolár Józseffel való személyazonosságát Gaskó János és Gonda Sándor jóhiszeműleg igazolták, s ez alapján az előjárás feltérjesztését is intézett Pestvármegye árvaszékéhez a pénz kiutalása iránt. Az árvaszék a múlt év október 3-án kiutalta a 779 koronát. A péczeli előjárás betérjesztette az ál-Szolár József nyugtáját. Az árvaszék ezen a nyugtán levő aláírásról aztán kiderítette, hogy az teljesen elűtő Szolár Józsefnek aláírásától. Az árvaszék feljelentésére megindult büntvizsgálat folyamán kiderült, hogy a csalást Szolár András eszelte ki, aki különböző bűncselekmények miatt jelenleg a soproni fegyház lakója. Ez a Szolár András annak idején sok dolgot adott a pestvidéki törvényszéknek, mert a büntetés elől elmebaj szimulálásával akart megmenekülni. A pestvidéki törvényszék most megindította a vizsgálatot Szolár András ellen s dr. Neuberger vizsgálóbíró a székében levő Bene János kocsis ellen kiadta az elfogató parancsot.

KÖZGAZDASÁG.

A főváros kötvényei Londonban. Budapest székesfőváros két millió font sterling értékű új kibocsátása kötvényeinek Londonba való elszállítása tegnap történt meg. A remek kiállítású kötvényeket, amelyek a főváros tipografiai műhelyében készültek, az utolsó napig a központi városháza főpénztárának Wertheim-szekrényeiben őrizték. A kötvényeket tegnap kemény faladába helyezték, amelyet lepecsételve viaszosvászson burkolattal buztak be. A nagyjértékű ládát automobilon vitték ki a nyugati pályaudvarra, ahol a rendszeres letti expressvonathoz csatolt külön Pullmann-kocsiba tették be. E külön kocsiiban, mint a kötvények szállítói és kezelői, a székesfőváros megbízásából a következők utaztak: Wimmer Antal főpénztári igazgató, Grimm Gábor fővárosi számvevő, Sztankovits Szilárd polgármesteri titkár, Jauernig Nándor székesfővárosi nyomdaigazgató és egy államrendőrségi detektív. A vonat indulásáig külön rendőri kirendeltség őrizte a kocsit, amely egyhuzamban Calaisba szállította az értékes ládát. Onnan hajón Doverbe és innen vasúton vizsik Londonba a főváros kötvényeit, ahol azok világpiacon kerülnek.

Triesti hajóstársaságok egyesülése. Két nagy hajóstársaság egyesüléséről jön hír. A „Navigazione Libera Triestina” tárgyalásokat folytat a „Navigazione Generale Austriaca”-val a egyesülés iránt. Az előbbi társaságnak 4 millió korona alaptőkéje és 7 tehergőzöse van, az utóbbinak 6 millió korona az alaptőkéje és 9 tehergőzöse van. Mindkét társaság az olasz és marokói kikötőket szokta látogatni.

A vasúti osztály újjászervezése. A kereskedelmiügyi minisztérium vasúti szakosztályát Hieronymi Károly kereskedelmiügyi miniszter teljesen újjászervezte. Dr. Neumann Károly, miniszteri osztálytanácsost nevezte ki, aki ez alkalomból megkapja a miniszteri tanácsosi címet és jelleget. Dr. Neumann különben már néhány hét óta ideiglenesen vezeti ezt az osztályt. Pulszky Garibaldi utódjává, aki a Kassa-Oderbergi vasút elnökgazgatója lett, a vasúti és hajózási főfelügyelőség főnöke Horváth Károly főfelügyelőt nevezte ki a miniszter. A főfelügyelőségben a vasúti szakosztály főnöke Jenik Béla főfelügyelő, a hajózási szakosztály főnöke Kenessey Kálmán lett. Ez utóbbi ez alkalommal a miniszteri tanácsosi címet és jelleget kapta. A kinevezések a hivatalos lap egyik legközelebbi számában jelennek meg.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelzői védelem a következő fizetési képtelenségeket közli: Holland Gusztáv, kereskedő, Kassa. — Nikolics Nikolo J. haj. kereskedő, Dobó. — Streitenberger Mihály szabó, Szigetvár. — Pikler, Hoffmann és Fried kereskedő, Besztercebánya.

A balkáni szerződések és a gazdák. Miután a balkáni szerződések ügye a román szerződés parlamenti előterjesztésével aktuálissá vált, a „Köztelek” a következőkben foglalja össze az OMGE. több vezető egyéniségének a nézetét:

„Mindenesetre kívánatos lett volna, hogy a kötető Balkán-szerződések összeségében, már most a román szerződés becsürelése előtt, tiszta tekintést nyerjünk. De ha a kormányt a folyamathoz a szerb tárgyalás feszélyeztetni az előzetes szívvállásban, mi nem erőszakoljuk nyilatkozat-

tételre, mely általánosságban tartva, amugy sem adhatná a kívánt biztosítékot. A román szerződés a kontingenst nem lépi túl és visszaesésnél ugyis lehetetlenség volna. Ennek utjába tehát nem állunk, de viszont teljesen függetlenül attól, hogy a kormány nyilatkozik-e vagy sem, változatlanul fentartjuk álláspontunkat, mely köztudomásulag az, hogy élő állatokat a Balkán felől egyáltalán ne hozzanak be és a huszbehozatal se lépje túl az előző kormány által megállapított kontingenst. Ezt a követelésünket fel nem adjuk s ha a kormány az ezután kötető Balkán-szerződésekben a kontingenst tulmenő kedvezményeket akarna adni, teljes energiával rajta leszünk, hogy a ránk nézve káros szerződések ne váljanak törvénygyé.”

Királyfürdő — részvénytársaság. Megirtuk, hogy a budai oldalon fekvő és a Ringer-család tulajdonát képező Király-fürdő részvénytársasággá alakul át. Az átalakulás nem az Erzsébetvárosi Bank, hanem a Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság égisze alatt történt. A társaság 600.000 K alaptőkével jött létre. A megalkult részvénytársaság igazgatósági elnöke a Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár igazgatója: Vas Zsigmond és tagjai Ringer Géza és Ringer János; a felügyelő-bizottság tagjai pedig a nevezett takarékpénztár elnöke: Ecker Béla, dr. Ringer Lajos és Ringer Dezső letek.

A Magyar Általános Hitelbank gyapjúárverései. Az árverések első sorozata ma indult meg nagy vevőközönség élénk részvétele mellett. A kiállított 5006 zsákból elkelt 3300. Az árak a tavalyi júliusi áralap körül mozogtak leginkább, anélkül, hogy azt teljesen elértek volna. A szentes gyapjúk nagyobb szírtalmuk miatt maradtak mélyebben, míg sok hátmosású tétel kitűnő mosása folytán került feljebb.

Szaai komlójelentés. A földmivelésügyi miniszterhez érkezett jelentés szerint a komlóüzlet jelentéktelen volt a múlt héten. Csak néhány bál kelt el csökkenő árakon. A szaai komlót minőség szerint 180—200 koronával jegyzik, azonban az ár még csökkenni fog. A kertek állása alig változott. A vérmes természetűek a tartós esős és hűvös időjárás folytán némileg előbb szálltak. Az erőteljesebb kertekben, melyek eddig még csak a növényben maradtak el, kár nem esett; a gyengébb telepeknél azonban félt, hogy nem erősödhetnek meg annyira, hogy kielégítő termést adhassanak. A tetvek nagyobb mérvű fellépését emlegetik. A hűvös éjszakák hátráltatják a növények fejlődését és egyre panaszkodnak a különböző betegségekről.

A „Helios” Automobil Forgalmi R.-T. tőkeemlése. A „Helios” Automobil Forgalmi Részvénytársaság ma megtartott rendkívüli közgyűlésén Windisch-Graetz Lajos herceg elnöke alatt egyhangulag elhatározta, hogy 250.000 korona alaptőkéjét 500.000 koronára emeli fel. Az ujonnan kibocsátandó részvényeknek a régi részvényesek körében való elhelyezése már is biztosítva van.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
Nyolczvenetzer koronát nyert: 102900.
Tizenötözer koronát nyert: 42672.
Tízözer koronát nyertek: 41121 77932.
Kétezer koronát nyertek: 8561 45630 78273.
Ezer koronát nyertek: 15802 87149 98674 102541.
Ötszáz koronát nyertek: 1189 1841 3335 10635 14028 16660 26958 27364 31365 31729 34525 35376 37603 37681 42134 42541 45284 47937 49208 61228 64746 67629 72365 74095 74371 98957 80786 80900 81755 84861 88773 89322 91606 92014 99477 109452. A többi kihuzott sorsjegyek százharmadik koronát nyertek.
Török szerencsésje örök! Az osztálysorsjáték mai húzásán a 15.000 koronás főnyereményt a 42672 számú sorsjeggyel Török A. és Társa Bankház R. T. Szervitater 3. szerencsésje vette nyertek.

Uj díjszabások. A Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy a folyó évi hajózási évad megnyitásától liszt- és örlemény-küldeményekre érvényes I. sz. átvételi díjszabásában: Prag Franz Jos. Bahnhof K. K. St. állomás díjtétele 302-ről 304 fillérre módosult. — Közli továbbá, hogy a bulgár fejedelmi államvasutak és a Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közötti forgalomban a közvetlen gyors- és teheráru forgalom részére 1907. év márczius 1-től érvényes díjszabáshoz: folyó év augusztus 1-től való érvényesüléssel, az első pótlék lép életbe. Ez a pótlék a fennálló díjtételeket módosítja és azoknál svájctovai átrakással érvényes, új díjtételeket is fog tartalmazni.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatózsdé.

Budapest, július 13.

A készáru piacon ma barátságos volt a hangulat. Mérsékelt kínálat mellett szemben a malmok valamivel jobb vételkedvet mutattak, mint tegnap, jobb árak fizetésétől sem idegenkedtek, a forgalom azonban mégis szűklőrű maradt. Mindössze mintegy 10.000 q. buza kelt el a tegnapiaknál 5—10 fillérel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 10.70 korona volt 79 kilós tiszavidéki 6-buzáért, a legolcsóbb pedig 9.50 korona, 76 kilós aradi új buzáért, mely itt augusztus 10-ig átadandó. Egyéb gabonaművek közül a rozs változatlan, a zab szilárd, a tengeri és az árpa tartott, forgalomba került: 2000 q. új rozs 690.—715.50 koronás árakon, 1400 q. 6-zab 727.50—777.50 koronás árakon és 1700 q. káposztarepeze 11.30—11.70 koronás árakon. A hátridőpiacon a mai üzlet, igaz, hogy szintén lánghán és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban sokkal nyugodtabb volt a hangulat, mint ahogy ezt várták, a kínálat csak a megnyitás pillanatában volt igen nagyarányú és rendkívül sürgős, de aztán nyomban elég jó vételkedvi mutatkozott, mire a kínálat erősen mecsappant, úgy hogy az alacsony kezdő kurzusok esekésséggel rögtön feljavultak, később pedig eme feljavult árfolyamok szűk keretben ingadoztak. Az októberi buza 5 fillérel a tegnapi zárlaton alul, 9.16 koronán indult, a megnyitás pillanatában 9.14 koronán is kötött, ezután 9.24-ig emelkedett, majd pedig 9.18 és 9.25 között ingadozva, zárhatkor 9.22 koronán maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen az októberi buza két fillérel, az áprilisi buza egy fillérel, az októberi zab szintén két fillérel javult, ellenben az új tengeri három fillérel gyöngült, míg az augusztusi tengeri változatlan maradt.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	20.20—20.20	79	20.80—21.10
"	76	20.20—20.20	80	21.—21.20
"	77	20.30—20.60	81	—
"	78	20.60—20.80	82	—
Fejérmegyei	75	19.70—20.10	79	20.50—20.80
"	76	19.70—20.10	80	20.70—20.90
"	77	20.10—20.40	81	—
"	78	20.40—20.70	82	—
Pestvidéki	75	19.80—20.20	79	20.70—20.90
"	76	19.80—20.20	80	20.80—21.—
"	77	20.20—20.40	81	—
"	78	20.40—20.60	82	—
Bánsági	75	19.70—0.15	79	20.70—21.—
"	76	20.20—20.40	80	20.90—21.20
"	77	20.20—20.40	81	—
"	78	20.40—20.80	82	—
Bácskai	75	20.—20.30	79	20.80—21.0
"	76	20.—20.30	80	—
"	77	2.10—0.50	81	—
"	78	20.50—21.10	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.30—14.40
középmínőségű új	—	—	—	14.—14.2
Árpa takarmány I-rendű új	—	—	—	14.60—16.0
II-rendű új	—	—	—	14.20—14.50
Zab I-rendű új	—	—	—	14.30—15.0
II-rendű új	—	—	—	13.70—14.10
Tengeri telföldi új	—	—	—	10.10—11.25

Eladatott:

Ó-buza. Tiszavidéki: 100 q 79 k 21.40 K. 200 q 79 k 21.40 K. 100 q 76.4 k 20.50 K felső, 100 q 75.7 k 20.50 K felső.

Pestvidéki: 200 q 76.5 k 20.90 K.

Tiszavidéki: 100 q 76 k 20.50 K felső, 100 q 75.4 k 20.50 K felső.

Bácskai: 100 q 76.2 k 20.70 K.

Aradi: 500 q 79.4 k 21.— K, 500 q 79.4 k 21.— K, 200 q 75 k 20.10 K.

Dunaföldvári: 250 q 78 k 21.40 K.

Raktár: 1000 q 75 k 20.50 K.

Uj-buza. Tiszavidéki: 100 q 80 k 20.— K sarga, jul. érk., 300 q 79.5 k 19.80 K felső, 500 q 79.5 k 20.60 K, 300 q 79.5 20.40 K felső, 500 q 79.5 k 20.30 K, jul. érk., 150 q 79 k 20.30 K, 100 q 79 k 20.60 K, 500 q 79 k 20.45 K, 500 q 79 k

20.30 K jul. ér. 500 q 78.5 k 20.— K, 500 q 78 k 20.10 K jul. ér.

Bánsági: 600 q 79 k 20.50 K, 400 q 79 k 20.50 K, 700 q 78 k 20.— K, 500 q 76 k 19.20 K jul. ér. Bácskai: 300 q 80 k 20.30 K.

Aradi: 200 q 76 k 19.— K aug. 10.

Uj-rozs: 1000 q 14.15 K kpf par, 500 q 14.35 K kpf. p. 500 q 13.80 K kpf. p.

Zab: 500 q 14.80 K kpf, 100 q 14.90 K kpf, 400 q 14.65 K kpf, 200 q 14.55 K kpf, 200 q 15.45 K kpf.

Káposztarepeze: 300 q 23.40 K kpf par, 1000 q 23.30 K kpf par, 300 q 23.— K kpf par, 100 q 22.60 K kpf par.

A határidőpiacon kötetetts

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre 9.16—9.14—9.24—9.18—9.25—9.23
 Buza áprilisra 9.36—9.44—9.42—9.40—9.44—
 Rozs októberre 7.09—7.14—7.11—7.10—
 Zab októberre 7.18—7.19—7.17—7.23—7.21—
 Tengeri júliusra 5.4—5.51—5.50—
 Tengeri auguszt. 6.50—5.48—5.51—
 Uj tengeri májusra 5.54—5.55—5.51—5.53—5.52—

7 óra 30 perciken zárulnak:

Buza októberre	9.23—9.24
Buza áprilisra	9.44—9.45
Rozs októberre	7.10—7.11
Zab októberre	7.21—7.22
Tengeri júliusra	5.50—5.51
Tengeri auguszt.	5.51—5.52
Tengeri májusra 1911-re	5.52—5.53
Repeze augusztusra	12.05—12.15

Budapesti gabonaforgalom.

1910. július 11-től 1910. július 12-ig.

	Érkezett		Elszállított	
	méter mássa			
Buza	21154	155		
Rozs	105			
Arpa	102			
Zab	9274	103		
Tengeri	16669	12689		
Liszt	103	12058		
Korpa	—	2121		

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde megtartotta a tegnapi nyert szilárd irányzatot; különösen, midőn Bécsből jelentették, hogy a magyar értékeket nagyban vásárolják. A külföldön egyébként is mindenütt szilárdult az irányzat. A vezető nemzetközi értékeket nagy tételekben vásárolták. A Magyar hitel hirtelen felszökött 2 koronával, még ennél is szilárdabb lett az Osztrák hitel. A többi vezető magyar értékek mind megszilárdultak alapirányzatukban. A helyi értékek is belekerültek a kedvező irányzatba és közülük különösen keresték a két villamos vasut részvényeit. A készáruipiacz a tegnapi zárlathoz képest nem változott. A déli tőzsde is megtartotta a szilárd irányzatot. Berlinből a legkedvezőbb hírek érkeztek. A két hitelrészvény is emelkedett. A többi vezető érték alapirányzatukba megszilárdulva, az értéktőzsde legmagasabb árfolyamán zárultak. A helyi értékek közül tovább is keresték a két villamos vasut részvényeit, különösen pedig a Közúti vasut részvényeit. A készáruipiacz teljesen csendes volt. Az utótőzsde teljesen üzletlen volt. Magyar bank és keresk. r.-t. 733.50—735 koronán, Lipótvárosi takpró 207.50—208 koronán, Athenaeum 295 koronán, Vasúti forgalmi 468—470—469 koronán, Spodium 167.50—168.75 koronán, Atlantika 267 koronán, Agrárbank 431 koronán.

Az értéktőzsde előfordult kötések:

Osztrák hitel 666.75—669.25, Magyar hitel 841.25—842—841.75, Államvasut 740, Leszámitolóbank 568, Jelzálogbank 485.75—482.25, Városi villamosvasut 874—374.50—375.50, Közúti 723.50—725, Déli vasut 108.50—108.75, Magyar koronajáradék 92.30, Hazai bank 301 koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 669.25—670.50, Magyar hitel 842.25—845.50, Államvasut 740.50, Leszámitolóbank 567.75, Jelzálog 485.75—485.50, Rímamurányi 693.50, Közúti

724.25—725—723.50, Városi villamosvasut 375.25—376.50, Koronajáradék 92.25 koronán.

Utótőzsde delután 4 órakor:

Osztrák hitel 670, Magyar hitel 845, Államvasut 740.50, Jelzálog 785.50, Leszámitoló 567.50, Rímamurányi 692.50, Városi 376, Közúti 723.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, július 13. (Saját tudósítónktól.) A forgalom nagyon szűk keretek között mozog, a konzum nem vásárol és a malmok óvakodnak készleteiket felhalmozni. Magasabb newyorki árjegyzések és egyes termelési vidékekről érkező kedvezőtlen időjárás hírek, ugyszintén a budapesti készáru piac szilárd magatartása az itteni tőzsdére nem gyakoroltak befolyást. Gabonaművekben csekély volt a forgalom és takarmányárak iránt sem mutatkozott érdeklődés. Csak éppen tengeri lett valamivel szilárdabb.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 11.50—11.80, mosoni és győri 11.05—11.45, felsőmagyarországi és déli vasuti 10.25—10.60, marenfeldi 9.85—10.20.

Rozs: Felsőmagyarországi 7.85—8.05, csepeli 7.80—8, pestmegyei 7.85—8.05, különféle magyarországi és déli vasuti 7.75—7.95, osztrák 7.65—8.05.

Arpa: máriáta 6.40—6.60, takarmány 5.90—6.30. Magyar tengeri 5.90—6.10, Cinqnantin 7.70—8.75, Magyar zab 7.55—8.15, válogatott 8.15—8.50, osztrák 7.50—7.75.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 13. Hitelrészvények helyi vásárlásokra a déli tőzsde megnyitáskor élénkült, egyébként a piac nyugodt volt. A forgalom későbbi során általános üzletlenség állott be a az árfolyamok tartottak. Berlin a bányáértékek piacáról nyugodt irányzatot jelentett. Az értéktőzsde szilárd irányzatot nyit meg és hitelrészvények a magyar kölcsön híreire élénkült. Vasbányáértékek gyengültek, egyébként a piac nyugodt volt, de a forgalom szűk keretek között mozgott.

1 óra 30 perccor. Osztrák hitel 669.75, Magyar hitel 844, Anglo 313.50, Bankverein 542.50, Osztrák földhitelintézet 1205, Laenderbank 497.50, Union 608, Magyar Jelzálogbank 483.50, Államvasut 740.75, Déli vasut 108.75, Dunagőzhajózási 1152, Alpesi 739, Prágai vasut 2782, Rímamurányi 692.25, Orosz járadék 103.90, Török sorsjegy 260, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 261.50, Skoda 332.50.

11 órakor: Osztrák hitel 668.75, Magyar hitel 841, Laenderbank 487, Union 607.75, Államvasut 740, Déli vasut 107.75, Alpesi 739, Rímamurányi 692.25, Török sorsjegy 260.75, 3 százalékos elsőbbség 261.25.

Bécs, július 13. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 113.20, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 155.50, Magyar hitelbank részvény 844.5 Magyar leszámitoló és váltó részvény 67.—, Rímamurányi 692.40, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 506.—, Magyar koronajáradék 92.15, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 9.40, Magy. nyerev. kölcs. sorsjegy 24.50, Kassa-Oderbergi Vasutrés. —, Magyar jelzálogbank 483.50, Magy. kereskedelmi bank —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, július 13. (Osztrák értékek zárlata). 4 százalékos papír-járadék 94.15, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.30, 1860-as sorsjegy 169.50, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 313.—, Bécsi Bankverein 542.40.—, Osztrák magyar bank 18.89 Déli vasut 10.20, Dunagőzhajózási társ. 11.47 Dohány-részv. 3e8.—, Cs. k. arany (vert) 11.3. Német bankv. 117.50, Osztr. Lloyd 5 7.— 4.2 száz ezüst jár. 94.10 —, Osztr. koronajáradék 94.10, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézet részvény 669.5.—, Union-Bank 607.—, Osztrák Laenderbank 496.5, Osztrák-magyar államvasut 740.50, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 738.75, 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 240.25, Lipótkohó 531.— Török sorsjegy 260.5.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 13. (Értéktőzsde.) Tekintet nélkül a kedvezőtlen newyorki jelentésekre, melyek az ismert németországi incidenssel kapcsolatban érkeztek, az itteni tőzsde támaszkodva az orosz értékek szilárdságára, melyekben hatalmas üzlet keletkezett és az aczélműszövetség kedvező kimutatására, barátságos alapirányzat fejlődött ki, bár az üzlet egyébként szűk határok között maradt. Nagyobb érdeklődés csupán a varsó-bécsi részvények iránt mutatkozott, valamint egyes bányá- és

kohórészvények, különösen phönix és felsősziléziai értékek iránt. Gyengébbek voltak amerikaiak és villamossági értékek, utóbbiak realizációik következtében. A készáruipiacz ipari értékei meglehetősen szilárdak voltak. Napi pénz 4 százalékos, magánkamatláb 3 1/8 százalékos.

Berlin, július 13. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 99.30, osztrák hiteltőzsvény 210.50, Déli vasut 21.10, orosz bankjegyek 216.15, 4 százalékos új orosz kölcsön 93.—, Disconto Commandit 185.0, Dinamitruszt 176.10, Harpeni 189.—, Unifikált török járadék 93.60, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.—, 4 százalékos magyar arany-járadék 96.10, Magyar koronajáradék 92.20, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 830.50, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 106.—, Gelsonkircheni 205.10, Laurakohó 174.10.

Frankfurt, július 13. Zárlat. 4.2 száz-os papír-járadék —, 4 száz-os osztr. ar.-jár. 99.25, Magy. ar.-jár. 95.20, Osztr. hitelint. részv. 209.—, Osztrák-magyar államvasut 153.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.22, Bécsi Bankverein 186.75, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.30, 4.2 százalékos ezüstjárdék 98.—, Osztrák koronajárdék 9.10, Magyar korona járadék 92.15, Osztrák-magyar bank 132.50, Déli vasu részvény 21.—, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.—, Párisi váltóár 811.33, Union bankrészv. —, Alpesi részv. —.

Hamburg, július 13. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 97.50, 1860. sorsjegy 173.—, Déli vasut 20.75, 4 százalékos arany-járadék 95.55, Osztrák hiteltőzsvény 210.—, Osztrák-magyar államvasut 157.50, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar arany-járadék 95.—

London, július 13. Angol consol 82.—.

Páris, július 13. (Zárlat). 3 százalékos francia-járadék 97.65, Osztr. arany-járadék 100.70, Magyar arany-járadék 97.—, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 514.50 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 273.—, 5 százalékos marokkói járadék 513.— 4 százalékos 1890. román kölcs. 96.—, 4 százalékos amort. románjár. 1905. 94.50, 5 százalékos orosz járadék 104.70, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 102.10, 4 százalékos spanyol jár. 94.95 4 százalékos unifikált török jár. 94.60, Török sorsjegy 221.0, Török dohányrészvény 411.—, Osztrák földhitelintéze 12.65 Osztr. Laenderbank —, Magyar jelzálogbank 507.—, Banque de Paris 1790, Banque Ottomane 693.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 112.—, Meridionalvasut 661.—, Harta an gépgyár 641.—, Rio Tinto 1.21, Sucrerie d'Egypte —, Tula 375.—, Uríkányi: közsén 186.40 Chartered —, De Beers 437.50 East Rand 13.—, Jagersfontein 218.50, Trans. Land Comp. 67.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.81, Váltó német piacokra (rövid) 1.3.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz arany, váltó rövid 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 2/16, Csekk Londonra 25.15 Magánkamatláb 2.—.

KASZNÁR NÁNDOR

Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa még tavaly Bécsben átvett

„Grand Hotel National“-t
 Wien, II., Taborstrasse 18.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintszerűen újonnan berendezte, 300 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű tükör, zene- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. 4. közönség rendelkezésére. Telefon, interurban. Villanyos összeköttetés az összes pályaudvarokkal.

Üzleti tudósítások.

Vásárcsarnok.

— Hivatalos tudósítás. —

Július 13. **Marhahus.** Helybeli első minőségűnek hátulja 1.52—1.60, eleje 1.23—1.32. A másodrendű eleje 1.16—1.28, hátulja 1.40—1.48. A vidéki elsőminőségű hátulja 1.16—1.32, eleje 1.08—1.12. A másodrendű hátulja 0.96—1.08, eleje 0.88—0.96.

Borjuhús. Helybeli élési, bórben 1.23—1.48. Juhús. Helybeli I. rendű 1.08—1.16, II. rendű 0.80—0.92. Bárány. Olőtt, bórben, első minőségű 0.96—1.13.

Sertéshús. Helybeli elsőrendű szalonnával 1.44—1.46, másodrendű szalonnával 1.40—1.44. Vidéki szalonnával, első minőség 1.24—1.28, másodminőség 1.10—1.20. Szalonna nélküli első minőség 1.34—1.36, másodminőség 1.28—1.32. Nyers sonka 1.60—1.68, Füstölt sonka 2.20—2.40. Szopós malacz 10.—12.—. Szalonna olvasztani való 1.60—1.68, füstölt 1.72—1.76, paprikás 1.68—1.72, sózott táblás 1.84—1.92. Helybeli disznószőr 1.68—1.76, Szikkadt szalámi 4.40—4.60 kilogrammonként.

Baromfi. Rántani való csirke 1.40—2, sütni való

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatát valdidi áldás gyomorhajosoknak és székesorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
 Kis üveg 40 fillér,
 nagy üveg 60 fillér.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ugy szeretem . . .

Ugy szeretem a tavasz szüfűhöz virágát,
Ha illatos harmat is van rajta,
Csakugy szeretem a kislány piczi száját,
Ha nem esőkölt soha még az ajka.

Ugy szeretem a nyár szerelmes rózsáját,
Ha tüzzel van tele s szenvedélyvel,
A szöke asszony azur-szeme pillantását:
Ragyogva, szikrázva s tole kéjjel.

Az őszi rózsát, a bánatot, fehérét
Csakugy szeretem, ha lágy sóhajjal
Terülad: a „Múltrol” szomorun mesélhet
S szemembe könyvet csal, szöke angyal . . .

Kroó József.

(A legnagyobb meteor), amely valaha, amennyire az emberi tudomány terjed, az ég mélységeiből a földre pottyant, megközelítő becslések szerint 330 millió tonna súlyu volt. Ha ilyen nagy meteorokévek gyakrabban hullának a földre, az itt tartózkodás kissé veszélyessé válhatna; ez azonban igen ritka eset és arra, hogy egy meteor agyonsújtott egy embert, eddig csak egyetleneszer volt példa. Az említett óriási meteorokévek a nagyságán kívül még egy másik hibájuk is van; ezt a meteorot ugyanis soha emberi szem nem látta és súlyának az adatait, valamint létezésének a feltételeit csupán egy, a körülményeken alapuló becslésnek köszönhetjük. Arizona, amerikai államban van egy hely, amely már régóta magára vonta a természettudósok figyelmét és amelyet „Meteorokráter”-nek neveztek el. Ez egy krátereszerű mélyedés, amelynek környékén rendkívül sok meteorvasat találtak, amiből azután azt következtették, hogy ez egész hatalmas mélyedést egy lezuhant óriási meteoroké okozta. Ám bármilyen mélyre ástak is már addig azon a helyen, a meteor főtömegére eddig nem akadtak rá. De Magie amerikai tanár, aki a kráter környékén az ásatásokat rendezte, azt hiszi, hogy a meteor annak idején legalább 300 méter mélységbe furódott a földre. A tömegét 300 millió tonnára, vagyis 330 millió kilóra becsüli dr. Magie és ez az óriási tömeg másodpercenkénti 3-5 kilométeres sebességgel zuhanhatott a

földre. Érdekes, hogy a mágnesű a Meteorokráter környékén a legkisebb eltérést sem mutatja s így nem is olyan bizonyos, hogy a meteor valóban létezik-e.

(A tetoválás mint legújabb divat.) A tetoválásban mindmostanáig csak a vadembereknek és a nagyvárosok legalsóbb rétegű lakosságának tellett különös gyönyörűségük. A külvárosok népe a betörés mesterségének külső jelzésekként használta; a vadak pedig a test legpompásabb díszének tartották, amelyre mindig fölöttébb büszkéek voltak. S valószínűleg még sokkal büszkébbek lennének, ha olvassák a „Mes Loisirs” című francia folyóirat híradását, amely arról számol be, hogy az angol arisztokrácia legelőkelőbb tagjai, főleg a hölgyek, egy idő óta különösen nagy előszeretettel tetováltatják magukat. És az új divat már specializáltakat is teremtett; Londonban egy egész sereg orvos foglalkozik ezzel az új diszítő művészettel. Sok hölgy a kedvenc állatait, kutyákat, papagályokat tetováltatja hófehér testére; vannak, akik megelégszenek a kedves férjüknél, vagy valamely más kétlábú képmásával. Némelyek nyilvesszövel keresztül lött szívet látnak legszívesebben a bőrükbe vésvé. Nagyon mulatságos annak a tarkopasz urnak az esete, akinek a feje olyan meztelen, hogy az aszszonyok szégyenlik magukat, ha rátekintenek s olyan fényes, mint egy billiárdgolyó. Ez az ur VII. Edvárd arcképet tetováltatta a fejére s ez a passziója száz koronájába került. Az angol lapok azt állítják, hogy ez VII. Edvárd legsikerültebb arcképe.

(Egy lábművész.) Chicago közelében él egy fiatal lány, aki kora ifjúságában elveszítette két karját, de azért teljesen önálló életet él, mert a lábai tökéletesen elvégzik mindazt a munkát, amit egészséges embernél a kezek teljesítenek. Litty Smith kisasszony maga litta le egy newyorki újságban, hogy mi mindenre „képezte ki” a lábát. Két lábával és fogai segítségével mindent elvégez, amit csak akar. Maga öltözködik és tisztálkodik, fésülködik, még a fogait is a lábával tisztítja, amennyire a fogkefét a jobb lába két ujja közé fogja. A lábai épp oly ügyesek, mint a kéz, az ujjai mozgékonyak, különösen a nagy lábujja. A lábai segítségével egyedül tud enni és inni is, csak az ivópoharat nem bírja a nagysága és kerekége miatt fölemelni; a fogaival segít tehát magán. Smith kisasszony nem szorítkozik a mindennapi élet szokásos berendezéseire, hanem tovább vitte. Rajzol és ír, még pedig igen ügyesen; fel tudja nyitni a zsebkését, meg tudja vele hegyezni az iránt, még irógépen is tud írni, jól kezeli az ollót, szóval min-

dent el tud végezni. Minthogy lábainak a kéz munkáját is el kell végeznie, olyan cipőt hord, amely könnyen lehúzható, azonkívül olyan harisnyákat, amelyek az ujjakat csupaszon hagyják. Eleinte nehézségre esett az erős meghajlás, amikor lábait a fejéhez kellett emelnie, az évek folyamán azonban teljesen megszokta és esontizomzata annyira fejlődött, hogy egyáltalán nem érez nehézséget azoknál a rendkívüli mozgásoknál és testállásoknál, amelyekre kezeinek hiánya kényszerítette. Smith kisasszonynak még olyan kedvező szórakozása is van, amely kezetlen emberre eléggé nagy megerőltetés lehet: az asztalos mesterség. Megtanulta az összes asztalos-szerszámok használatát. A fűrészszel kezdte és ma épp oly gyorsan kettéfűrészelt egy deszkát, mint egy egészséges asztalos, aztán megtanulta a szegek és kalapács használatát, aztán a furó került sorra, majd a csavarhúzó és így tovább. Smith kisasszonyt már sokan felszólították, hogy produkálja magát a nyilvánosság előtt jó pénzért, de ő minden ajánlatot visszautasított. Meglehetősen visszavonultan él, de egy idő óta a nyomorékok intézetében a lábak használatára tanítja a szegény gyermekeket.

(A kínaiak Kanadában.) Kanadában az utóbbi időben a kínaiak bevándorlása igen nagy mértékű lett, úgy hogy Hongkongban, Sangheiban és több nagy kínai kikötővárosban az a hír terjedt el, hogy a kanadai kormányzás a kínaiak bejöttét 500 dollárról 1000 dollárra fogja fölemelni, hogy a kínaiak bevándorlását lehetőleg csökkentse. Ennek a hírek nyomában meg is volt a hatása. A kikötőket óriási tömegben özönlötték el a Kanadába igyekvő kínaiak, akik még az új, magas fejadó behozatala előtt akartak odaérni. A Vancouverbe és Viktoriába induló hajók fedélközi helyei már hetekre előre le vannak foglalva és még mindig százával, sőt ezrével érkeznek új jelentkezők. Hogy az 1000 dolláros fejadó híre hogyan keletkezett és ki hozta forgalomba, nem állapítható meg. Annyi azonban bizonyos, hogy ez a híresztelés nem felel meg a valóságnak. A hír bizonyára a kanadai becsülötteknek a kínaiak ellen táplált gyűlöletéből jött magyarázatát. Mert a sárga munkás, ahova betesz a lábát, erős konkurrencziát támaszt, azért is, mert igényei alig vannak. A kínaiak azért özönlnek éppen Kanadába, mert az Egyesült Államokba nem eresztik be őket. 1903-ban a bevándorlás alkalmával fizetendő fejadó még csak 100 dollár volt. Azóta 500-ra emelkedett és hogy a közel jövőben ismét emeljék, arra nem is gondol a kormányzás.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

Érezte, hogy nincs az, ami költői lelkében foglaltatik, nem tudná kielégíteni a lány pompa és hatalom után vágyó lelkét. Szerencsétlen lenne oldalán s helyzete egy megfogott madárkéhez volna hasonló, mely folytonosan nyugtalanodik s ide-odaszaladgál kalitkájában, hogy megkísérelje miképen nyerhetné vissza szabadságát. Állandóan sóhajtozva a számára elérhetetlen gyönyörűségek után, melyeket számára nem tud megszerezni, s ha talán valaki meghallaná sóhajait s megadná a választ rájuk, kényszerítve volna, hogy egész életén keresztül a sötétség és szegény utjain haladjon.

Látta a jövőt, érezte, hogy Mivát magáévá teheti, de jól tudta, hogy ennek mi az ára: Bruno sorsa számára és Corioliszé Mivának.

Mégis szerette tropikus természetének minden tűzével, attól a naptól kezdve, mikor a fiatal Faustot elűzte mellőle.

— Istenem! Először történik meg életemben, hogy azt kívánom —
A kívánság torkán akad.

Évek óta először kívánta vissza azt, annál fiatalabban az övé volt. Szerette volna, ha mindent nem megtörténte tudna változtatni.

XVI.

Tricotrin még mindig mozdulatlanul állott a sötétben, midőn a esendőt gyors léptek és jókedvű nevetés szakították félbe.

— Nem tudtam tovább a sötétben kiállani. — Kiáltott Miva. — A tündéremet elküldte? Igazán azt hittem, hogy tündér volt. Csak tündér ígérhetett olyan isteni dolgokat.

— Micsoda gyermek vagy te! — sóhajtott Tricotrin.

— De hát, miért küldte el az öreg nőt? Meg szabad öt látogatnom? Nagyon előkelő és nagyon gazdag lehet, hisz oly értékes briliánsokat viselt.

Tricotrin szíve tele volt fájdalommal gyöngédséggel és Miva iránti gondoskodással és a gyermek csak öröme, pompára és az idegen nő gyűrűs kezére gondolt.

Miva azt kezdte hinni, hogy barátjának semmi előrelátása sincs. Azelőtt Coriolisz, most pedig ezt a jótékony nőt zavarta el.

— Ugy látzik, te viselkedésemet színészmodorral szemben bárdolatlanul tartotad? — szólalt meg végre.

A kérdés nem állott az előbb mondottakkal semmi összefüggésben; nagy értelme sem volt, hanem azért Miva eszmejárásának éppen megfelelt.

A gyermek a tüzhely hamujába bámult.

— Igen. — felelte és azon csodálkozott, hogy Tricotrin tudja, hogy ő most éppen Coriolisra gondolt.

— Ugy lát részéről jogosnak tartod azt a csapást, melyet férjére mért?

Tricotrin Miva mögött állott, s így nem láthatta azt a félelmet, mely szemeiből visszatükröződött.

— Jogosnak? Nem. — felelte, aranyfűtős fejét oldalra hajtva... Természetesen jogtalanság volt részéről. Azonban, hogy mit érzett, azt el tudom magamnak képzelni. A férfinek megvoltak a tenger és a vihar, a csónakja és a többi halász, és erre az életre született, melyet szabad akarata folytán választott magának, azonban a nő bármennyire szerette is, azt az életet nem szenvedhette, úgy érezte, hogy a kutyahóban be van zárva és unalmas magányában a sorvadás, esetleg a megőrülés fenyegette és mindez azért, mert nem láthatta a nagy világot, pedig az után vágyakozott. Jogtalanság volt részéről, mert

a férfi szerette és mindent megtett érte, ami módjában állott. Arról pedig, hogy szegény volt, nem tehetett. És a nő — olyan rosszul esik annak tudatában lenni, hogy sohasem fogjuk elérni azt, ami után pedig úgy vágyódunk. Nagyon rosszul eselekedett, de egy percze elvesztette az esztét, s ekkor már nem törődött a férfi fájdalmaival, rohant, hogy az élet örömeit élvezze.

Némán hallgatta végig. Hallgatása felelet volt. Minden szó törként járta át Tricotrin szívet.

Teljes tudatlansága, és ártatlansága védeleget szolgált ugyan mellette, azonban fülét mégis hasogatta minden egyes szó. Szimpátiája a színésznő iránt eleget mondott.

Miva igen el volt gondolataiba mélyedve és nem vette észre, hogy Tricotrin nem válaszolt neki. Összerázkódott, mikor a szoba esendjében újra megszólalt hangja.

— Te jóváhagyod a hűtlenséget és a hátlatlanságot. — szólalt meg. — Az én szememben halálos vétkek, de lehet, hogy én tulszgeru vagyok s nem úgy tekintem őket, mint amelyek a női nem természetéhez tartoznak.

— Oh, én nem helyesletem, — védte magát, Miva. — Én csak azt mondtam, hogy szívtelen volt, de mégsem tehetett másképp, mivel életének egyhangúsága belekergette. Ah, én úgy szeretem nagyanyát, úgy vágyódom utána, hogy kis konyhánkat, a kakast, a tyukokat, a galambokat és mindent megint viszontláthassak. És mégis, olyan rossz és szegénytelen vagyok, hogy tudom, ha visszavisz és hónapokig és évekig ottan hagy, hogy környezetemben elfáradjak és vágyódom tánc, zene, pompa és minden után, ami Párisban van, én is úgy fogom gyűlölni azt az unalmas egyedüli életet. Küzdhetek ellene akármennyit, a pompa, a dícsőség és a szinpad utáni vágy engem is állandóan uralni fog. Ne haragudjék hát reám, jobb, ha az igazat tudja.

(Folyt. köv.)

gló
m.
ségok
rköit,
Károly
oz.
esodos
yula.

9:
az or-
de az
ti ha-
Maros
ült az

29 fok
8 fok

z:
k vár-

10mér- adók	
max.	min.
27	10
25	15
27	14
17	8
19	18
20	15
22	15
22	16
24	14
24	11
15	—
22	16
20	15
24	11
17	8
24	8
16	15
22	14
24	8
23	11
24	14
25	16
28	14
19	16
26	16
24	11
17	14
25	14
26	14
24	19
27	18

záró
lyam

Ar	
455	
470	
491	
980	
582	
1102	
511	
757	
724	
377	
310	
119	
116	
870	
412	
415	
740	
43	
81	36
32	27
654	
13	40
20	
89	
41	57
54	
69	
65	57
540	
257	
118	
1	43
19	
28	
117	60
95	57
9	34
95	56
199	3
24	35
117	60
95	10
85	4
54	70

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1910. július 14-én.

Fővárosi Városligeti Színház

Mulató Budapest.

Látványos énekes bohózat 3 felvonásban, 5 képben. Írta: Freund és Mannstätt. Fordította: K. F. Átdolgozta: Föld Mátyas.

Személyek:

Uspike Frida Kornay B.
Vakaró Lőrincz Kovacs
Pincsi Jácint Sirkady
Pamyr Mozey I.
Vakaró Milka SándorStefy
John Black Fekete
Orsody Jenő Szalay
Jagicza Eihary
Fasziros Marcsa Kelemen B.
Ráskós Józsi Kellér
Kananóné Dellins

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZÍNHÁZ)

Részlet:

A kis Vulkan.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

Edmond Chabrier Tábori Emil
Virgíne, felesége Bánházy T.
Erminie, leánykái Andor M.
Eveline, leánykái Báthory M.
Albert Lemerier Bérczy
Hector Bálint
Marjolaine Haraszty M.
Meinor Couche Latabár
Rampont Kövessy
Claire, felesége Kövessy
Liddy, leányuk Párdy G.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

A min. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: **Károly-körút 3. sz. alá.**

Férfi fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömések, aranyhidak, koronák, Foghuzások (altatásban is.) Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.

Jó állás mellett mérsékelt szabott áron. Videkiek félnap alatt megkapják műfogukat.

CIRKUSZ BEKETOV

Városliget, Telefon 107-46.

Ma csütörtökön, 1910. július 14-én d. u. 4 órakor külön családi és gyermek előadás egyenlő fél helyárral. — Este 8 1/2 órakor nagy előadás. Mindkét előadásban és még csak rövid ideig **Prince Charles** és az egész júliusi műsor. ::

JARDIN DE PARIS

VII., Erzsébet királyné-ut 1.

Telefon 167-25. Kezdeté 9 órakor.

Ma és a következő napokon teljesen új műsor.

Lucy König Richard Godai

Németh Juliska

Sajó Géza Jules Boesnach

12 órakor

Tabarin Bai Mabilie-ban

La Hiawatha boszorkánytánc és még 25 brillians attrakció.

Tokaji Bortermelők Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5. Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felsőes

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kesár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu **K 11.55**

Ladában:
20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor **K 33.—**
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor **K 37.20**
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor **K 47.50**

Hordóban:
60 liter 1908. évi tokaji asztali bor — 54.— korona.
60 " 1907. " " pecsenye bor — 66.— korona.
60 " 1904. " " szamorodni bor — 81.— korona.
60 " 1901. " " szamorodni bor — 128.— korona.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásra bérmentve küldünk minden példét. Részletes árjegyzékek szívesen szolgálunk. **Visszonteladók kedvezményben részesülnek.**

Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban.)

Alapítva 1895.

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

HALTENBERGER BÉLA,

ruhafestő, vegytisztító és gözmosó-gyára KASSA. Alapítási év: 1810. Ruhák legszebben tisztítottak vagy festettek. **Hőrkabátok** sötét színekre tartósan festettek. **Gallérok, kézelők** tükörfényvel hófehérre tisztítottak. Gyors és pontos kiszolgálás. **Árjegyzéket kívánatra készségrrel küld.**

Szenzációs ujdonság!
Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülésből eredő összes bántalmaknál, úgy mint: reuma, csusz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitűnő hatású. Hatás és jószágban fölülmúlja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenütt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg, rendelkezéssel portmentes szétküldés a készítőitől.

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafürdő.
Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

Telkek a Hűvösvölgyben

Virágzó területen, közúttal a telepen, villamos végállomás közelében **előnyös feltételek mellett, olcsó áron kaphatók.** Félvilágosítás nyerhető a **Balass-féle** vendéglőben, a villamos végállomásonál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb **előnyös feltételek mellett** a **Szilágyi telepen** 5 éves lefektetésre. Vonatközelkedés közvilágosított. Félvilágosítás nyerhető a **Szilágyi telepi** vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-ik kerületi takarékpénztár **Lajos-u. 183.** szolgál.

A REKLÁM

Allandó, egyszerű és ügyes reklámzás minden gyári, kereskedelmi, ipari-vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme. **Hogyan, hol és mikor** hirdethető a leg-sikeresebben legjobban és legolcsóbban, megtudható

LEOPOLD GYULA

hirdető vállalat
betéti társaság-nál
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel és páratlan pontossággal eszközölnék hirdetések és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban. **256 külön naptár kizárólagos birtoka!**

Költségvetések és Telefontervezetek ingyen | 12-06.

Heti műsor:

	1910. július hó	Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház
15	Péntek	Mulató Budapest	A kis Vulkan
16	Szombat	Mulató Budapest	Az indiai nábob
17	Vasárnap	Szerelmes asszonyok Mulató Budapest	Az aranykakas Varázskorongó

Kizárólag elsőrangú hőröndök és hőröndárak
kényelmes havi lefizetésre.

Kimerítő hőröndárjegyzék kívánatra ingyen.

Aufrecht és Goldschmied utóda
Elek és Társa R.-T.
Budapest, IV., Károly-körút 10. sz.

Kiváltunk
ZÁLOGBAN
levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Országos papiros-, papir-, konfekció-, író-, tanszer- és iskolaszerek kiállítás.

Modern Irodaberendezések. — Reklám. Nyitva a városligeti iparcarnokban szeptember 15-ig reggel 9-től este 7-ig. Belépődíj 60 fill., vasár- és ünnepnap 40 fillér.

MAGYAR LÁNYOK

Minden száma kedves és kellemes, szórakoztató olvasmány. Közleményeinek nagyrésze a háztartás a kézimunka, a női foglalatosságok körébe vág, választékos szépirodalmi részét pedig jeles írók írják. Igazán fiatal leányok képes lapja, melynek minden sora nekik íródik. — Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Az új évfolyam július 1-én kezdődik. — Kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 10. szám.

Lefkóvics Adolf
Budapest, VII., Wesselenyi-utca 51/B. Telefon 113-40. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

FOGAK 3 koronától szájpádás nélkül, gyökéreltávolítás főlöseges, aranykoronák és tartós fogtömések, foghuzások érzéketlenítés sel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítettnek. Régi hasznavehetően fogsort hasznavehetővé alakítottok. " " "

Dr. Hegedüs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

Most Kristóf-tér 8. I., II., III. emelet lifthasználattal. Telefon 171-38. szám. Mindentelre egyszerű és finom

BUTOR

Állunk olcsón és jól beszereshető. Teljes lakberendezések vagy egyes butordarabok jótállás mellett adatnak el.

Varga Mihály és Társai Magyar butoripar társaság.
Székhely: IV. Koronaherceg-utca 2. és Kigyo-tér 4. szám
Most: Kristóf-tér 8.
Nagy képes árjegyzék 60 fillér ellen frankó.

SZÜLŐK! LEÁNYGYERMEKÜK KESERVE-

sen panaszkodnak, hogy a kézimunkatanárnő által előírt hímzések beszerzése

GONDOT OKOZ.

Forduljanak teljes bizalommal hozzánk és megelégedésükre előre is biztosítjuk,

HUNGARIA kézimunka-ipar VADAS és WILLHEIM VII., Akácza-utca 59. sz.
Király-utca mellett. Telefon 102-46.

Ői kézimunka-gyárának kicsinybeni eladása, eredeti gyári áron. — Kézimunka-szövetek és fonalak gyári raktára. — Előnyomda és rajzműterem. — Legnagyobb szakmabelli üzlet. — Képviseletek a bel- és külföldi nagyobb városokban. — Intezetek és Ipariskolák szállítója.

Biztos siker! Ártalmatlan! NŐK FIGYELMEBE! Biztos siker! Ártalmatlan!
Antiseptikus és higiénikus „Juno-óvszer” megakadályozza a bőrgyermekáldást. Számos orvos által ajánlva. Használati utasítás mellékelve. **Ára 3 korona.** Postai megrendelésel titoktartás mellett esz. bizt. Kapható az egyedüli készítőnél, **BELEN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerárában **Temesvár, Józsefváros 7.**

A kerékpárvilágot már 85 év óta uraló, eredeti angol **Helical Premier és The Champion** kerékpárokat dupla harang-osapáccsal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden artemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 16 koronáért részlete adjuk és **kerékpár-alkatrészeket** az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket árszáj forgalmunk következtében mélyen leszállított **nagybani eredeti gyári árban szállítunk** vidékre is bérhova.

LÁNG JAKAB és FIA
Kerékpár és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4., és Budán II., Margit-tér 6. szám.
Disztrijektóink 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Korszakalkotó találmány!!

Sérvben szenvedők különös figyelmet felhívom

cs. és kir. szab. pneumatikus pelottával ellátott sérvkötőimre. Ezek az egyedüli kötelek, melyek teljesen fájdalom nélkül viselhetők, mert a pneumatikus pelotta a legerősebb rugó nyomását is érzéketlenné teszi és a legnégyes sörvet is fájalmatlanul és teljes biztonsággal visszatartja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzékét ingy. és bér. küldi.

KELETI J. cs. és kir. szab. sérvkötők gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Alapítva 1878. Telefon 13-76.

Utazásokban! Utazásokban! Utazásokban!

ma már mindenütt szembe tűnik az

ISOLA

mivel a beleöntött hidegvíz, limonádé ásványvíz, kávé stb. stb. 3-4 napig is jég hideg marad. — Azt pedig mindenki tudja, hogy meleg, fülledt helyiségben mit ér egy pohárka tiszta.

1/2 literes palackok 7 K-tól.

Kapható a legtöbb helyeken.

Főelárusítók

PLÖKL és HAAS sportháza

13. Andrassy-ut 13.

Vidéken elsőrangú cégeknel.

FIGYELMEZTETÉS. Amely darabon nem ez a szó van bele domborítva „Isola” ezt utasítsuk vissza és határozottan „Isolat” kívánjunk

Sürgöny Bécsből!

A mi „Caesar” zsebbeli gyújtó-szerszámunk bevezetése alkalmából elhatároztuk, hogy minden más reklám mellőzésével 15.000 darabot ezen páratlan gyújtókészülékkel forgalomba hozunk s azok a következő leszállított áron kaphatók: 1 db 2 kor., 6 db 2 kor., 12 db 14 kor. utánvétel. Ezen reklámkiszámlát elfogásával az árak ismét a nevértékre emelkednek. „Caesar” a világ legjobb zsebbeli gyújtókészüléke. Egy nyomásra azonnal tényleg és tűz támad. Bőha. szorban nem hagy! Nem villamos telep. Kicsérélhető tüzkő s ezért évekig eltart!

Czím: Gest.-Ung. Union Unternehmung für pat. Erfindungen
Wien, V. Wiedener Hauptstrasse 104.

Párisi világiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K. 2.80.

Az udvari istállóban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőt gyűjtésre, az inak merevségének stb. kepeit a lovat a legnagyobb munkabírásra trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi, ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, oszlop és göngyölés törvényesen védve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrassy-ut 28. szám.

OLAF GÁBOR: KORUNK HÓSE
Verses regénye.
Ára 3 korona.
Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT**
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedésében (Wodianer F. és fia r.-t.), Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Helyny vagy időt

bujakór - bántalmak

nyu. gyorválykór, bőrt ajok, rheuma, (Izzag, fekélyek stb.) s a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mirigyda-ant, rheumatizmus, a száj, gégé gyengedése, d-gasztok, oncosis, tehetőtlenség és mindenféle szerzett vagy öröklet bujakóros bántalmak esetében, a legmerőzöttebb s minden gyógykezeléssel dacolva betegségből biztos és győkezes gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái
melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.
Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.
Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 6.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11 - kor. Minta és prospectus rendelkezésre áll.

Raktár: **Török József** gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 22. szám.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL.
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEJYZÉK 2000*RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

VÉTKEZIK

önmaga ellen minden nemű betegségben vagy nemű gyengeségben szenvedő, ha nem olvassa el Dr. GARAI hírneves szakorvos

Hasznos tanácsadó
minden férfi és női nemű betegségben

ozimű számos ábrával ellátott könyvet, mely az összes férfi és női nemű betegségek leírását, okait és gyógyítását tárgyalja népszerű előadásban. A könyv Ára 2 korona, mely összeg 10 filleres leveleltyekben is beküldhető. Zárt borítékban bérmentve küldi a szerző:

Dr. GARAI,

Budapest, Andrassy-ut 24.

Rendel. hngyszervvi, bőr és nemű beteggeknek délelőt 10-től délután 4-ig és este 7-8-ig.

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkkel 4 fillérrel, kompakt betűkkel szedve 6 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges betűkkel 4 fillérrel, kompakt betűkkel szedve 6 fillérrel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

24 éves

szőke, esinos, fass alkatu arvaleány, 100.000 korona készpénz-hozománnyal, jelenleg egy öreg néniénél lakik, férjhez óhajt menni. Csak olyan urak jelentkezzenek (esetleg vagyon-talanok is) akiknél gyors násilás akadályokba nem ütköznek. Schlesinger, Berlin 18. 28538

Kókuszdíószir

kóser, vaját, zsirt teljesen pótol, főzéshez, sütéshez kitűnő, ötkilós postadoboz kor. 7,50 franco. Klein Sándor, Wien, Kaiserjosefstrasse 7. 5940

Tisztviselői kölcsönt

köztisztviselőknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Jelzolgakölcsönt 60 évre. Változó kölcsönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknek gyorsan és előnyösen folyósítat. Rigócz és Hartmann bankiroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

Szép családhoz, fény-nyáron lakható, közel a villamoshoz, Budapest legszépebb részén, eladó. A ház áll: 2 nagy 4 szobás lakásból és 1 egyszobás lakásból, mellékhelyiségekkel. Teleknagyság 437 négyszögöl. Megtűndható: I., Mártonhegyi-ut 39.

Szabók részére

mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ., Nagymező-utca 46.

Benes Károlyné

VI. kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő első-rangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabásati-és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ., Nagymező-utca E. 46.

Gödöllőn

Órhegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsös, 1100 négyszögölös, villamos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak átlesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 házszámánál.

Világhírű

kecskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postakosárral utánvétellel, szép nagy szemű spanyolmeggy csemegezni vagy befőzéshez I-rendű 4 kor., II-rendű 3-50, III-rendű 3 koronaért szállítja Molnár Gyula termelő Kecskemét X. 159. szám. 5938

Hurutos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle cukorka, melyet pemetefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békéscsabán. Gyógyszertárban kapható.

A gyakorló

gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirást magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TARSA, Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Ananász

kajszinbarackot postakosárral 3 korért, zöld ringlót, zöld diót, 2 korért, új burgonyának mázsáját 10 korért, vajbábnak 16 koronaért szállítja Gyümölcskivitel Csongvárdról.

Zálogcézdelákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltságos és teljes értékűt fizettem. 736
SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő
Budapest, Sip-utca 8. szám.

Parlamentfi

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiá tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztosállás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek től s más hirdetésünktől függetlenül. Telefon 64-80. Beiratások egész napon át.

+ Soványaság +

Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai orvótábor-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. — Hélygek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1. Telefon 156-80.

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak kőmelegítő kályhakkal

hullám-ülő-fotel és gyermek-kádak, valamint az e szakmába vágó higiénikus cikkek, jég-szekrények, szolid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H. Bpest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sarok) Telefon 36-63. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kajfestő - fésű,

egyszerű fésülés által fest ősz vagy vörös hajat valódi szőke, barnára vagy fekete! Teljesen ártalmatlan! Ezekig használati! — Ezek használatában Egy darab ára 5 korona.
SCHÜLLER, Wien, III.E. Krieglberggasse 6. Számos elismerő- és köszönőlevél.

Tankönyveket és Segédkönyveket vegyon Magyarorszá legregibb és legnagyobb tankönyvkereskedésében

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság Budapest, VI., Andrássy-ut 21. Itt kapható

az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a szakiskolákban használt minden tan- könyv és segédkönyv a legújabb kiadásban. Postai megrendelések a beérkezés napján azonnal elintéztetnek.

A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatra készséggel megküldjük.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Zálogcézdelát, Brillantot, gyöngyöt, ékszert, aranyt, ezüstöt és réz- és vas-ékszereket. A Wien porcellán, régi bronz, osztontrágyak, szobrokat és olajfestményeket vesz-k. Kérésre kézzel és régi-ségkereskedő Király-u. 85. — Telefon 95-48. — Meghívására jövek.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3. telemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13. 28589

Légszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szereshetők be **Kulcsár Sándor** bronzár- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessoewffy-u. 9-11.

Ajtók, Ablakok, vasrédőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80. Alapított 1886-ban.

Sztraka

menkhol fogszáppan erős bacillusölő hatásánál fogva a szájuregot szagtalanítja, fertőző betegségektől megóv és fogaikat hófehérré varázsolja. Ára gyógyszerárakban egy kor, 3 drbot 3 koronaért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol/L. 28892

„Hungária” beszéző-gépek kizárólag eredeti első-rangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket.

CSIZ-FÜRDŐ, A kontinens legerősebb jod-brom gyógyfürdője, nagy radionaktivással. Meglehető gyógyvörösmények a mitnyétek merbezedéséi, verbajok és mindazon alkati betegségeknél, hol a jó mint specificum jó alkalmazásba. Ivo, fürdő, izasztó hidegvizkúrák, szén-savas fürdők. Megnyitás május 1-én. Könyvelmes elsőrendű bérházak, sanatórium, gyógyszer-tár, zongora, lawn-tennisz, tombolák, kirándulások. Vasúttal, postá, távirat helyben. Hivatalos orvos Kallós Jenő dr. Alkalmatlanságok, katonatisztek előutóidényben 60% kedvezményben részesülnek. Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság. Csziz gyógyvizs otthoni használatra kitűnően bevált, megrendelhető a fürdőigazgatóságnál és Edesutya I. főújarusitónál Budapestben.

VALÓDI FRANCIA GUMMI ÉS HALHÓLYAGOK 1 kg. 1,75, 2, 3, 10 K. 1/2 3 dr. legfinomabb minőségű STERYL (örvényvédett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESÉG csak egyenlőt kapható) **NEUMAYER LIPÓT** BUDAPESTI VILÁCI-KÖRÚT 22. KERÉNYHÁZ

WIESEL ADOLF NÁL Váci-körút 47/a. (Podmaniczky-utca sarok.) Telefon 91-20.

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer halálat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbolyeg ellenében Frau A. Kampa, Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51 28694

Majd megkérlek tőle az ált. közölt rossz gramofontól, amit maghoz vetttem. Most bánom csak, hogy nem Szt László Intézet (Budapest, 27. Veres Pálné-utca 16.) gramofon osztályát kerestem fel, ahol a legfinomabb gépekben és a legújabb lemezekben tetszésem szerint válogathattam volna. A cég bármilyen rossz, öreg gépet becsereél finomabb vagy nagyobb gépre, esetleg

EUFON tölesernélküli gépre is, amely sokkal tökéletesebb, mint a régi rendszerű töleseres gép. Akinek még nincs gépe, az kérjen felvilágosítást az ingyen gramofon rendszeréről.

Jogászoknak nélkülözhetetlen.

A magyar kir. Curia Felülvizsgáló Tanácsa által a sommás eljárásról szóló törvény (1893: XVIII. t.c.) alapján hozott

HATÁROZATOK GYÜJTEMÉNYE. Összeállította

GOTTLÁGOST kir. curiai tanácselnök. XIV. kötet (1908, 1909) 2528-2952. sz. határozatok.

Tartalmazza az 1908 július 3-tól 1909 június 28-ig terjedő időtartamon át hozott határozatok gyűjteményét. Ára vászonkötésben 9 K.

Kiadja a **FRANKLIN-TÁRSULAT.** Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

Magy. kir. szabadalm. **jégszekrények** (nagy jégmegtakarítással) minden nagyságban. Fürdőkádak szabadalmazott fűtéssel kaphatók **WIESEL ADOLF NÁL** Váci-körút 47/a. (Podmaniczky-utca sarok.) Telefon 91-20.

30 koronaért készülnék saját műhelyemben méret után ramek szabásban, finom kivitelben dívatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből, László Sándor férfiszabómester Budapest, Erzsébet-körút 1. sz., I. em. Vidékre postánként bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 28994

50 korona heti kereset

vagy 50-60% jutalék mindenkinél, ki alumínium arminnak magánoskonal való eladását vállalja, többek között szabadalmazott újdonságok, melyek Ausztria - Magyarországon még nem ismeretesek. A képviselőt czélszerű kihasználása állandó jó keresetet biztosít. Mellékfoglalkozásnak is alkalmas. Felvilágosítás, mintát ingyen. Ne készen sonki érdeklődni. Levél-cím: elengedő. Német nyelvű levelezés kérések.

ANTON HRUBY Müglitz (Morvaország).

BUTOR készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. — Óriási választék polituros butorokban **Nagy Imréné** Budapest, VI. Váci-körút 9. felfárat Szeressen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

ÜGYNÖKÖK

Minden szakmabeli egyének tetemes keresetre tehetnek szert törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával. A legmagasabb jutalékot, kesőbb esetleg fix általányt fizetünk. Ajánlatok: **Értékpapírbank, Rotter,** Budapest, V., Honvéd-utca 4.

EUFON tölesernélküli 220 koronás **beszélgépet** teljesen ingyen adunk annak, aki nálunk 25 drb. kététdalt, 20 centiméteres átmérőjű, tetszés szerint választható nagy lemezt vásárol. Kérje ingyen gramofon prospektusunkat és lemezejegyzékünket. **Szent László Intézet** Budapest, 27. Veres Pálné u. 16.